

nr	Kommuneparti:	Begrunnelse for forslaget:	Forslaget:	Tema	Innstilling
1	Arbeiderpartiet i Bergen		Forslag: Omfordeling av statlige arbeidsplasser: Overføring av statlige arbeidsplasser til regionale folkevalgte organ skulle være en del av regionreformen, men denne overføringen går for trekt. Arbeiderpartiet i Bergen vil derfor understreke behovet for at arbeidet med iverksetting av reformen prioriteres.	Arbeid	Vedtatt oversendes Stortingsgruppen
2	Arbeiderpartiet i Bergen	Vi skal møte den teknologiske utviklingen og det grønne skiftet med de beste fagarbeiderne. Alle jobber påvirkes av digitaliseringen, automatiseringen og robotiseringen. Det er ikke et forbigående fenomen. Det er derfor nødvendig at vi alle tilegner oss den nødvendige kompetansen inn mot fremtidens digitale arbeidsplasser. For å få til det, må det utvikles relevante og tilgjengelige etterutdanningstilbud i stor skala, samtidig som vi rustet opp yrkesskolen. Dette vil kreve ressurser både i form av penger og tid, og det må skje gjennom et spleiselag i trepartssamarbeidet.	Omstillingen i næringslivet krever et kraftig kompetanseløft nå!	Arbeid	Oversendes redaksjonskomiteen
3	Arbeiderpartiet i Bergen	Begrunnelse Utdanningstilbudene må utvikles slik at de blir arbeidsrelevante og mest mulig effektive å gjennomføre. Terskelen for gjennomføring skal være lav, men samtidig må kvaliteten på tilbudene være god og motiverende. Vi har stor tro på at en oppskalering av bransjeprogrammet er den rette veien å gå. Gjennom utvikling av tilbud for byggenæringen og industrien, har vi allerede høstet gode erfaringer som kommer noen av våre medlemmer til gode. Her har Fellesforbundet, både sentralt og gjennom tillitsvalgte, vært med å utvikle skreddersydde moduler på tekniske fagskoler over hele landet. Dette må vi bygge videre ut, slik at alle skal få et tilbud. Det offentlige må bidra gjennom øremerkede bevilgninger på statsbudsjettet. I tillegg må grunnfinansieringen til relevante tilbydere av utdanningstilbud bli kraftig styrket. I dag får fagskolesektoren tilført ca. én milliard i grunnfinansiering, mens UH-sektoren (universitetene og høyskolene) får 30 milliarder kroner. Vi forventer nå at det blir gjennomført en kompetansereform der vårt viktigste bidrag blir å sette av tid til skolering for alle. Ved tidligere kompetansereformer har de som allerede har mye formell utdanning, fått enda mer utdanning. Samtidig har de som trenger det mest – fagarbeiderne – blitt taperne. Vi må sikre at dette ikke skjer denne gangen.	Forslag For å løfte hele arbeidstokken i kompetanse, slik at vi kan møte fremtidens utfordringer, mener Fagbevegelsens partilag at vi trenger en kraftfull reform for etter- og videreutdanning for de mange og ikke for de få. Denne reformen må tilrettelegges med utvikling av arbeidslivstilpassede etterutdanningstilbud.	Arbeid	Oversendes redaksjonskomiteen
4	Arbeiderpartiet i Bergen	Begrunnelse: Entur er et service- og tech-selskap eid av samferdselsdepartementet og tilknyttet jernbanen, og er til dels det som tidligere var NSB Kommersiell Enhet. Enturs mandat har vært å tilby service og digitale tjenester og verktøy til togoperatører og andre kollektivselskap innenfor Norges grenser. Dette bør utvides til å inkludere det å kunne tilby tredjepartsløsninger i andre land. Dette på bakgrunn av at de nåværende begrensningene i mandatet gjorde at Entur ikke kunne tilby de nødvendige tjenestene Vy ønsket seg, både når de skulle kjøre tog i Sverige og mtp salg av produkter ombord. Det førte til at Vy måtte utvikle noe eget, med det resultat at alle togbilletter hos Vy fikk to referansenummer, ett for Vy og ett for Entur. Dette førte til mange problemer, som kunne vært unngått om Entur fikk utvidet mandat til å kunne tilby tredjepartsløsninger. Fagbevegelsens partilag mener derfor at mandatet til Entur bør vurderes utvidet for å kunne levere fungerende tjenester til tredjeparter.	Forslag: Utvidelse av Entur sitt mandat: Fagbevegelsens partilag mener mandatet til Entur bør vurderes utvidet for å kunne levere fungerende tjenester til tredjeparter.	Arbeid	Oversendes redaksjonskomiteen
5	Arbeiderpartiet i Bergen	Begrunnelse: Regjeringen har levert på fagbevegelsens krav om å gjeninnføre kollektiv søksmålsrett ved ulovlig innleie. I offentlig sektor er det imidlertid store problemer knyttet til ulovlig bruk av midlertidige ansettelser, hvor folk blir utnyttet av ledelse som er ute etter å spare penger for å bevare sine budsjett. Fagbevegelsens partilag mener derfor det bør innføres kollektiv søksmålsrett for fagforeninger når det gjelder ulovlig bruk av midlertidige ansettelser i offentlig sektor.	Forslag: Fagbevegelsen partilag mener det bør innføres kollektiv søksmålsrett ved ulovlig bruk av midlertidige ansettelser.	Arbeid	Vedtatt oversendes Stortingsgruppen

nr	Kommuneparti:	Begrunnelse for forslaget:	Forslaget:	Tema	Innstilling
6	Arbeiderpartiet i Bergen	Begrunnelse I Hurdalsplattformen går en inn for å utarbeide en Norgesmodell med nasjonale seriøsitetskrav for alle offentlige anskaffelser (side 48). En av tingene som fremheves spesifikt er å stille strengere krav til bruk av lærlinger ved offentlige innkjøp og anbud (side 54). Dette henger godt sammen med behovet for flere fagarbeidere for å bygge den moderne velferdsstaten og en industri i verdenstoppen, samt å sikre læreplass for alle ungdommer som er kvalifisert etter Vg2 (side 54). Mange av seriøsitetsbestemmelsene har i dag krav om 10 % av timene skal være utført av lærlinger. Dette er for lavt til å nå målsetningen om å øke antall fagarbeidere. En annen utfordring er at kravet er rettet mot timer på hele kontrakten. Resultatet blir ofte mange lærlinger på noen få fag, mens andre ikke har lærlinger i det hele tatt. Krav om lærlinger må derfor være mer spesifikt.	Seriøstetsbestemmelser og lærlinger Forslag Arbeiderpartiet i Bergen mener at kravet til bruk av lærlinger i offentlige anbud og innkjøp må settes til minimum 15 % der det er aktuelt. Kravet må og settes slik at det treffer de ulike utdanningsløpene spesifikt.	Arbeid	Vedtatt oversendes Stortingsgruppen
7	Arbeiderpartiet i Bergen	Vi skal rekruttere og beholde god kompetanse i kommunen, motivere ansatte til å fornye og øker sin kompetanse (eks tar fagbrev), og vi skal ta våre ansatte på alvor. Det er en god og riktig investering for kommunen som en ansvarlig arbeidsgiver. Hele og faste stillinger skal være hovedregelen for fagarbeidere, assistenter og ansatte med høyere utdanning. Å øke grunnbemanningen både i tjenestene og i vikartjeneste kan være et godt virkemiddel for å øke andelen på heltid. Med god planlegging og organisering kan kommunen tilby hele faste stillinger til flere, samtidig som kommunale tjenester får et bedre tilbud med vikarer som kjenner arbeidsplassen. Bergen Kommune sin interne vikartjeneste, Bemanningstjenester, har vært i drift i over 2 år nå der hele intensjonen var heltidssatsning. Arbeiderpartiet i Bergen mener arbeidet bør styrkes og utvidelses til flere deler av kommunen.	Arbeiderpartiet i Bergen mener at: • Hele og faste stillinger skal være hovedregelen for ansatte i kommunen • Bergen kommunens interne vikarbyrå, Bemanningstjenester, videreføres og styrkes til flere tjenestoområder. Planlegging av utvidelsen må skjer i tett dialog med de ansattes organisasjoner. • Den kommunale grunnbemanningen bør styrkes	Arbeid	Avvises - dette er ivaretatt i vedtatt politikk
8	Askøy Arbeiderparti	Endring av IPS ordningen Med virkning fra i år har Regjeringen valgt å endre på IPS-ordningen og ordningen for ansattes kjøp av aksjer i egen bedrift. Hensikten med endringene er «rettferdig fordeling, vekst, verdiskaping og finansiering av velferden vår.» Dette er gjort uten at det er innført andre insentiver for folk som ønsker å ta ansvar for sin egen pensjon. I 2020 hadde 158.000 nordmenn opprettet IPS. Et tall som har økt med 20.000 personer i året siden 2018. Kvinner, som lever lengre enn menn og derfor særlig bør tenke på pensjonen sin, har en økende andel av IPS-kontoene. IPS-ordningen er unik ved at man beholder den selv ved skilsmisse. IPS-ordningen er ikke en ordning for de rikeste blant oss. Til det er og var ordningens beløpsgrense for lav til at den var av interesse. Reduksjonen av maksbeløpet fra 40.000 kr i året til 15.000 kr i året rammer imidlertid de som faktisk har stor nytte av det, helt vanlige folk. Skattefradraget man får når man sparer gir motivasjon til å sette vekk pengene. Omfordelingseffekten av beslutningen er svært begrenset. Den effekten som regjeringen imidlertid oppnår, er å så tvil om forutsigbarheten rundt de statlig initierte tiltakene for privat sparing til pensjon.	Vestland Arbeiderparti vil: - Omgjøre endringen av maksbeløp på IPS. - Fortsette å identifisere muligheter for å styrke arbeidsfolks mulighet for å få en god pensjonstilværelse.	Arbeid	Avvises

nr	Kommuneparti:	Begrunnelse for forslaget:	Forslaget:	Tema	Innstilling
9	Askøy Arbeider parti	Skattefri fordel ved ansattes kjøp av aksjer i arbeidsgivers selskap Før Regjeringens endring kunne ansatte kjøpe aksjer i arbeidsgivers selskap til en rabatt på inntil 25 prosent. Rabattens rekkevidde var begrenset, slik at man maksimalt kunne oppnå en skattefordel for verdier opp til 7.500 kroner per år. 40% av ansatte i norske bedrifter som tilbyr ordningen benyttet seg av den. En skattefordel på inntil 7.500 kr per år er neppe er det som bidrar til å øke forskjellene i Norge. Det er heller ikke forlokkende for Norges rikeste å benytte seg av. Til det er effekten for begrenset. Regjeringens endring rammer derimot helt ordinære arbeidstakere som ønsker å eie en del av bedriften de jobber i. Eierskap til arbeidsplassen har utelukkende positive effekter for arbeidstaker. Regjeringens beslutning om å fjerne den skattefrie fordel rammer i all hovedsak vanlige arbeidsfolk. Effekten av tiltakene har begrenset effekt på de man ønsker å ramme (de rikeste), men får store konsekvenser for den enkelte av oss.	Vestland Arbeiderparti vil: - Omgjøre endringen om skattefri fordel ved ansattes kjøp av aksjer i arbeidsgivers selskap. - Arbeide for å styrke arbeidstakeres stemme i private bedrifter, inkludert eierskap i bedriften man jobber i.	Arbeid	Avvises
10	Austevoll Arbeider parti	Tilbakemelding frå næringa er at skatteomlegginga slik den no framstår, vil særleg ramma dei mindre havbrukselskapa som ikkje er børsnoterte aksjeselskap. Ein fryktar at det ikkje vil vera igjen privateigde mindre selskap i vårt område viss formueskatten vert for høg. Det må gjerast ei grundig utredning om ny verdifastsetjing på oppdrettskonsesjonar, og på eit nivå og ein slik måte at det blir det blir opplevd rettferdig og overkomeleg økonomisk for bedrifta .	Vestland AP gi uttale om at det må gjerast ei grundig evaluering av konsekvensane for små og mellomstore bedrifter ved skatteomlegginga som Høgve la fram hausten 2021	Arbeid	Oversendes redaksjonskomiteen
11	Fjaler Arbeider parti	Er fellesframlegg frå Fjaler AP, Askvoll AP, Solund AP og Hyllestad AP. Rettferdig skattelegging av små og lokale bedrifter, slik at ein sikrar lokale verdiar, arbeidsplassar og lokalt eigarskap i småskalaindustri og fiskeoppdrett.	Føre ein skattepolitikk som sikrar lokale verdiar, arbeidsplassar og lokalt eigarskap i småskalaindustri og fiskeoppdrett.	Arbeid	Oversendes redaksjonskomiteen
12	Høyanger Arbeider parti	Norge er den sjette største vasskraftprodusenten i verda. Inga annan næring har investert så mykje i distrikta som vasskraftnæringa. Det er snakk om fleire hundre milliardar kroner. Samtidig har inga anna næring gjort tilsvarande inngrep i naturen og miljøet. Desse inngrepa er som regel evigvarande, slik som ned demming av store areal, tørrlegging av elvar, og tap av fisk og dyreliv. Fleire av naturinngrepa grip inn i allmenne verdiar som rett til ferdsel, fiske, friluftsliv, reiseliv og retten til urørt natur. Høyanger Kommune som er vertskap for vasskraftutbygging, vert difor kompensert for dette gjennom konsesjonsavgift, naturressurs-skatt og eigedomsskatt på kraftverk og kraftlinjer. Slik får innbyggjarane i Høyanger, og elles i landet, ta del i dei verdiane vasskraftnæringa skapar. Vi i Høyanger AP meiner dette berre skulle mangle. Endringa i eigedomsskatt på verk og bruk som vart innført hausten 2017 førte til at kommunane frå 2019 ikkje lenger fekk høve til å skrive ut eigedomsskatt på fastmonterte og integrerte installasjonar i industrianlegg. Dette vil gi reduserte inntekter på om lag 10 mill for Høyanger kommune når den fulle effekten slår inn frå 2025. Dette vil gå direkte ut over det kommunale tenestetilbodet og kommunale arbeidsplassar. Ein fersk dom i Hordaland tingrett gir Equinor medhald i ny taksering av Mongstadanlegget, noko som fører til at Alver kommune åleine misser nær 100 mill. kr. i eigedomsskatt. Eigedomsskatt på verk og bruk og næring er den einaste skatteordninga på næringsverksemd som går til kommunane. Eigedomsskatten er stadbunden, den går til kommunane der verksemdene ligg. Inntektene frå eigedomsskatt finansierer viktige kommunale velferds-ordningar som skular, helse, barnehagar og eldreomsorg.	Reverser kutt i eigedomsskatt på verk og bruk. Kommunane sine eigedomsskatteinntekter frå verk og bruk har eksistert i over 100 år, og har vore ein premis for store deler av dei næringsetableringane som har skjedd i desse 100 åra. Det som no skjer vert opplevd som eit løftebrot på ein uskriven samfunnskontrakt.	Arbeid	Vedtatt oversendes Finanskomiteen

nr	Kommuneparti:	Begrunnelse for forslaget:	Forslaget:	Tema	Innstilling
13	Luster Arbeider parti	Halvparten av norske kommunar seier dei har store utfordringar med å skaffe nok helsepersonell. Det er allereie 130 000 nordmenn som manglar fastlege. Mange av dei som står utan fastlege bur i distrikts-Noreg der legemangelen er størst. Regelen innført med frist 1.mars 2019 som seier at den som er utdanna i utlandet og vil starte som lege i spesialisering fyrst må gjennom norsk turnus vanskeleg-gjer situasjonen utan forsvarleg grunn. Det kan til dømes ikkje vera naudsynt for legar utdanna i Danmark å gjennomføre dobbel turnusteneste for å arbeide som lege i Noreg. Dette råkar både danske legar som arbeider i Noreg og nordmenn utdanna i Danmark. Norge må etterkoma dei høge ambisjonane på helsetryggleik og velferd til innbyggjarar over heile landet med faktiske tiltak.	Arbeiderpartiet må snarast ta initiativ til å gjere om turnusregelen og Helsedirektoratet må godkjenne søknadene om autorisasjon til norske legar som er ferdigutdanna i Danmark. Verken i eller utanfor ein pandemi har distrikts-Noreg råd til å tape desse legane.	Arbeid	Oversendes redaksjonskomiteen
14	Sogndal Arbeider parti	Det blir vist til Hurdalsplattforma der regjeringa raskt vil setja i gang pilotprosjekt for å prøva ut ordninga. Vestnorsk Fjordlandskap har saman med m.a. Visit Sognefjord utarbeidd eit «Fellesgodeprosjekt» som no er klar til utprøving; også i andre avgrensa geografiske område i landet (m.a. Lofoten, Trolltunga). Vestland Ap ber om at regjeringa ser positivt på søknaden og snarast får i gang ein pilot for å prøva ut ei ordning med besøksbidrag i reiselivet.	PILOTPROSJEKT FOR INNFØRING AV FELLESGODEFINANSIERING/BESØKS BIDRAG I REISELIVET	Arbeid	Oversendes redaksjonskomiteen
15	Sogndal Arbeider parti	Den norske leverandør- og verftsindustrien er viktig for det grønne skiftet. Med ein-sidig fokus på pris i offentlege anbod, vil den norske industrien ofte koma til kort i høve andre leverandørar. Dette medfører konsekvensar både for norsk maritim kompetanse, kompetanse innan klimarett industri, samt for beredskap dersom ferjer og båtar som går i rute i Noreg treng naudsynt vedlikehald eller reparaasjon. Denne kompetansen vil også vera viktig å utvikle i høve til flytande havvind, der Noreg har høve til å gå i front, som me gjorde med vasskrafta.	Leverandør- og verftsindustri for framtida. Vestland arbeidarparti krev at ved alle offentlege anskaffingar skal kriterie om ordna arbeidsforhold, krav til HMS, lærlingar, kvalitet og EPD sertifisering ligga til grunn og vektast høgare enn pris.	Arbeid	Vedtatt - oversendes næringskomiteen
16	Sunnfjord Arbeider parti	Bondeopprøret det siste året har sett fokus på den negative inntekstutviklinga i jordbruket, dette må Arbeidarpartiet ta på høgste alvor. Vi har no i løpet av hausten og vinteren sett ei forverring av forholda for landbruket, med auka straumprisar og generelt auka prisar på driftsmiddel til landbruket. Pandemien har også synt oss kor sårbar internasjonal handel kan vere. Utviklinga i landbruket har gått i retning av færre bruk og meir bruk av leigd jordbruksareal. I følge Statistisk Sentralbyrå var tal landbrukseigedommar i landet nesten 200 000 i 1959, i 2018 var det redusert til 38 000. I same tidsrom har andel leigejord i drift gått opp frå 12 % av arealet til 45 % i 2018. Statsforvaltaren i Vestland melder i januar 2022 at delen leigeareal i drift er oppe i over 50 % av arealet. Det betyr i praksis at kva enkelt gardbrukar må bruke meir ressursar på transport i det daglege arbeidet, og at kvar enkelt bonde får lenger veg til arbeidskollega. Arbeidsmiljøet for aktive gardbrukarar vert utarma, miljøutslepp aukar, og tryggleiken i matvaretilgang vert svekka. Hurdalsplattforma listar opp gode tiltak, det hastar med å komme i gang	Landbruket må styrkast i samsvar med geografiske forhold. Arbeidarpartiet må styrke arbeidet for å nå målsettingane i Hurdalsplattforma om landbruk: trygg mat og levande distrikt. Viktig i dette er å styrke små og mellomstore bruk, for å bevare og utvikle berekraftig bruksstruktur, kompetanse, mattryggleik, dyrevelferd og busetnad i distrikta	Arbeid	Vedtatt - oversendes næringskomiteen
17	Sunnfjord Arbeider parti	OTP-loven sier at arbeidsgiver må sette av minst 2% av lønnen til en pensjonskonto for den ansatte. Det er likevel vanlig praksis at mange arbeidsgivere tilbyr en høyere OTP-sats til sine ansatte, ofte rundt 4-6%. Dette gjelder spesielt for fagorganiserte arbeidstakere med tariffavtale, og arbeidstakere med høyere utdanning. Mange lavtlønte arbeidstakere har arbeidsgivere som følger minstekravene, altså at 2% av lønnen satt av til OTP. Dette gjør at forskjellen i pensjonssparing er betydelig. En økning av minstesatsen på OTP vil i stor grad kun påvirke ansatte i lavtlønnsyrker. Dette vil gjøre at arbeidstakere i lavtlønnsyrker vil få en mer lik pensjon i prosent av inntekt sammenlignet med resten av befolkningen.	Pensjon: Øke minstekravet på OTP Øke minstekravet til pensjonsavsetning i OTP-loven for å øke pensjonsutbetaling til arbeidstakere i lavtlønnsyrker	Arbeid	Oversendes redaksjonskomiteen

nr	Kommuneparti:	Begrunnelse for forslaget:	Forslaget:	Tema	Innstilling
18	Sunnfjord Arbeiderparti	Pensjonsreformen, som ble påstartet i 2001 av Stoltenberg I-regjeringen, var et steg i retning av å redusere folketrygdens utbetaling av pensjon, og sikre en god pensjonsutbetaling gjennom andre pensjonssparessystemer som obligatorisk tjenestepensjon (OTP). I årene som kommer vil det bli færre og færre arbeidstakere per pensjonist. Dette vil medføre at en større del av statens inntekter vil gå til pensjonsutbetalinger dersom pensjonssystemet ikke justeres ytterligere. Det bør derfor sees på om kravet til pensjonssparing utenfor folketrygden (herunder OTP) bør økes, for å kunne redusere utbetalinger av pensjon gjennom folketrygden. Målet med en utredning av pensjonssystemet må være å kunne sikre en god pensjon til fremtidens pensjonister, uten at det går på bekostning av dagens pensjonister. I tillegg må målet være at fremtidens statsbudsjetter får et større handlingsrom gjennom at pensjonsutbetalingene ikke blir så store at det går på bekostning av andre velferdsgoder.	Pensjon: Utrede fremtidens pensjonssystem – demografiske utfordringer For å ta hensyn til de demografiske utfordringene man står ovenfor, gjennom at det vil bli færre arbeidstakere per pensjonist, bør det utredes hvordan fremtidens pensjonssystem skal være for å gjøre pensjonsutbetalingene håndterlige for fremtidens statsbudsjetter.	Arbeid	Oversendes redaksjonskomiteen
19	Sunnfjord Arbeiderparti	Dagens A-krim har ikke Statens vegvesen som deltaker. Statens vegvesen kontrollerer tusenvis av kjøretøy årlig, og har god oversikt over hva stoda er innanfor transport på veg når det gjeld lovbrøt. Med tverretattlig kontrollteam loalisert minst innanfor dei gamle fylkesgrensene, vil det bli meir effektiv kontroll, og dei som driv ulovlig og øydelegg for seriøse aktørar ville bli plukka ut. Dette ville styrke både dei seriøse aktørane i marknaden, og sjåførane sine løns- og arbeidsvilkår. I tillegg er det grunn til å tru at også trafikktryggleiken vil bli betra. Juksarane som opererer i marknaden må bort. Derfor er tverretattlig innsats heilt naudsynt.	Styrk innsatsen mot sosial dumping og arbeidslivskriminalitet Vegtransport er eitt av områda som må følgast betre opp. Sunnfjord Arbeidarparti meiner det må opprettast kontrollteam lokalt i heile Norge der Politi (UP), NAV, Tollvesen, Arbeidstilsynet, Skatteetaten og Statens vegvesen deltek. Statens vegvesen må takast inn som deltakar i dagens A-krim.	Arbeid	Oversendes redaksjonskomiteen
20	Vestland AUF	De siste årene har vi sett en økning i salget av dyre luksuseiendeler, som dyre klokker, kunstverk, Ferrari-er og yachter. I et liberalt demokrati skal det så klart være lov å både kjøpe og eie luksuseiendeler, men har man råd til å eie slike ting har man og råd til å skatte for det. Det å eie luksuseiendeler i mangemillion klassen bør derfor skattelegges hardere enn investeringer i Norge AS. Ved å gi slike luksuseiendeler en ligningsverdi på 150% av markedsverdi vil vi oppnå nettopp dette. På samme måte som vi gir rabatter for boliger bør vi legge en ekstra verdsetting på luksuseiendeler slik at eierne av disse bidrar mer.	Vestland AP ønsker at luksuseiendeler skal ha en ligningsverdi på 150% av den formuemessige markedsverdien.	Arbeid	Avvises
21	Øygarden Arbeiderparti	Etter åtte år med borgerleg styre er sysselsetjinga no så låg at det om ikkje noko vert gjort vil verte vanskelegare å gjennomføre tunge velferdsreformer og styrking av folk sine levekår. Difor må det skapast så mange nye arbeidsplassar som mogeleg dei komande åra. Samstundes må me lukkas med å få fleire inn i det ordinære arbeidslivet. Staten og kommunane må spele ei viktig rolle med å skape nye arbeidsplassar, og å inkludere fleire i arbeidslivet. Samstundes må det skapast nye arbeidsplassar og inkluderast fleire også i privat sektor. Gode ordningar som sikrar samarbeidet mellom arbeidsgjevarar, arbeidstakarar og styresmaktene om forholde i arbeidslivet er viktige. Heile fagforeiningskontingenten må så raskt som mogeleg kunne førast som frådrag frå skattepliktig inntekt. Arbeidsmarknadstiltaka må styrkast. Det vert feil med økonomisk pisk om arbeidslivsdeltaking ikkje lukkas. Høgresa sin hang til å redusere økonomiske stønader og trygdeytningar av di det skal «lønne seg å jobbe» må avvisast. Arbeidslinja må bety å aldri gje opp å få folk i jobb, og å prøve endå ein gong når dette ikkje lukkas. Økonomisk straff for at helse er dårleg er det motsette. Ingenting bør vere meir framand for Arbeiderpartiet.	• Unødige og vanskeleggjørande tidsavgrensingar i dei arbeidsretta stønadane må vekk. Folk må få bruka kreftene på å kome i jobb, ikkje på å uroe seg over privatøkonomien. • Det må verte enklare for uføre å prøve seg i arbeid utan at dette skal føre til avkorting av trygdeinntekter. • Dei økonomiske støtteordningane for åleineforsørgjarar utan fast arbeid må styrkast.	Arbeid	Oversendes redaksjonskomiteen
22	Stad Arbeiderparti		Stad Arbeidarparti meiner at krisetiltak og kompensasjonsordningar må vare så lenge pandemien pågår. Og dei må innrettast slik at dei treff dei som treng det mest, enten det er bedrifter, permitterte, kulturlivet, reiselivet, studentar eller andre.	Arbeid	Vedtatt - oversendes finanskomiteen

nr	Kommuneparti:	Begrunnelse for forslaget:	Forslaget:	Tema	Innstilling
23	Arbeiderpartiet i Bergen	Begrunnelse Utlendingsinternatet på Trandum har fått gjentatt og vedvarende kritikk fra tilsynsmyndigheter og organisasjoner på feltet for brudd på menneskerettigheter. Arbeiderpartiet i Bergen mener det må iverksettes en omfattende og grundig gransking av forholdene på Trandum med sikte på å enten foreta de nødvendige utbedringer, eller å legge leiren ned og etablere en annen ordning som ivaretar menneskeverdet og rettssikkerheten til asylsøkere som interneres der.	Forslag Arbeiderpartiet i Bergen ber regjeringen gjennomføre en grundig gransking av forholdene ved Trandum. Granskingen må undersøke om menneskerettigheter og grunnleggende rettssikkerhet for asylsøkerne overholdes.	Asyl	Oversendes redaksjonskomiteen
24	Arbeiderpartiet i Bergen	Begrunnelse Arbeiderpartiets landsmøte i 2021 gikk inn for å se på muligheten for å sende asylsøkere til asylmottak utenfor Europa. Dette har bl.a. Flyktninghjelpen tidligere beskrevet som «en måte å slippe å få asylsøkere og flyktninger hit på» da slike leire gjerne bare fører til at mennesker blir sittende fast i et nytt land i påvente av behandling av asylsøknad. Arbeiderpartiet i Bergen deler denne kritikken og mener at arbeidet med en slik ordning bør stoppes og ressursene heller brukes på å sikre bedre ivaretagelse av asylsøkeres menneskerettigheter i Norge. Arbeidet bør også innebære at Norge tar initiativ til et nytt felleseuropeisk samarbeid om behandling av asylsøknader og fordeling av flyktninger.	Forslag Arbeiderpartiet i Bergen mener Norge ikke bør starte arbeid med tredjelandsmottak, men isteden ta initiativ til et nytt europeisk samarbeid om behandling av asylsøknader og fordeling av flyktninger.	Asyl	Oversendes redaksjonskomiteen
25	Arbeiderpartiet i Bergen	Begrunnelse Flere mediasaker de siste årene har satt lys på den umulige situasjonen papirløse mennesker befinner seg i. Når opprinnelseslandet ikke vil vedkjenne seg papirløse og norske myndigheter på tross av utvisningsvedtak ikke lykkes i å gjennomføre tvangsretur, blir resultatet at enkelte lever livene sine som papir- og rettighetsløse i Norge. Nylig fortalte BT om en kreftsyk papirløs mann som døde etter å ha blitt avvist av både Haukeland og Haraldsplass. Flere papirløse rekrutteres til kriminalitet og en uverdlig livssituasjon som følge av manglende mulighet til arbeid og studier. Arbeiderpartiet i Bergen mener at regjeringen bør innføre en amnestiordning for papirløse slik at vi kan ta vare på disse menneskene på samme måte som våre offisielle medborgere. Allerede i 2003 prøvde UDI i samarbeid med Norsk senter for menneskerettigheter å finne en løsning for denne gruppen. Da var forslaget at opphold skal innvilges fem år etter endelig avslag dersom det ikke er tvil om identitet, og etter åtte år ved tvil. UDI pekte på at måten Norge behandler lengeværende asylsøkere utfordrer våre forpliktelser i henhold til den Europeiske menneskerettighetskonvensjonen og «respekt for den enkeltes menneskeverd». Det har nå gått 18 år siden forslaget ble fremmet og flere av de samme menneskene befinner seg fortsatt i den samme forferdelige livssituasjon. Arbeiderpartiet i Bergen mener det nå er på høy tid at det kommer en løsning som faktisk løser situasjonen. Istedenfor at man jevnlig drar igang en politisk drakamp for å få på plass engangsløsninger bør det innføres en varig ordning som ivaretar de papirløse.	Forslag Arbeiderpartiet i Bergen ber regjeringen ta initiativ til en ordning hvor papirløse blir innvilget opphold etter en viss botid i landet.	Asyl	Oversendes redaksjonskomiteen
26	Arbeiderpartiet i Bergen	Begrunnelse 3. juni 2022 ble følgende instruks sendt fra Justisdepartementet til Utlendingsdirektoratet: GI-04/2021 – Overføring til Norge av lokalt personell som har vært ansatt av Forsvaret eller Norges ambassade i Afghanistan ved avslutningen av Resolute Support Mission (RSM). Arbeiderpartiet i Bergen verdsetter innsatsen lokalt personell har gjort side om side med norske styrker og den norske ambassaden i Kabul. Sikkerhetssituasjonen for lokalt personell i konfliktområder som ansettes av norske sivile eller militære myndigheter må ivaretas også etter at operasjoner eller prosjekter avsluttes. Lokalt personell gjennomfører ofte helt nødvendige oppgaver og kan ikke uten videre erstattes med norske borgere. Et eksempel på dette er tolkene tilknyttet Resolute Support Mission (RSM) i Afghanistan. Norge har et etisk og moralsk ansvar for å ivareta sikkerheten til personer ansatt hos norske myndigheter, samt deres familier. Ved eventuelle fremtidige internasjonale operasjoner kan ikke deres sikkerhetssituasjon bli gjenstand for en langvarig politisk debatt i Norge. Det må være selvsagt fra starten av arbeidsforholdet at det innvilges opphold i Norge dersom sikkerhetssituasjonen skulle tilsi at hjemlandet er utrygt nettopp på grunn av tilknytningen til norske myndigheter.	Forslag Regjeringen bes utarbeide en generell instruks knyttet til rettigheter og mulighet for oppholdstillatelse i Norge for lokalt personell ved fremtidige internasjonale operasjoner. Den enkeltes rettigheter ved endt oppdrag bør avklares ved inngåelse av arbeidsforhold.	Asyl	Oversendes redaksjonskomiteen

nr	Kommune eparti:	Begrunnelse for forslaget:	Forslaget:	Tema	Innstilling
27	Arbeiderpartiet i Bergen	Begrunnelse I 2021 er 82,4 millioner mennesker på flukt i verden. Det er det høyeste antallet som noen gang er registrert. Årsakene til at mennesker flykter skyldes krig og konflikter, sult, nød og politisk forfølgelse. Arbeiderpartiet i Bergen mener Norge må føre en human og rettferdig asylpolitikk, som særlig ivaretar barn og sårbare mennesker. Politikken som til enhver tid føres må være i tråd med våre internasjonale forpliktelser og i samsvar med FNs høykommissær for flyktninger sine anbefalinger. Hurdalsplattformens formuleringer om innvandring og integrering sier blant annet følgende: - Sikre at barnets beste er et grunnleggende hensyn i behandlingen av asylsaker som berører barn. - Gjennomgå praksis når det gjelder vurderinger av barnets beste for å sikre at det gjøres konkrete og individuelle vurderinger i hver enkelt sak. Organene som har ansvar for å håndheve innvandringspolitikken har en for passiv holdning til kva som er barnet sitt beste. Gang på gang viser ulike saker -- som utvisningsvedtaket mot tobarnsmoren Sabrin Mohammed Ali -- at innvandringsregulerende hensyn er det bærende prinsippet. Denne praksisen må endres om vi som nasjon skal kunne være stolte av hvordan vi tar vare på sårbare personers trygghet.	Forslag Arbeiderpartiet i Bergen mener at barns beste må i langt større grad vektlegges i saker som omhandler barn, og at Norges forpliktelser gjennom Barnekonvensjonen må ivaretas. Saken om utvisningsvedtaket mot tobarnsmoren Sabrin Mohammed Ali viser en asyl- og flyktningpolitikk som ikke er i tråd med sosialdemokratiske og humane verdier.	Asyl	Oversendes redaksjonskomiteen
28	Årdal Arbeiderparti	Innvandring og integrering. Uretturnerbare asylsøkarar er asylsøkarar med avslag som ikkje kan reise heim, og som Noreg ikkje får til å returnere. Dei kjem typisk frå Etiopia, Eritra og Iran. Dei lever i særskilte livssituasjonar. Dei kan ikkje ha BankID og kan ikkje gå til lege, men kan få akutt helsehjelp. Utan personnummer er det få tjenester du kan oppsøkje. Det er om lag 2 250 personer med endeleg avslag på aysylsøknad, som oppheld seg i Noreg. Hurdalsplattforma seier at regjeringa sitt hovedmål for integreringsarbeidet er å få fleire i arbeid. Dei som innvilgast opphald i Noreg skal integrerast raskt. Busetting, arbeid eller utdanning er avgjerande for å kome inn i det norske samfunnet så fort som mogeleg, lære seg språket og delta på lik linje med alle andre. Innvandrarakar må oppleve at dei blir møtt med same forventningar og får same moglegheiter som alle andre.	Årdal Arbeidarparti meiner at ureturnerbare asylsøkarar i Noreg må få styrke rettighetene sine slik at dei kan bli integrerte i samfunnet, få arbeid og ha tilgang til helserettigheter og økonomiske velferdsytningar som alle andre.	Asyl	Oversendes redaksjonskomiteen
29	Ullensvang Arbeiderparti	Norsk industri er i verdstoppen. Den har stor innovasjon og ekspansjonsevne. Norsk industri er svaret på utfordringane i det grønne skiftet. Samstundes er det store industriprosjekt i kjømda nær kraftkjeldene. Verkemiddeapparatet kan raskt legga til rette for utviding av eksportindustrien nær kraftkjeldene. Dette vil sikra auka eksport, nye arbeidsplasser, miljøvenleg produksjon og god klimapolitikk. Overføring av kraft over lange strekningar medfører effekttap. Det vil sei at det mest effektive er å nytta krafta nær kraftproduksjonen. Ført og fremst må vi nytta potensialet som ligg i utvikling og utviding av den innovative industrien vi har. Det gir stor samfunnsnytte, best klimarekneskap, lågast kostnader og minst inngrep i sårbar natur. Det er også konfliktfritt. Overføringskabler ut av landet, overføringskabler over store strekningar innanlands og elektrifisering av sokkelen er svært dyrt. Auka satsing på eksportindustrien som står klar med nye investeringar har den høgaste samfunnsnytta og kan gjennomførast umiddelbart. Dette vil gje oss muligheten til på nå eksport og mijøsmål raskt med små offentlege investeringar. Vidare vil det ta mange år og bygga ny overføringskapasitet. På toppen vert forbrukarane belasta med høgare nettlege og høgare straumprisar som følge av massiv straumtransport over store avstandar.	Vestland arbeiderparti vil utnytte potensialet i å bygga industri nær kraftkjeldene. Vestland arbeiderparti vil legga til rette for at den etablerte verdsledande industrien vi har, får verkemidler og kraft til å bli ein effektiv motor i det grønne skiftet.	Energi	Oversendes redaksjonskomiteen

nr	Kommuneparti:	Begrunnelse for forslaget:	Forslaget:	Tema	Innstilling
30	Alver Arbeiderparti	Kraft og straumpriskrisa Vinteren 21/22 er situasjon i kraftmarknaden ekstraordinær. Etter rekordlåge prisar året før, opplever vi no prisar gir ein svært vanskeleg situasjon for forbrukarane, spesielt i Sør-Norge. Låge straum prisar har vore eit konkurransefortrinn for den industrien vår, og ein garanti for forbrukarane. Regjeringa har kome med ei straumpakke som tar om lag 1/3 av straumprisen for hushaldingane denne vinteren. Dette er kraftfullt, men når prisane er så ekstraordinære som i år er det behov for endå sterkare tiltak. Eit forslag er å t.d. kutte i meirverdiavgifta på straumprisen. Næringslivet og industrien har òg bruk for hjelp til å komme gjennom denne krisa. Regjeringa komme på bana med tiltak som hjelper dei som treng det. T.d. sjå om eksisterande statlege innkjøpsordningar for straum, kan tilbys små og mellomstore bedrifter. Vestlandet manglar kraft for å etablere nye grønne næringar som ein del av det grønne skiftet, og grunna kapasiteten i straumnettet er det store utfordringar med å få nok kraft til dei store industriklyngene i Bergensregionen. Det er og store planar om å elektrifisere sokkelen for å få ned klimautsleppa. Til elektrifisering av sokkelen må det i størst mogleg grad nyttast havvind og det må ikkje gå på kostnad av etablering av nye, grønne arbeidsplassar på land.	Det er på tide å ha ein gjennomgang av heile kraftsystemet med mål om å sikre næringsliv og forbrukarar rimelege og føreseielege kraftprisar og trygg leveranse av fornybar straum. Dette blir sikra ved opprettinga av ein energikommisjon. Arbeidet må sjå på oppgradering av eksisterande vasskraftverk, etablering av flytande havvind, ENØK-tiltak for næringsliv og for forbrukarar, og gjennomgå verknadane av utanlandskablar og elektrifisering av sokkelen.	Energi	Oversendes redaksjonskomiteen
31	Arbeiderpartiet i Bergen	Begrunnelse I overkant av 550 000 husholdninger i Norge leier boligen de bor i, og de utgjør ca. 940 000 personer. Av de som leier bolig er hele 56% husholdninger med høy boutgiftbelastning. Når det gjelder boligeiere er andelen kun 16%. En høy boutgiftbelastning vil si at man bruker mer enn 25% av husstandens samlede inntekt på renter, avdrag og/eller leie knyttet til boligen. * Leietakere med høy boutgiftbelastning kan være mer sårbare med tanke på prisendringer av nødvendige varer som f.eks. mat, drivstoff og strøm. Derfor er dette en gruppe som trenger vår oppmerksomhet. Arbeiderpartiet må kreve at alle utleieboliger holder en akseptabel standard og er utstyrt med tidsriktige installasjoner som muliggjør leietakere til å kontrollere, styre og planlegge eget energiforbruk. Det bør også kreves at utleier fremviser energiattest uoppfordret til leietaker ved inngåelse av leieforhold/ annonsering av utleieenhet. Dette vil gi leietakere økt forutsigbarhet og mulighet for et lavere energiforbruk. *Tall hentet fra «Nasjonal strategi for den sosiale boligpolitikken (2021-2024)», Kommunal- og moderniseringsdepartementet).	Forslag Arbeiderpartiet må kreve energieffektivisering av utleieboliger.	Energi	Oversendes redaksjonskomiteen
32	Arbeiderpartiet i Bergen	Begrunnelse Skottland har nå åpnet for prosjekter som vil kunne få en årsproduksjon tett oppunder Norges samlede vannkraftproduksjon, og de andre Nordsjølandene følger på. Havforskningsinstituttet har ut fra dagens begrensede kunnskapsnivå frarådd at man bygger havvind i sårbare områder, spesielt gytefelt og korallrev. Solberg-regjeringen åpnet derfor Sørlige Nordsjø II og Utsira Nord for havvind i disse områdene vil ha relativt små konsekvenser for gyteplasser og andre miljøforhold. Utbygging her, vil sammen med undersøkelser i andre lands sektorer i Nordsjøen gi nødvendig kunnskapsgrunnlag om miljøkonsekvenser av havvind. Utbyggingen må også framskaffe erfaringer, og gjerne prøve flere modeller for finansiering og regulering. Det er stor interesse for privat finansiering og utbygging, men staten bør også sikre nasjonal kontroll og eierskap. Verftsindustrien vil kunne få svært omfattende oppdrag ved havvindsatsing, og ta en ledende internasjonal rolle. Havvind byr på langt større muligheter for norsk industri enn landvind og solkraft, og potensialet for energiproduksjon er også større.	Forslag Arbeiderpartiet i Bergen mener det er viktig at Norge nå kommer i gang med utbygging av havvind i stor skala. Prosjektene i Sørlige Nordsjø II og Utsira Nord bør derfor forseres. Samtidig må disse prosjektene brukes til å vinne erfaring både om miljøvirkninger og om økonomiske og regulatoriske grep som kan sikre en sunn utvikling av denne næringen og skaffer norske arbeidsplasser og vesentlig mer strøm til elektrifisering og ny industri.	Energi	Oversendes redaksjonskomiteen

nr	Kommuneparti:	Begrunnelse for forslaget:	Forslaget:	Tema	Innstilling
33	Arbeiderpartiet i Bergen	Bakgrunn Norge har et økende behov for grønn energi. De eksisterende vannkraftverkene bør derfor moderniseres og oppgraderes for å bedre utnyttelsen av allerede etablerte kraftverk. NVE anslår at det er mulig å hente 6-8 TWh i årlig kraftproduksjon ved å oppruste eksisterende anlegg. For å sikre at vannkraften kommer hele folket til gode, har vi en grunnrenteskatt på den. Dessverre er denne skatten innrettet slik at det ofte ikke er lønnsomt å oppgradere vannkraftverk. Det er kun ved å bygge ut mer fornybar kraft at vi kan unngå at vi igjen opplever så høye strømpriser som i vinter. Av alle muligheter for å øke kraftproduksjonen så er oppgradering av vannkraftverk, den lavest hengende frukten. De vernede vassdragene i Norge er vassdrag man ønsker å bevare i sin helhet, der menneskelig aktivitet gjennom bla kraftutbygging ikke er tillatt. En evt vekst i vasskraftproduksjon må komme via oppgradering av eksisterende anlegg i ikke vernede vassdrag.	Forslag Arbeiderpartiet i Bergen mener at regelverket må endres slik at det vil være mer lønnsomt å igangsette og modernisere eksisterende vannkraftverk. NVE må sørge for hurtigere saksbehandling av søknader om etablering av småkraftverk. Innslagspunktet for særskatten bør endres slik at kraftverk ikke produserer kunstig lite strøm for å unngå skatten. Kraftproduksjon fra pumpekraftverk bør ikke ilegges grunnrenteskatt. Vernede vassdrag bør forbli vernet slik at man i stedet ser på oppgradering i allerede utbygde vassdrag for økt vasskraftproduksjon.	Energi	Oversendes redaksjonskomiteen
34	Arbeiderpartiet i Bergen	Begrunnelse: Den eksisterende og framtidens norske kraftforedlende industri har og vil i framtiden ha et betydelig behov for elektrisk kraft. Arbeiderpartiet i Bergen vil understreke at den må være en prioritert nasjonal oppgave å sikre denne industrien tilstrekkelig elektrisk kraft. Utslippene fra olje- og gassproduksjonen på norsk sokkel skal kuttes med 50% innen 2030, ref. Stortingets klimamålsetning. Den langsiktige globale klimaeffekten ved elektrifiseringen av norsk sokkel er derimot usikker. Dermed blir kabel fra land nødvendig for å sikre stabil kraftforsyning i en overgangsperiode. Senest i 2035 krever vi at havvind skal bidra med betydelig netto kraftforsyning til fastlandet. Oljeselskapene må bidra til dette arbeidet for å få lisens til å operere. Kraftkapasiteten som trengs for å forsyne norsk sokkel kun fra land tilsvarer hele det gjennomsnittlige kraftoverskuddet i Norge. Dette vil skape problemer i et land hvor kraftbehovet er økende, om ikke produksjonen av kraft økes i samme periode.	R6 – Elektrifisering av olje- og gassvirksomhet må skje med kraft fra havvind Forslag: Elektrifisering av norsk sokkel størst mulig grad skje med kortreist kraft fra havvind, gasskraft eller andre teknologier. Kraft fra land må kun benyttes i de perioder hvor det ikke er nok kraft å hente fra vindturbinparker på havet.	Energi	Oversendes redaksjonskomiteen

nr	Kommuneparti:	Begrunnelse for forslaget:	Forslaget:	Tema	Innstilling
35	Arbeiderpartiet i Bergen	Begrunnelse Hurdalsplattformen slår fast at: Regjeringen vil føre en politikk som sikrer oss at vi beholder suveren norsk kontroll over alle avgjørelser med betydning for energisikkerheten i Norge, for den videre utbyggingen av norsk kraft og energimiks, at det offentlige eierskapet ligger fast, og at beslutninger om eventuelle nye mellomlandsforbindelser til utlandet fortsatt suverent skal fattes av norske myndigheter. Strømpriskrisen de siste månedene har fått store negative konsekvenser for den vanlige forbruker, for næringslivet og for offentlig sektor. Dereguleringen av kraftsektoren har svekket mulighetene til å utnytte våre store nasjonale energiresurser som et fortrinn og til verdiskaping gjennom foredling i prosessindustri og annen næringsvirksomhet. Vi kan ikke akseptere at det er markedet og etterspørselen i Europa som skal styre strømprisen her i landet. Når kraften kan koste ti ganger mer en produksjonskostnadene, er situasjonen ute av kontroll. Kompensasjonsordningen må avløses av faste tiltak for å sikre alle husholdninger et rimelig minimumsforbruk av elektrisk kraft. Det er viktig at de som rammes av høye strømreregning får umiddelbar hjelp gjennom refusjon av deler av de store inntektene kraftselskapene nå tar inn. Her har regjeringen vist handlekraft. Men denne tilnærmingen representerer bare midlertidige tiltak for å bøte på situasjonen - tiltak som også fører til en økt grad av klientifisering av økonomisk utsatte grupper i samfunnet vårt. Nå må vi ta politisk kontroll med kraftsystemet vårt og sikre at folk flest, næringsliv og offentlig virksomhet får strømpriser til å leve med. Rimelig strøm har vært viktig for levestandard og for konkurranseevnen vår og bør være det også i fremtiden. <i>Det er viktig at de som rammes av høye strømreregning får umiddelbar hjelp gjennom refusjon av deler av de store inntektene kraftselskapene nå tar inn. Her har regjeringen vist handlekraft.</i>	R5 – Energipolitikken må under sterkere politisk kontroll Forslag Arbeiderpartiet i Bergen vil at den kommende energikommisjonen blir gitt mandat til å utrede alle prinsipielle og praktiske sider ved kraftmarkedet, herunder: • graden av markedsliberalisering og nasjonal styring • prisstruktur dvs transparens i prisfastsettelsen, finansiering av infrastruktur, avgiftsnivå, innføring av et to-pris-system for strøm til husholdninger • regulering av fyllingsgrad i norske vannmagasin, samt hvilke kriterier som skal legges til grunn for prioritering når det er regional ubalanse mellom tilbud og etterspørsel, og forsyningssikkerhet • hvordan bruke det nasjonale eierskapet til å sikre konkurransedyktige langsiktige kraftavtaler for industri og næringsliv. • hvordan reforhandle avtalene om utenlandskablene slik at Norge har nasjonal kontroll med hva som skal gå ut og inn av strøm. • effekten av elektrifiseringen av sokkelen på det innenlandske kraftmarkedet • etablering av plattformbaserte energiøyer på sokkelen, med basis i eksisterende og ny infrastruktur.	Energi	Oversendes redaksjonskomiteen
			Arbeiderpartiet i Bergen vil: - uavhengig av Energikommisjonen må det iverksettes umiddelbare tiltak for å få kontroll med den akutte strømpriskrisen, og tiltakene må vare så lenge krisen varer. - vurdere en regulering av makspris for å sikre forutsigbare kraftpriser i langsiktige kontrakter til industrien og næringslivet - vurdere toprissystem til husholdningene, for å belønne lavt forbruk/straffe overforbruk. Denne må settes til et nivå som er rimelig vanlige folk - investere og oppgradere stamnett og eksisterende kraftanlegg		

nr	Kommuneparti:	Begrunnelse for forslaget:	Forslaget:	Tema	Innstilling
36	Askøy Arbeiderparti	Vestland Arbeiderparti vil jobbe for økt politisk styring av strømmen Strømpriskrisen de siste månedene har fått store negative konsekvenser for den vanlige forbruker, for næringslivet, for frivilligheten og for offentlig sektor. Vi kan ikke ha et system som gjør at det er markedet og etterspørselen i Europa som skal styre strømprisen her i landet. Når kraften ut til forbrukerne i enkelte tilfeller har kostet 20-30 ganger mer enn det produksjonskostnadene er, så har vi fått en uholdbar situasjonen. Vestland Arbeiderparti mener det er bra at regjeringen reagerte raskt når strømpriskrisen inntraff og fikk på plass en kompensasjonsordning for vanlige husstander. Etterfulgt av støtteordninger til blant annet frivilligheten. Kompensasjonsordninger må være et kortsiktig tiltak som må erstattes av faste tiltak for å sikre at vi i Norge har forutsigbare og rimelig strømpriser. Elektrisk strøm er et fellesgode for norske husholdninger, frivilligheten, privat næringsliv og offentlige virksomheter, og Vestland Arbeiderparti mener at makspris på strøm må vurderes. Vestland Arbeiderparti støtter regjeringens målsettinger i Hurdalsplattformen. Deriblant tiltak om å sikre tilstrekkelig med fornuftig kraft, samt tiltak for å redusere strømforbruk. Et annet viktig område vi må se på er strømsparingstiltak og andre enøk tiltak som vil føre til lavere forbruk.	Vestland Arbeiderparti vedtar tekst over i begrunnelse som uttale fra årsmøtet.	Energi	Oversendes redaksjonskomiteen
37	Austevoll Arbeiderparti	Det marknadsliberalistiske systemet i Europa som i dag også regulerer prisen i Norge, kan framover ødelegge grunnlaget både næringslivet og privat hushold. Dagens marknadsbaserte system, der straum blir selt til høgstbydende på europeisk basis vil drive opp prisene, og tappe norske vassmagasin Med den energisituasjonen vi ser i Europa i dag, vil ein marknadsstyrt straumpris truleg ha store variasjonar og i snitt bli vesentleg dyrare enn tidlegare. I Norge blir energibehovet i det alt vesentlege dekket av straum i motsetning til Europa, som også i stor grad har gass leveransar til hushald og næringsliv. Norge er i dag meir enn sjølvforsynt med fornybar straum frå vasskraft. Og det må snarast leggjast til rette for ei oppgradering av gamle kraftverk og ei skånsam utbygging i flaumutsette vassdrag. Norske husstandar og næringsliv vil på mellomlang sikt ha behov for denne krafta, men straum utanom eige forbruk må kunne eksporterast. Arbeiderpartiet, som et sosialdemokratisk parti, bør her ta leiinga. Norge har det beste utgangspunktet med lav- kost fornybar vasskraft, men er den største taparen med høg europeisk straumpris og utan alternative energikjelder som elles i Europa.	Arbeiderpartiet, som eit sosialdemokratisk parti, må gå i front for å løyse straumkrisa som har oppstått i Norge. Regulering av energimarknaden / fastsetting av straumprisar i Norge må igjen kome under norsk kontroll. Energikommisjonen som blir oppretta må få eit klart mandat til å leggje avgrensingar på eksport av straum frå vasskraft, og prisar må bli fastsett av offentleg eigde selskap.	Energi	Oversendes redaksjonskomiteen
38	Austevoll Arbeiderparti	Det er fleire grunnar til at planane med elektrifisering av offshore plattformer frå land, basert på fornybar straum, bør skrinleggjast. Energiforbruket på plattformene i dag kjem frå gassturbinar drive i all hovudsak av eige produsert gass. Systema er designa for levetida til plattformene, og desse plattformene, installert frå 70 talet og utover, vil bli stengt ned i tur og orden dei neste 10 til 30 år. Kostnadene grunna elektrifiseringa må i all hovudsak berast av det offentlege. Gassen som blir spart på plattformene skal sendast til kontinentet og går inn i energisystemet der. Gevinsten er vanskeleg å sjå. Det er ein kostnad med å trykke gassen gjennom røyrleidning til Europa, sjølv om ein kanskje får ein marginal gevinst med betre forbrenning i nyare anlegg. Forbrenning av gassen i Europa i staden for på plattformene på norsk sokkel, kan ikkje forsvarast. Det blir avgitt CO2 til same atmosfære anten forbrenninga er i Europa eller på plattformene. Elektrifisering av sokkelen vil påføre det offentleg store kostnader, og verdifull fornybar energi vil bli sendt offshore til ingen nytte. Vi veit at det er store planar for næringsetablering på Vestlandet innanfor det grønne skiftet, ein industri som vil trenge mykje fornybar energi.	Det bør vurderast å stanse planlegging av elektrifisering frå land til offshore installasjonar på norsk sokkel.	Energi	Oversendes redaksjonskomiteen

nr	Kommuneparti:	Begrunnelse for forslaget:	Forslaget:	Tema	Innstilling
39	Austevoll Arbeider parti	Teknologien utviklar seg raskt for småskala eigenprodusert straum. Dette gjelder også for isolasjon av bygningar, tettare vinduer etc. Solcellepanel er i rivande utvikling. Energiproduksjon frå jordvarme, varmepumper, vasskraft frå bekkar, avfall, reintbrennande vedomnar etc. samt energisparetiltak har et vesentleg potensiale. Her må myndighetene kome med betre insentiv og tilskot for å raskare fremja ei positiv utvikling. Frå pressen kan vi lese at dagens tilskot gjennom ENOVA i liten grad fungerer. Huseigar foreininga påpeker at husstandar får vesentleg mindre tilbake i tilskot enn det som totalt er betalt inn gjennom påslag på straumrekninga til dette formålet. For å få fortgang i investeringar som får ned straumbruken må det være ordningar som gjer det mogeleg å gjennomføre desse. Det er mange som gjerne vil vere med på dette, men som ikkje ser seg råd. Då må fellesskapet gjennom Husbanken, hjelpe til slik at ein ikkje treng å ta opp lån med urimeleg kort nedbetalingstid og høg rente.	Bruke insentiv som gjer det attraktivt å gjennomføre ENØK tiltak både privat og i næringsliv. Ut over det ENOVA tilbyr i tilskott for ENØK tiltak, må Husbanken lettvtint kunne brukast til finansiering av slik investering, med lavast mogleg rente og lang nedbetalingstid for å få ned storleiken på avdrag, og der avdraget blir betalt over straumrekninga.	Energi	Oversendes redaksjonskomiteen
40	Austrheim Arbeider parti	Staten må ta kontroll over omsetningssentralen for straum og fjerne mellomledda som i dag har kontroll over marknaden. På den måten kan dei få senka prisane til forbrukar. Statnett og Statkraft må bli instruert av staten som eigar, at dei skal tene dei samfunnsmessige omsyna dei er oppretta for, ikkje berre omsyn til profitt. Arbeidarpartiet må arbeide for at eigarane kan halde prisane på elektrisk kraft lågare. I debatten har både makspris og andre løysingar vorte trekt fram. Vi veit ikkje korleis dette kan gjerast, men vi vil klart signalisere behovet for ei regulering av prisane. Når våre fremste tillitsvalde nyttar marknadskreftene som årsak for at prisane ikkje kan regulerast, meiner vi at sosialdemokratiet har tap. Vi meiner departement og parti må setje i gang eit utgreiingsarbeid for å finne fram til korleis regjeringa kan regulere prisen på straum.	Arbeidarpartiet må arbeide for at eigarane, som er kommune, fylke og stat, skal halde prisane på elektrisk straum lågare. Staten må ta kontroll med omsetninga for straum. Føremålet er å senka prisen på straum til forbruker og til næringslivet. Staten må instruere Statnett og Statkraft at dei skal tene dei samfunnsmessige omsyna, ikkje berre ta omsyn til profitt.	Energi	Oversendes redaksjonskomiteen
41	Bjørnafjordn Arbeidar parti	Gjennom denne vinteren har alle sett at straummarknaden, slik den er organisert, ikkje gjev folk og næringsliv/industri den forutsigbarheit dei treng i høve pris på elektrisk energi. Det trengst meir statleg styring og kontroll. Me treng og produksjon av meir straum, samt effektivisering av den bruken ein har. Den auka kostnaden som er betalt inn, bør betalast attende til kundane. Verken hushaldningar eller næringsliv har rygg til å bera slike kostnader. Me skal utvikle næringslivet på land i grøn retning, og då treng me her all den energi me både har, og kjem til å auka i produksjon. Alt no er det signal om at me har for lite energi på fastlandet, slik at nyetableringar i næringslivet ikkje lar seg realisera.	Arbeidarpartiet skal arbeida for: • At alle norske straumkundar har tilgang til nok stabil og rimeleg (nær kostpris) straum, der Staten tar ei meir aktiv styring av energimarknaden • At hushaldningane får refundert faktisk innbetalt pris utover 50 øre pr. kWh, opp til 3000 kWh pr. månad i vinter. Det må utarbeidast eigne ordninga for frivilligheita og næringsliv/industri.	Energi	Oversendes redaksjonskomiteen
42	Bjørnafjordn Arbeidar parti	Gjennom denne vinteren har alle sett at straummarknaden, slik den er organisert, ikkje gjev folk og næringsliv/industri den forutsigbarheit dei treng i høve pris på elektrisk energi. Det trengst meir statleg styring og kontroll. Me treng og produksjon av meir straum, samt effektivisering av den bruken ein har. Den auka kostnaden som er betalt inn, bør betalast attende til kundane. Verken hushaldningar eller næringsliv har rygg til å bera slike kostnader. Me skal utvikle næringslivet på land i grøn retning, og då treng me her all den energi me både har, og kjem til å auka i produksjon. Alt no er det signal om at me har for lite energi på fastlandet, slik at nyetableringar i næringslivet ikkje lar seg realisera.	Straumtilgang- Framlegggegg til vedtak: Arbeidarpartiet skal arbeida for: • At fastlandet i Vestland får tilgang til nok elektrisk straum for næringsutvikling og elektrifisering av bil/båt og anna der fossilt brensel skal fasast ut. Dette gjennom auka produksjon av vasskraft, solenergi, vindenergi og energieffektivisering. auka produksjon av vasskraft, solenergi, vindenergi og energieffektivisering. Tal vindmølleparkar på land må begrensa. • At oljeinstallasjonar vert elektrifisert med havvind, og ikkje med straum frå land.	Energi	Oversendes redaksjonskomiteen
43	Bremanger Arbeidar parti	Straumprisane vi har hatt i store delar av landet i fjor haust og så langt i 2022 har vore historisk høge. Dette har gjeve private forbrukarar og næringsliv utan langsiktige fastpriskontraktar store økonomiske utfordringar. Om prisane fortset å ligge på same nivå, vil utfordringane for desse gruppene eskalere. Utan verkfulle og permanente tiltak, vil det på litt lengre sikt også få store konsekvensar for den kraftforedlende industrien. Gjennom langt over hundre år har den norske vasskrafta gjort det mogeleg å etablere industri langs heile kysten, frå Kristiansand i sør til Tana i Nord. Denne industrien har skapt- og skapar aktivitet, arbeidsplassar og livsgrunnlag i mange lokalsamfunn langs heile kysten. Vasskrafta er den største konkurransefordelen desse bedriftene har, og er ein avgjerande faktor for dei store verdiane som vert skapt. Det må difor etablerast verkfulle og permanente tiltak som sikrar rimeleg straum for vanlege forbrukarar og som opprettheld konkurransekrafta for den kraftforedlende industrien og øvrig næringsliv.	Bremanger Arbeidarparti meiner at det må iverksetjast varige og verkfulle tiltak som sikrar rimelege straumprisar for vanlege forbrukarar og som opprettheld konkurransekrafta for den kraftforedlende industrien og øvrig næringsliv.	Energi	Oversendes redaksjonskomiteen

nr	Kommuneparti:	Begrunnelse for forslaget:	Forslaget:	Tema	Innstilling
44	Bremanger Arbeiderparti	I dei seinare år har det vore ei omfattande utbygging av straumnett i vårt område. Dette har ført til ein kraftig auke i nettleiga. Utbygging av straumnett er viktig for å nå klimamåla i samband med det grønne skiftet. Dette er ei nasjonal oppgåve der byrdene må fordelast på alle. Vi krev at det vert etablert nasjonale utjamningsordningar som sikrar lik nettleige for industri og vanlege forbrukarar	Etablere nasjonale utjamningsordningar som sikrar lik nettleige for industri og vanlege forbrukarar.	Energi	Oversendes redaksjonskomiteen
45	Etne Arbeiderparti	Grunngjeving : Skal me klare å elektrifisere alt på landjorda som er ønskeleg og ha nok straum til industri og nye bedrifter som vil etablere seg, vil det ikkje være nok straum. Elektrifisering av norsk sokkel har ingen positiv verknad på miljø eller klima, og er utelukkande eit forsøk på å pynte på norsk utsleppsstatistikk.	Stopp elektrifisering av norsk sokkel ved hjelp av landstraum .	Energi	Oversendes redaksjonskomiteen
46	Kinn Arbeiderparti	I plan for utbygging og drift av Snorre Expansion 2017 (SEP) vart det vurdert elektrifisering av Snorre A, B og C frå Grov rett aust for Florø. Konklusjon: elektrifisering er ikkje lønnsamt. Under planlegging av 420 KV linja gjennom tidlegare Flora kommune vurderte ein påkoplingpunkt ved Grov, men dette vart lagt vekk. Hywind Tampen er snart ferdig og produksjonen må knytast til land. Det vil sikre 100% elektrifisering av Snorre A og B, samt Gullfaks A, B og C. Ein vil også kunne byggje ut Dugong, Peon, Garantiana mfl., med store klimakutt. Med kabel til land vil en kunne bygge flere vindturbiner på Tampen og kraft vil gradvis kunne nyttast til landindustri når olje og gass vert fasa ut. Dette vil igjen skape rom for kraftkrevjande industri. Lokalt i Florø-området vil trafostasjon ved Grov gje lokalt næringsliv tilgang til store kraftmengder. Tidligere Sogn og Fjordane produserar om lag 3000 MW kraft og brukar 1000 MW. Kraftoverskuddet er kortreist kraft, den fortrengrer ikkje annan industri, gjev ingen energiknappheit eller dyrare straum.	Få offshore vind til land! Kinn Arbeiderparti krev at Hywind Tampen vert kopla til sentralnettet ved Grov i Kinn kommune på eksisterande 420 kV linje.	Energi	Oversendes redaksjonskomiteen
47	Kinn Arbeiderparti	Vi ser nå et energimarked ute av balanse, og markedskreftene får råde alene. Det påfører den norske befolkningen en til dels stor ekstrakostnad, og ikke minst usikkerhet. Så langt har regjeringen kommet med midlertidige tiltak. Det er en kortsiktig løsning, men må avløses av permanente ordninger. Makspris på strøm synes som den mest opplagte løsningen. Vi forventer handling av regjeringen, og ikke dikkederinger rundt støttenivå. Det kan ikke aksepteres at vi går inn i en ny vinter med den usikkerheten vi har opplevd denne vinteren. Kinn Arbeiderparti forutsetter at regjeringen har tilstrekkelig handlekraft til å reforhandle/justere inngåtte avtaler på en slik måte at makspris på innenlands forbruk kan innføres.	Strømpris Kinn Arbeiderparti krever at det settes en makspris på strøm til forbrukere. Den bør reflektere produksjonskostnadene. 35 øre/kWh kan være et relevant startnivå.	Energi	Oversendes redaksjonskomiteen
48	Kvam Arbeiderparti	Vestland arbeiderparti har følgende uttale: Maksimal pris på straum på 45 øre/kWh for tidsrommet fra 01.01.22 Dei ekstreme straumprisane i Sør-Norge ser ut til å vedvara utover vinteren. Vi foreslår følgende strakstiltak: • Det vert innført ein midlertid maksimal pris på straum på 45 øre/kWh for sluttbrukarane • Staten tek alle kostnader over 45 øre/kWh • Maksprisen gjeld for alle - også næringslivet • Tiltaket er midlertidig og varer kun så lenge vi har ei priskrise	Maksimal pris straum på 45 øre/kWh som strakstiltak i straumpriskrise.	Energi	Oversendes redaksjonskomiteen
49	Kvinherad Arbeiderparti	Å etablere vindmøller, med alle dei natur- og helsemessige konsekvensane dei vil føra med seg, må ha ei sterk forankring i lokalmiljøet.	Det skal ikkje kunne byggast vindmøller i kommunar, utan at det lokalt er fleirtall for å gjere dette. Kommunane må ha full råderett for tillatelse ved ein eventuell utbygging av vindmøller.	Energi	Oversendes redaksjonskomiteen

nr	Kommuneparti:	Begrunnelse for forslaget:	Forslaget:	Tema	Innstilling
50	Kvinnherad Arbeiderparti	Kvinnherad har over mange år utvikla eit sterkt miljø rundt og har fått høg kompetanse på småkraft. Vi har fleire lokale prosjekt som ligg med ubehandla søknader hos NVE og som dessverre har lagt der sær s lenge. Dette er og godt kjent hos Småkraftforeninga, samanslutninga for småkraftverk i Noreg. I den situasjonen som landet er i no verker det meiningslaust at søknader ikkje vert behandla fortløpande og at NVE er flaskehals for utvikling og utbygging av gode prosjekt med fornybar energi. Vestland Arbeiderparti oppmodar om at regjeringa gjer NVE i stand til å utføre oppdraget sitt ved å sikre at dei har nok ressursar tilgjengeleg til å g handsame søknader om bl.a småkraftutbygging i eit betydeleg raskare tempo enn det vi såg under Høgre-regjeringa.	Sikra og prioritera at ein har nok ressursar tilgjengeleg for å kunna behandla søknader for småkraft utbygging innanfor forsvarlige tidsrammer.	Energi	Oversendes redaksjonskomiteen
51	Kvinnherad Arbeiderparti	Strømpriskrisen som Norge opplever, må utløse kraftfulle politiske tiltak fra regjering og Storting. Den vedtatte strømprisstøtten er positiv, men er nødhjelp som ikke løser de grunnleggende problemene som har ført til den sterke strømprisøkningen. En overdreven tro på markedet har vist å skape store problemer - også på energiområdet. Disponeringen av Norges arvesølv, den evigvarende vannkraften, er overlatt til en stort sett selvstyrt og kommersielt orientert kraftbransje, som ser det som innenfor sitt samfunnsmandat å drive strømprisene opp mest mulig for maksimert fortjeneste. Norsk vannkraft gir oss en enestående mulighet til trygg og rimelig tilgang på energi for innbyggerne, for industri- og næringsutvikling og for en god klimapolitikk. Det krever politisk styring og vilje. Nå må vi ta politisk kontroll med kraftsystemet vårt og sikre at folk flest, næringsliv og offentlig virksomhet får strømpriser til å leve med. Rimelig strøm har vært viktig for levestandard og for konkurranseevnen vår og bør være det også i fremtiden.	Arbeiderpartiet må ta tak i systemet rundt eksport og import av strøum, og sikra politisk styring, slik at vi får sterkare politisk kontroll over energipolitikken.	Energi	Oversendes redaksjonskomiteen
52	Luster Arbeiderparti	Denne vinteren har straumen blitt urimeleg dyr for mange av innbyggjarane våre. Til tross for ein viss kompensasjon frå staten er straumkostnadane høgare enn nokon gong, og for svært mange ei tung bær å bera. Dette er ikkje ein berekraftig og framtidsetta måte å forvalta kraftressursane våre på. Biletet er komplisert og mange samverkande årsaker har ført til det ekstreme prisnivået på strøum denne vinteren. Overføringskapasitetar, magasinifylling, avvikling av fossile kraftverk i Europa, mangel på gass etc. spelar inn, men den fullstendige marknadstilpassinga i ein europeisk marknad og inndelinga av landet i kraftsoner er dei klart viktigaste. Kraftkommisjonen må gjera eit breitt samfunnsmessig arbeid: korleis unngå prissjokk og samstundes forvalta krafta på ein god måte. Kraftføretaka driv etter marknadsmessige prinsipp, men i denne situasjonen set marknadskrefter i fri utfolding økonomien og oppslutnaden om det grønne skiftet i fare. Politiske løysingar må på plass snarast for å sikra økonomien for innbyggjarar og næringsliv.	Luster Arbeidarparti oppmodar Storting og regjering ta dei grep som er naudsynt for å sikra innbyggjarane og næringslivet vårt rimeleg og trygg strøumforsyning. Rimeleg strøum til alle er ein føresetnad for god velferd i eit nordisk klima som vårt. Mange lokalsamfunn har gjeve frå seg store naturverdiar i byte mot trua på trygg og rimeleg strøum og inntekter til fellesskapet. Våre tillitsvalde på alle nivå må arbeida hardt for at innbyggjarane våre og næringslivet vert sikra nok tilgang på strøum til ein pris som er å leva med .	Energi	Oversendes redaksjonskomiteen

nr	Kommuneparti:	Begrunnelse for forslaget:	Forslaget:	Tema	Innstilling
53	Sogndal Arbeider parti	Vasskrafta tilhøyrrer fellesskapet. Gjennom vasskrafta har me bygd landet og verdas grønaste industri med høgt kompetente tilsette og viktige arbeidsplassar. Tanken, frå tidleg på 1900-talet, var at me skulle forvalta krafta sjølve, og at folk og næringsliv skulle få nytta krafta til å produsere varer for eksport - ikkje for at kraftselskap og stat skulle eksportere ei viktig råvare til høgast mogleg pris. Det er mange bygder rundt om i heile landet som har betalt prisen for kraftutbygginga med tapte naturressursar, men som har akseptert prisen fordi det har generert arbeidsplassar og aktivitet lokalt. Dette er i endring. Det grønne skiftet fordrar ein felles innsats, men slik det er no vert einskilde soner belasta hardare enn andre med store prisforskjellar mellom dei ulike budområda/prisområda. For den enkelte forbrukar, enten det er hushaldning eller næringsaktør, er det inga trøst at produsentane somme stadar får att meir for straumen samanlikna med andre deler av landet. Føreseielege straumprisar er viktig for alle. Pandemien har medført store utfordringar, både for enkeltmenneske, familiar og næringsliv. Mange har vore permitterte og fleire verksemdar har gått på sparebluss. Det er rett og viktig at staten no kompenserer noko av rekningane til privathushaldningar, men det må koma varige løysingar som gjer kostnadane for straum meir føreseielege og overkomelege. For næringslivet, med unntak av landbruket, vert det ikkje kompensert verken for høge straumprisar eller for den svært urettvise prisskilnaden mellom sonene. Desse prisskilnadane på straum kan i yste konsekvens verka konkurransevridande. Prisskilnadane utjavnast og prisane reguleraast slik at det også i framtida vert råd å driva verksemdar og oppretthalda sysselsetting over heile landet. Vestland Arbeidarparti må arbeida for at myndigheitene syt for rettvis og føreseielege straumprisar til innbyggjarar og næringsliv over heile landet.	Noreg sitt bidrag til det grønne skiftet kan ikkje gje auka belastning for enkelte etter soneinndeling på prisen på straum.	Energi	Oversendes redaksjonskomiteen
54	Stad Arbeider parti	Vi er midt i eit grønt skifte, og stadig meir skal elektrifiserast på land og til havs. Behovet for kraft er enormt. Mange nye kraftutbyggingar medfører potensielt store konflikter. Å ta ned forbruket, mellom anna gjennom ENØK-tiltak, kan ha stor betydning for kraftbehovet. Ein del ENØK-tiltak kan vere kostbart å gjennomføre, for private, for bedrifter og for lag og organisasjonar. Det er difor avgjerande med gode og tilgjengelege støtteordningar for å gjennomføre ENØK-tiltak. Redusert energiforbruk vert ekstra viktig ved vedvarande høge straumprisar.	Stad Arbeidarparti meiner det må utarbeidast fleire tiltak og støtteordningar som bidreg til energiøkonomisering i private og offentlege bygg	Energi	Oversendes redaksjonskomiteen
55	Stad Arbeider parti	Stad AP meiner at den komande energikommisjonen må utrede moglegheitene for ei langt sterkare politisk styring av energisektoren. Dømesvis overføringar via utenlandskablar, bestemmelsar for fyllingsgrad i magasin til vasskraftverka, prisjusteringar for industri og hushald og meir aktivt offentlig eigarskap av energiselskap. Tiltak som til dømes to-pris-system for straum til hushald der det er lav pris for grunnbehov må og utredast. Samtidig må det settast inn motivasjonsstimulering for energieffektivisering.	Stad Ap meiner at regjeringa må ta grep for å få ein forutsigbar, rimelig kraftpris for hushald og næringsliv	Energi	Oversendes redaksjonskomiteen

nr	Kommuneparti:	Begrunnelse for forslaget:	Forslaget:	Tema	Innstilling
56	Stord Arbeider parti	Biogass produseres av organisk avfall og husdyrgjødsel og består i hovedsak av metan. Ved forbrenning dannes CO2 og vann. Biogass kan utnyttes til å produsere strøm, varme og drivstoff og biogassbransjen i Norge har en ambisjon: 10 TWh på 10 år RENEVO Biogass på Stord vil kunne produsere 60 GWh og 4000 tonn flytende CO2 basert på husdyrgjødsel og fiskeensilasje. Bioresten fra produksjonen vil bli gjødsel- og jordprodukt og RENEVO har ambisjoner om å bygge 10 biogassanlegg i Norge. Anlegg nr 2 er under planlegging og vil bli oppført i Etne kommune. Aktuelle råstoffer for fremtidige anlegg: husdyrgjødsel, fiskeensilasje, fiskeslam, matavfall og avfallsslam I et livssyklusperspektiv er biogass bedre enn nullutslipp, og må derfor sidestilles med nullutslipp energibærere som elektrisitet og hydrogen i offentlige dokumenter, anbud og prioriteringer. Biogassanlegg blir stadig mer effektive, men det vil fortsatt være behov for investeringsstøtte i en tid fremover (ENOVA). Markedet for biogass er overmodent for tungtransport og deler av skipstrafikken, men mangler fylleinfrastruktur. Det er fortsatt behov for økonomiske incentiver for å velge biogass framfor fossilt drivstoff for å kompensere for merkostnader ved investering. Matavfall fra Vestlandet, og fiskeensilasje fra norsk fiskeribransje, blir i dag fraktet til Danmark og Sverige for behandling i biogassanlegg der. For at biogassanlegg skal kunne ta imot matavfall må matavfallet igjennom et forbehandlingsanlegg for bl.a. fjerning av plast. Fiskeensilasje kan behandles direkte i et biogassanlegg.	Det grønne skifte krever mer fornybar energi og en offensiv sirkulærpolitikk for å utvikle og ta i bruk mer bærekraftig bioenergi. Myndighetene må fjerne statlige barrierer for økt produksjon av biogass og sørge for: - at biogass likebehandles med nullutslippsteknologier som elektrisitet og hydrogen - at det blir etablert en fylleinfrastruktur langs de viktigste godslinjene både til lands og sjø. - at bærekraftig biogass bør få samme fritak som lavutslipps kjøretøy i bomringer - Enovastøtte til merkostnader knytt til skip og tungtransport. - På Vestlandet må det snarlig etableres et forbehandlingsanlegg for matavfall slik at matavfall kan behandles i lokale biogassanlegg.	Energi	Oversendes redaksjonskomiteen
57	Stord Arbeider parti	Vi støtter opp om kravet om politisk kontroll over strømprisene. Høsten 2021 og vinteren 2022 har vist oss at forvaltninga av en så samfunnskritisk ressurs som strømmen ikke kan overlates til markedskreftene. El krafta i Norge ble bygget ut for å sikre industrien og forbrukere billig og stabil strømforsyning og vi har ofret deler av vår felles natur for dette. Politikerne må nå vise handlingskraft og lytte til fagbevegelse, lokale organisasjoner og næringsliv. Vi trenger strakstiltak og en langsiktig endring i forvaltninga av kraftressursene som sikrer landets næring og industri, samt innbyggere tilstrekkelig med rimelig ren kraft. Det settes stadig nye rekorder på både timepris og dagpris. Konsekvensene kan bli omfattende på lengere sikt. Naturressursene og billig kraft er vårt viktigste konkurransefortrinn. Nå ser vi at vannkrafta er blitt ett spekuljonsobjekt på børs. Hvem er det som taper på dette? Det er industrien, næring, velferdsstaten, vanlige folk, landbruket, bedriftene, osv. Vannkrafta skal ikke eksporteres ut som en råvare til høyest pris. Krafta skal videreføres til metaller og industriprodukter, for så videre eksporteres! Dette krever politisk styring fremfor full markedsliberalisme som i dag. Dette må regjeringen, folkevalgte og myndigheter nå ta et oppgjør med.	Vestland Arbeiderparti stiller bak kravene til industriaksjonen om bedre rammevilkår for Norsk Industri.	Energi	Oversendes redaksjonskomiteen
58	Stord Arbeider parti	Straumen er vår felles ressurs eid i all hovudsak av fellesskapet gjennom stat og kommunar. Straumkrisa har synt alvorlege brister ved dagens straummarknad og -system. Dei svært høge prisane råkar folk, organisasjonar og bedrifter. Verst råka er dei som har minst frå før. For å gje vanlege folk, frivilligheit og næringsliv føreseielegheit og tryggleik for at ein har råd til å betala straumrekninga, må det innførast ein makspris på straum i Noreg. For å sikra at ein framleis har insentiv til å spara, bør maksprisen gjelda nødvendig og normalt forbruk, og ikkje evt forbruk ut over det. Ein mogleg modell kan vera 50 øre/kwt for inntil 3000 kwt i månaden. Dette må utgreiast nærare av energikommisjonen. Ettersom stadig fleire samfunnsområde framover skal elektrifiserast, er den langsiktige løysinga på straumkrisa også å byggja ut kraftproduksjon så raskt som mogleg fortrinnsvis gjennom oppgradering og effektivisering av eksisterande vasskraftverk, og utbygging av havvind. Elektrifisering av sokkelen må i størst mogleg grad skje gjennom havvind, som også kan verta ein viktig marknad for den norske leverandørindustrien etter kvart som oppdraga innan olje og gass framover vert færre	Vestland arbeiderparti meiner det må innførast ein makspris på straum for normalt og nødvendig forbruk. Vestland arbeiderparti meiner at den norske straumproduksjonen må aukast i tida framover gjennom oppgradering av eksisterande vasskraftverk og havvind. Elektrifisering av sokkelen må i størst mogleg grad skje gjennom havvind.	Energi	Oversendes redaksjonskomiteen

nr	Kommuneparti:	Begrunnelse for forslaget:	Forslaget:	Tema	Innstilling
59	Stryn Arbeider parti	Ap sitt program viser til satsing på meir effektiv bruk av energi i næringslivet og hushaldningar gjennom støtteordningar, auka kompetanse og offentlege krav. Dette er nødvendig på kort sikt. Difor må det til ei sterk satsing på ENOVA. Saman med regjeringa si storstilte satsing på havvind og anna fornybar energi, for å sikre kraftressursar til hushaldningar og næringsliv, vil ei langt sterkare Enova-satsing vere ein nødvendig start. Det kan både styrke sysselsetting og redusere energijetterspurnaden. Det hastar å setje i verk fleire tiltak, også med omsyn til leverandørindustrien.	Auka satsing på energiøkonomisering som kortsiktig verkemiddel: Vestland Ap krev at det vert sett i verk kraftfulle tiltak for å møte ei krevjande framtid med aukande underskot på fornybar energi. På kort sikt er det nødvendig med eit skikkeleg løft for energiøkonomisering, både i industrien, offentlege og private bygg. ENOVA må få kraftig auka rammer og det må bli enklare å få støtte til energiøkonomisering.	Energi	Oversendes redaksjonskomiteen
60	Sunnfjord Arbeider parti	Thorium er eit grunnstoff som Norge (Telemark) har svært store meineralførekomstar av (3. største i verda), Thorium kan brukast til framstilling av energi som ikkje medfører co2 utslipp og som ikkje har ulempe som kjernekraftverka har. Thorium kan kanskje vise seg å kunne erstatte Uran i kjernekraftverk og kan då løyse mykje av dagens miljøproblem og mangel på energi i verda. Med den mengda vi har av Thorium i Norge, kan vi mest sannsynleg lage nok energi i fleire hundre år framover. Vi bør derfor satse på forskning og utvinning av dette materialet når verda no treng mykje meir klimavenleg energi	Forskning og utvinning av Thorium for energiføremål: Norge har store meineralførekomstar av Thorium. Det må no brukast større midlar på forskning for å sjå om det er mulig å få fram ei ny energikjelde som er med på å redusere klimaendringa.	Energi	Oversendes redaksjonskomiteen
61	Sunnfjord Arbeider parti	Hurdalsplattformen seier: «Regjeringen vil sikre tilstrekkelig tilgang på fornybar kraft til ny og eksisterende industri på fastlandet, og at kraftoverskudd bidrar til økt verdiskaping og sysselsetting i norsk industri. Fornybar kraft skal være et konkurransefortrinn for norsk industri. Sunnfjord AP er uroa over framtida til industrien og landbruket slik dagens kraftregime fungerer. Høyanger, Svelgen og Årdal er tufta på billig tilgang på straum. Straum er ei naudsynt vare som må regulerast til beste for industri, landbruk og folk. Elektrifisering av sokkelen må ikkje bli eit trugsmål mot eksisterande og ny industri, og det må vere eit krav om havvind dersom prosjektet skal gjennomførast	Ta politisk kontroll over straumen Sunnfjord AP støttar Industriaksjonen sine krav: 1. Stans krafteksporten ved låg fyllingsgrad i vassmagasina for å sikre bærekraftig tilgang på straum. 2. Føreseielege og langsiktige kraftprisar for industri og landbruk, samt topprissystem på straum for hushaldningar. I tillegg meiner vi ein bør droppe elektrifisering av sokkelen dersom dette ikkje kan gjennomførast med havvind	Energi	Oversendes redaksjonskomiteen
62	Sunnfjord Arbeider parti	Kraftkrevende industri betaler i dag en elavgift på 0,546 øre per kwh. Dette er over 95% mindre enn den alminnelige elavgiften som er på 8,91 øre per kWh i januar-mars, og 15,41 øre per kWh resten av året. Store datasentre som driver med utvinning av kryptovaluta (såkalt «mining») får i dag redusert elavgift da de kategoriseres som kraftkrevende industri. Mining av kryptovaluta er ikke med på å skape arbeidsplasser, og blir av mange sett på som miljøfiendtlig grunnet deres høye kraftforbruk. Derfor er ikke dette en industri Arbeiderpartiet ønsker å subsidiere gjennom lavere priser og avgifter.	Strøm: Fjerne redusert elavgift til kryptovaluta-utvinning Arbeiderpartiet skal arbeide for å fjerne elavgift til datasentre som driver med mining av kryptovaluta	Energi	Oversendes redaksjonskomiteen
63	Sunnfjord Arbeider parti	I dag bestemmes strømprisen ut fra hvilken av de fem ulike geografiske sonene du bor i, mens nettleien bestemmes basert på kostnadsnivået til nettselskapet. Dette gjør at man i enkelte områder har mye høyere kostnad enn andre. Strømprisen har i 2021 vært vesentlig høyere i de tre sørligste strømsonene enn i de to nordligste strømsonene. Dette kan endre seg. Olje og Energidepartementet forventer at strømprisen vil øke mest i NO4 (nord) og NO3 (midt) som følge av elektrifisering av sokkelen (kilde). Dersom elektrifisering av sokkelen medfører økte strømpriser er det noe hele landet må spleise på, ikke la deler av landet ta store deler av regningen alene. Nettleien skal dekke nettselskapets kostnad til transport av strøm, gitt effektiv drift, utnyttelse og utvikling av nettet. Det er derfor nettselskapets kostnader som fastsetter nettleien som en får, og gjør at nettleien er veldig ulik rundt omkring i landet. Florø og Førde er ikke veldig ulike byer med tanke på størrelse og beliggenhet. Likevel betaler man 34,5% mer i nettleie i Florø enn man gjør i nabobyen Førde, som skyldes at Førde har BKK Nett AS som nettleverandør, mens det er Linja AS som er nettleverandør i Florø	Strøm: Arbeide for en felles nettleie og strømpris i hele landet Prisen på strøm og nettleie bør være lik i hele landet, uavhengig av hvor man er bosatt. Arbeiderpartiet bør derfor jobbe for å redusere antall strømsoner i Norge fra fem soner til en felles sone, og innføre en felles nettleiepris uavhengig av hvilket nettselskap man har.	Energi	Oversendes redaksjonskomiteen

nr	Kommuneparti:	Begrunnelse for forslaget:	Forslaget:	Tema	Innstilling
64	Sunnfjord Arbeiderparti	Vår billige, fornybare og rene kraftproduksjon er blitt gjenstand for et profittjag som går ut over verdiskapingen i fastlands-Norge. Arbeidsplassene trues av skyhøye strømpriser som er prisen på den råvaren som har gitt Norge konkurranseevne og tusenvis av arbeidsplasser i rundt hundre år. Det er ikke utenlandskablene som gir oss forsyningssikkerhet, det er det våre vannkraftmagasiner som gjør og som har en energilagringsskapasitet på 70 % av vår årsproduksjon. Energiloven av 1991 gjorde vannkraften vår til en vare som et titalls utenlandskeide selskaper og el-kraftmeglere tjener milliarder på å kjøpe og selge til vanlige folk. Vi mener at Arbeiderpartiet nå har en unik anledning til å ta tak i dette og gjenopprette styringen av vårt arvesølv – vannkraften	Vedrørende pris på strøm- endring av avtaler og skatteregime Staten må styre vannmagasinene, kraftproduksjonen og prisen. Staten må også sikre at eksport av vannkraft bare gjelder overskuddskraft. El-kraftavtalen med EU må reforhandles for å få dette til. Fordyrende mellomledd i kjøp og salg av vannkraft må fjernes. Skatteregimet for vannkraft må endres slik at det blir lønnsomt å oppgradere eldre kraftanlegg	Energi	Oversendes redaksjonskomiteen
65	Sveio Arbeiderparti	Noreg er i ein unik situasjon når det gjeld ei berekraftig energiforsyning basert på vasskraft. Dette er eit viktig bidrag for Noreg sin klimapolitikk. Men vårt parti har også sagt at klimapolitikken skal være rettferdig. Dette sett i sammenheng med at det no er vanlege folk sin tur, inneber ei klar forventning om at Arbeiderpartiet i nær framtid syt for stabil og rimeleg energiforsyning både til private, næringslivet og det offentlege. God tilgang til rimeleg energiforsyning bør også i framtida være eit konkurransefortrinn for vår eksportnæring. Slik situasjonen er no, gjev grunn til å bli uroa.	Vestland Arbeiderparti meiner at følgande tiltak bør vurderast: - Halde fram med dagens statlege støtteordning og kanskje auke denne. - Syte for at tilgang til straum blir meir jamnt fordelt i heile landet året rundt. - Statlege avgifter bør avpassast prisenivået i ekstreme situasjonar. - Vurdere endringar i gjeldande konsesjonar for utanlandskablane. - Framtidig havvind bør bli ført til fastlandsnoreg. -Effektivisere dagens kraftanlegg.	Energi	Oversendes redaksjonskomiteen
66	Ullensvang Arbeiderparti	Det haster med å innføre tiltak som også omfatter næringslivet Regjeringen skal ha ros for tiltakene som allerede er iverksatt, men når strømkrisen ser ut til å vedvare må det iverksettes tiltak som omfatter næringslivet. Vi foreslår kompensasjon for priser over 45 øre/kWh for alle strømkunder, også næringslivet. Ved å slå sammen tiltakene til en generell ordning vil vi få en ordning som er enkel å forstå, enkel å praktisere og som vil gi forutsigbarhet for strømkundene. Innslagspunktet ligger på et nivå som vil motivere sluttbrukere til ikke å sløse med strøm. Og viktigst – en ordning som gjelder alle er hva EU selv anbefaler. Norsk husholdning og næringsliv er særlig sårbar for høye strømpriser. Ingen andre varer har samme betydning for alt samfunnsliv som strømprisen. Strømprisen påvirker hver dag folk, næringsliv, frivillige organisasjoner og landbruket. Vannkraften har alltid vært et fortrinn for Norge. Vi har Europas høyeste elektrisitetsforbruk pr innbygger, ikke nødvendigvis fordi vi sløser, men fordi vår energiforsyning hovedsakelig er basert nettopp på den rene fornybare elektrisiteten vi produserer fra vann- og vindkraft. Det innebærer samtidig at vi er mer sårbare for høyere strømpriser enn noen andre land – og forklarer også de voldsomme protestene de ekstreme prisene har skapt.	Forslag: Vestland arbeiderparti har følgende uttale: • Innslagspunktet for straumstøtte vert sett til 45 øre/kWh for sluttbrukarane • Staten tek kostnader over 45 øre/kWh/evt. dekkar 80% over 45 øre • Innslagspunktet gjeld for alle - også næringslivet • Tiltaket er midlertidig f.o.m 01.01.22 t.o.m april når EU-statane skal gjera ny vurdering.	Energi	Oversendes redaksjonskomiteen
67	Vik Arbeiderparti	Som fylgje av elektrifisering av biler, båtar, fly, ferjer og ikkje minst framtidig ny industri, vert det mangel på elektrisk kraft for å ta nye steg i det grønne skifte. I tillegg fører elektrifiseringa, auka kraftproduksjon og auke kraftutveksling med utlandet til kapasitetsproblem i straumnettet som krev store investeringar. Det er eit stort unytta potensiale i å nytta solenergi på tak-/vegg-overflater på offentlege bygg og næringsbygg over heile landet. Dette gjeld særleg nybygg, men også ved fasadeendringar / renovering / ombygging av eksisterande bygg. Påbod om bruk solenergi vil gjev auke i lokalprodusert energi som ikkje vil belaste straumnettet, snarare avlaste det. Tiltaket vil kunne redusere behovet for nye store vind- og vasskraftutbyggingar og det vil redusere investeringane i kraftoverføringa over heile landet. På sikt vil tiltaket både gje billigare straum og billigare nettleige for hushaldningar og næringsliv.	Det bør bli påbod om å installere solfangarar eller solceller på alle nye bygg og ved omfattande renovering av bygg. Påbodet skal gjelda for offentlege bygg og næringsbygg med grunnflate over 500kvm. Gode statlege tilskotsordningar gjennom Enova er ein føresetnad.	Energi	Oversendes redaksjonskomiteen

nr	Kommuneparti:	Begrunnelse for forslaget:	Forslaget:	Tema	Innstilling
68	Vik Arbeider parti	Kraftprisene i Noreg vert fastsett på NordPool, for kvar dag/time for kvart prisområde. Prisområda er definert av Statnett, grunna flaskehalsar for overføring av kraft. I haust/vinter ar vi sett enorme prisdifferansar mellom sør og nord i landet, tidvis meir enn 10 gonger så høge prisar i sør, enn nord for Dovre. Skilnaden skuldast flaskehalsar i kraftsystemet og manglande linjer mellom nord og sør. I praksis er det overskot på kraft nord for Dovre og underskot i sør. Utan flaskehalsane kunne krafta vorte overført fritt mellom nord og sør, og jamna ut kraftprisane innanlands. Det er uholdbart for innbyggjarar og konkurranse-vridande for næringslivet, at prisen på noko dei aller fleste ikkje kan klara seg utan, varierer så mykje mellom landsdelar, til og med internt i enkelte kommunar. I Statnett sin nylege marknadsanalyse, er snittprisen forventa å vera opp mot 30 øre/kWh dyrare sørpå, enn nordpå, heilt fram mot 2026. Slike skilnader i pris mellom regionar er uholdbare, og vil skape mistillit til det politiske systemet, kraftbransjen, og i tillegg redusera motivasjonen for det grøne skiftet. Kraftsystemet i Noreg og Sverige er i praksis felles. Statnett peikar på flaskehalsar i Sverige som hovudårsaka til utfordringane me ser her til lands. Eit slikt svar, tyder på at me i energipolitikken har gjort oss svært avhengige av svenskane.	Straumprisane innanlands må utjamnast. Det må skje ved å investera i utstyr for å styra og utnytta eksisterande kapasitet i den nye linja mellom Sogndal og Ørskog. Ferdigstilla konsesjon og bygga linja mellom Sogndal og Aurland. Oppgradera sambandet mellom Fåberg og Gudbrandsdalen og Aura på Sunndalsøra. Forsere tiltak og konsesjonshandsaming, for å fjerne alle flaskehalsar mellom nord og sør i Norge, så raskt som mogeleg.	Energi	Oversendes redaksjonskomiteen
69	Vik Arbeider parti	I EU er det krav til funksjonelt skilje for nettføretak med meir enn 100.000 kundar. Grunngevinga var fare for at store selskap kunne manipulera marknaden. Det er unødvendig å påtvinga nettføretak i Noreg meir byråkrati enn i EU. I eit stortings-anmodnings-vedtak vart det likevel vedteke å be regjeringa setja grensa på 30.000 kundar, medan Granavoldenerklæringa batt regjeringspartia til å stemme for ei grense på 10.000 kundar. Ei låg grense er byråkratiserende og fordyrande og hindrar smådriftsfordeler og fleksibilitet. Administrasjonskostnadene aukar, noko som går ut over innovasjon og verdiskaping. Å pålegge dei mindre selskapa høgare kostnader aukar nettleiga, og forsterkar presset for å slå seg saman i større einingar. Samtidig dreg dei store aktørane fordel av at mindre selskap ikkje får nytta kompetanse effektivt på tvers av fagområde. Vi er uroa for at dette fører til at distrikta si evne til å tiltrekka seg kompetent arbeidskraft, lokale læreplassar og ein god beredskap med bakgrunn i nærleik og lokal kompetanse, blir skadelidande.	Unntaket i energilova §4-7 3. ledd om krav til funksjonelt skilje for nettføretak må endrast til nettføretak med 100.000 kundar. Noverande grense på 10.000 kundar er byråkratisk, urasjonell og ineffektiv og til hinder for utvikling i distrikta.	Energi	Oversendes redaksjonskomiteen
70	Voss Arbeider parti		Innspel til energikommisjonen Voss arbeidarparti samla til årsmøte ber om at energikommisjonen legg til grunn for arbeidet sitt at rein elektrisk energi er produsert av naturressursar som er fellesskapen si eiga. Elektrisk kraft er ein knapp ressurs som folk flest må få tilgang til i akseptable mengder til ein låg og føreseieleg pris året gjennom. Luksusforbruk må betalast med ein høgare pris. Straumprisen og nettleiga bør vera sams over heile landet. For å setja fart i energiøkonomiseringa bør el-avgifta til slike føremål gå gjennom Husbanken til sterkt subsidierte lågterskel energiøkonomiseringstiltak for folk flest. Staten må også sikra industrien og landbruket føreseielege og gunstige straumprisar. Produksjon av Kryptovaluta, datalagring og anna produksjon utan sysselsetjingspotenisale bør ikkje bli omfatta av ei slik ordning.	Energi	Oversendes redaksjonskomiteen

nr	Kommuneparti:	Begrunnelse for forslaget:	Forslaget:	Tema	Innstilling
71	Øygarden Arbeiderparti	Straumprisane seinhaustes 2021 og vinteren 21/22 har vore på eit nivå som har gjort straumrekningane utfordrande for folk med heilt vanlege inntekter. For folk med dårleg råd har straumprisane vorte eit stort problem, med direkte innverknad i kvardagane. Slik kan det ikkje halde fram. I Noreg skal folk ha billige kraftprisar gjennom heile året. Øygarden Arbeiderparti er nøgde med at Hurdalsplattforma seier at det skal utformast kraftfulle tiltak for å redusere høge straumkostnader. Dette arbeidet må følgjast opp. Straumstønadsordninga som allereie er innført er ei god, midlertidig ordning. Øygarden Arbeiderparti meiner difor det trengs ei permanent endring i rammeverket for korleis straumprisane for privathushaldningane vert fastsett, som gjer at me unngår for høge straumprisar i periodar med lite straum og stor etterspurnad. Dette kan skje på mange måtar: Staten kan til dømes dekkje det meste av privathushaldningane sine auka straumkostnader over ein viss kostnad per kilowatt time. Kostnadane kan anten dekkast direkte av staten – og dermed av dei store inntektene staten har i periodar med høge straumprisar. Eit anna alternativ er at kostnadane vert dekkja inn gjennom kraftprissystemet, ved eit lite påslag i straumprisen for privathushaldningane i periodar når straumprisen er låg.	Me må dei komande åra unngå nye situasjonar der privathushaldningane må ut med det mangedoble av kva straumprisen vanlegvis brukar vere på vinterstid. Arbeiderpartiet må vere garantisten for at straumprisane skal vere for vanlege folk.	Energi	Oversendes redaksjonskomiteen
72	Årdal Arbeiderparti	Bustadpolitikk og Husbanken. Regjeringa har fire satsingar for ein aktiv bustadpolitikk. Vi vil at fleire skal få moglegheit til å eige eigen bustad, utvikle gode bumiljø, legge til rette for å bygge fleire bustader og ha ein klimavenleg byggenæring. Klimakrava til byggenæringa må skjerpast. Det er eit mål å få fart på bustadbygging, særskilt i distrikta.	Årdal Arbeiderparti meiner at regjeringa må gjere nødvendige grep slik at norske solcellepanel blir prioriterte i alle offentlege byggeprosjekt der det er mogleg, både ved nybygg og renovering. Det må også gjevast stønadsordningar, som mva-fritak, tilskot og lån til etablering og utbetring til privatpersonar som ønskjer å ønk-effektivisere bustaden sin, og gjere dei meir klimavenlege.	Energi	Oversendes redaksjonskomiteen
73	Arbeiderpartiet i Bergen	Helseforetakene sitt system for transport av pasienter er ikke dimensjonert for økningen i polikliniske behandlingstilbud på dagtid. Uforutsigbarheten i tjenesten skaper utrygghet for alle pasienter – uavhengig av alder, hjelpebehov og diagnose. Pasientene vet ikke om de rekker fram til behandlingen i tide, til tross for at turen er bestilt på forhånd. Unge barn opplever å vente så lenge på transport etter behandling at de er usikre på om de når medelevene sine på SFO, eller om de blir kjørt rett hjem til middag med familien. Kreftpasienter som har fått cellegiftbehandling, med de ubehageligheter det medfører, opplever å måtte vente i en time eller mer på transporten. Slik kan vi ikke ha det. Transportoppdragene i pasientreiseordningen er dårlig betalt for taxinæringen, og gir halvparten så mye inntekt som en ordinær tur. En direkte konsekvens av dette er at sjåfører tar oppdrag tett opptil pasientreisen, og blir forsinket. Dette er uholdbart både for pasienter, pårørende og sjåfører. Det må en endring til.	Arbeiderpartiet i Bergen vil at: Finansieringsordningen av helseforetakene og pasientreiseordningen må bli evaluert. Pasienter og pårørende må bli lyttet til.	Helse	Oversendes redaksjonskomiteen
74	Arbeiderpartiet i Bergen	I dag bruker ulike helseaktører forskjellige journalsystemer. Dette gjør møtet med helsevesenet krevende for pasienter og det kan være til fare for pasienters liv og helse. Rutiner, sikkerhet og samkjøring av journalsystemer og pasientinformasjon trengs en grundig gjennomgang i helse og omsorgssektoren.	Arbeiderpartiet i Bergen vil ha: En skikkelig renovering og samordning av dagens mange digitale journalsystemer innen helse og omsorg sektoren.	Helse	Vedtatt - oversendes helsekomiteen
75	Arbeiderpartiet i Bergen	Studenter og midlertidige vitenskapelige ansatte har vært tungt rammet av koronapandemien. Tiltakene har ført til at lite eller ingenting av ordinær undervisning har kunnet blitt gjennomført. Dette vet vi har gått ut over både studentenes læringsutbytte og fysiske og psykiske helse. Grunnlaget for studentenes yrkesliv – og landets framtidige kompetanse legges i studietiden. Det alarmeres om manglende motivasjon til å følge skjermundervisning, frafall og mental trøtthet med psykiske utfordringer for mange. Regjeringen må kartlegge de negative konsekvensene for dem som har blitt rammet av tiltakene og komme med målrettede tiltak for å sikre kandidatenes faglige kvalitet og helse.	Arbeiderpartiet i Bergen vil at: Regjeringen skal kartlegge konsekvensene COVID-19-tiltakene har hatt for studenter og stipendiater, og fremme tiltak som sikrer deres læringsutbytte og helse i slutten av pandemien og i tiden etter.	Helse	Avvises - dette er ivaretatt i vedtatt politikk

nr	Kommune eparti:	Begrunnelse for forslaget:	Forslaget:	Tema	Innstilling
76	Arbeiderpartiet i Bergen	Privatpraktiserende spesialister med avtalehjemmel er en del av spesialisthelsetjenesten. Det er helseforetakene som har best kunnskap om pasienter og tetttest dialog med kommunene om det helhetlige helsetilbudet til befolkningen. Helseforetakene som Helse Bergen bør derfor få ansvaret for - eller langt større innflytelse på - oppfølging og ansettelse av nye avtalespesialister slik at de supplerer eksisterende kompetanse og sørger for rett prioritering opp mot behov for helsehjelp. Det må også stilles krav om at privatpraktiserende avtalespesialister er mer transparente med hensyn til ventelister, varighet av behandling og beskriver type behandlingstilbud de kan tilby. Dette vil gi helseforetakene bedre mulighet til å følge opp pasientene og at pasientene får et bedre grunnlag for valg av behandling. I dag er det Helse Vest som følger opp avtalespesialistene og ansetter nye. Det gjør det svært utfordrende for helseforetakene å sikre sammenhengende pasientforløp og at ressursene blir brukt rett. Helseforetakene har også opplevd at det er tildelt hjemler som ikke samsvarer med regionale behov. Innen psykisk helse har det vært spesielt utfordrende å ha oversikt over behandlingsforløpene og om de med størst behov blir prioritert.	Arbeiderpartiet i Bergen vil at: • Arbeiderpartiet i Bergen vil sikre at flere avtalespesialister blir en del av vår felles helsetjeneste.	Helse	Vedtatt - oversendes helsekomiteen
77	Arbeiderpartiet i Bergen	Etter forslag fra Regjeringen har Stortinget vedtatt å øke egenandelen på helsetjenester i 2022 til kr 2921, en økning på kr 461 fra 2021-nivå på kr 2460. Dette er en økning på 19 prosent som er langt over prisstigningen (nov 2020 – nov 2021) på 1,8 prosent (5,1 prosent medregnet prisøkningen på strøm). I Aps program og i Hurdalsplattformen står det «Holde egenandeler på et lavt nivå» og i 2020 beskyldte Ap regjeringen Solberg for å være «fryktelig usosial» da daværende regjering foreslo en økning til kr 3183. Økningen av egenandelen på helsetjenester i 2022 er usosialt og vil ramme mange som allerede sliter økonomisk som følge av korona og de økte strømavgiftene i vinter. Tilbakeføring av den økte egenandelen må gjøres i revidert statsbudsjett til våren.	Arbeiderpartiet i Bergen vil at: • Økningen av egenandelen på helsetjenester i 2022 reverseres til 2021-nivå, som var på kr 2460. Tilbakeføring til 2021-nivå må komme i revidert statsbudsjett våren 2022.	Helse	Oversendes redaksjonskomiteen
78	Arbeiderpartiet i Bergen	Det er fellesskapets ansvar å tilrettelegge for god helse, uansett om det er fysisk eller mentalt velvære. Andelen unge med psykiske vansker og lidelser er økende. Ungdata undersøkelsene viser at vi føler på mer press og stress enn før. I tredje år på videregående sliter en tredjedel av jenter med tunge depressive plager. Over en tiendel av gutter rapporterer det samme. Lang ventetid og stigma fører til at mange unge ikke får den hjelpen de trenger, når de trenger den.	R19 Psykisk helse Arbeiderpartiet i Bergen vil at: • Arbeide for at BUP får økt kompetanse rundt spiseforstyrrelser og andre sykdommer som har økt under pandemien, kortere ventetid og et tryggere miljø for ungdommer. • Skape flere og større lavterskeltilbud for ungdom som sliter psykisk. • Innføre kjønnsponng for menn på helsesykepleierstudiet • Styrke ordningen ved kjønnsponng for menn på profesjonsstudiet i psykolog • Sette en ramme på maksimum 3 uker ventetid før psykisk helsehjelp • Opprette en ordning for akutt psykisk helsehjelp • Få inn mer kunnskap om psykisk helse læreplanen fra og med barnehagen • Styrke studentsamskipnadens midler for prosjekter for psykisk helse	Helse	Oversendes redaksjonskomiteen
79	Bremanger Arbeiderparti	Bremanger Arbeiderparti er opptekne av at alle skal kunne leve trygge og gode liv med tenester nært folk. Fleire kommunar opplever at tenester i akuttberedskapen vert redusert, og teke bort. Dette skaper uro og utrygghet for dei som vert råka. Arbeiderpartiet må følgje opp punkta i Hurdalsplattformen der styrking av distrikts Norge står sentralt: • Legge frem en ny stortingsmelding om prehospitale tenester som omfatter legevaktjenesten, responstider, og en faglig standard for innholdet i ambulansetjenesten. • Sikre ambulanseberedskapen, særleg der det er lange avstander til sykehus.	Bremanger Arbeiderparti meiner vi styrke og sikre ambulansetjenester nært folk, og tidfeste responstida for ambulansen.	Helse	Vedtatt - oversendes helsekomiteen

nr	Kommuneparti:	Begrunnelse for forslaget:	Forslaget:	Tema	Innstilling
80	Fjaler Arbeider parti	Er fellesframlegg frå Fjaler AP, Askvoll AP, Solund AP og Hyllestad AP. Hyllestad kommune er eit eksempel på ein kommune utan fungerande taxi. Kombinert med svært mangelfullt kollektivtilbod er det særst vanskeleg å utvikle og tilby gode tenester.	Helseføretaka og Fylkeskommunane må bli pliktige til å samordne taxiløyper for å sikre forsvarleg taxi-dekning i alle kommunar. For kommunar der det er nødvendig, må det inngås særavtalar for å unngå soner utan god taxi-dekning.	Helse	Oversendes redaksjonskomiteen
81	Kinn Arbeider parti	God livskvalitet blant born og unge vaksne er viktig for å legge godt til rette for produktive og fullverdige liv i eit stadig meir krevjande og komplisert samfunn. Difor er det viktig med satsing på lågterskeltilbod ute i kommunane. Samstundes må det til ei styrking av spesialisthelsetenestene. Ein må rekke ut til born og unge som slit med lette psykisk plager, men òg til dei som slit med alvorlege lidningar og deira føresette. Arbeiderpartiet må: • styrke kapasiteten og kvaliteten i det psykiske helsevernet slik at dei sjukaste og mest utsette får rask og god hjelp • auke fokus på utvikling av lågterskeltilbod i kommunane • auke tilgjengelegheit i skulehelsetenesta og innføre ei nasjonal bemanningsnorm for denne • styrke satsing på digital helsehjelp til ungdom der dei kan møte kvalifisert helsepersonell og målrette informasjonskampanjar for born og unge	Psykisk helse blant born og unge. Kinn AP meiner at utfordringane med psykisk helse hjå born og unge må vere eit særst viktig politisk innsatsområde for Arbeiderpartiet dei neste åra.	Helse	Oversendes redaksjonskomiteen
82	Stad Arbeider parti	Rusfeltet manglar tiltak som sikrar personar med rusutfordringar ei oppfylgging og behandling som er tilpassa den enkelte, og sikrar god medverknad i prosessen. Det er store begrensingar mtp substitusjonsmedikament og vanskelege kontrollrutiner for dei som er i LAR. Det er også ein del etiske dilemma der terapeut både er motiverande og kontrollerande og såleis gir utrygge signal i den terapeutiske relasjonen. Personar i aktiv rus kjenner ofte at dei vert forfordelt og stigmatisert pga si lidning – særskild rammar dette kvinner. Både primær- og sekundær-tenestene må arbeide systematisk for å auke kunnskapen om ruslidningar og bakgrunnen for dette. Personar i habilitering manglar tilbod som dekkjer deira særskilde behov. Risikoen for tilbakefall vil vere til stades for dei fleste, og å verte fanga opp tidleg utan å mysse fotfeste i samfunnet har vist seg å vere vanskeleg. Førebygging må byrje i barnehagen. Tilsette i barnehagar må få auke kompetanse om rusutfordringar og korleis fange opp utfordringar med rus i familiar.	Stad Arbeiderparti meiner at det må lagast eit heilskapleg framlegg til rusreform der både førebyggjande tiltak, behandlingsmoglegheiter og oppfylgging for personar i og utanfor aktiv rus får eit godt og reelt tilbod om oppfylgging. Det er ei føresetnad at kommunar og føretak får tilført midlar samsvarande med auka oppgåver og ansvar. Det må også leggjast føringar for kommunane for utdanning av fagpersonar innan feltet.	Helse	Vedtatt - oversendes helsekomiteen
83	Stad Arbeider parti	Ei sterk offentleg helseteneste er avgjerande viktig for å motverke aukande økonomiske, sosiale og geografiske forskjellar samt motverke ei todeling av helsetenestene. Vi er difor glade for at den nye Arbeiderparti-leia Regjeringa no så tydeleg set retning for å styrke det offentlege helsevesenet. Mellom anna ved å styrke sjukehusøkonomien, og ved å skrote ordninga med fritt behandlingsval. Dette arbeidet må halde fram. Det samme må arbeidet med å utdanne relevant helsepersonell til arbeid ved store og små sjukehus over heile landet. For rekruttering til dei mindre sjukehusa, vil det vere ein fordel om ein del av denne utdanninga kan skje desentralt.	Stad Arbeiderparti meiner at eit sterkt offentleg helsevesen må sikrast nok ressursar, i tillegg til at ein må ha fokus på utdanning og rekruttering av helsepersonell, og å behalde kvalifisert helsepersonell i arbeid så lenge som råd.	Helse	Oversendes redaksjonskomiteen
84	Stad Arbeider parti	Rekruttering av helsepersonell, inkludert legar, er ei stadig større utfordring. Dette merkar ein særleg utanfor dei største byane. Demografiutvalet leia av Victor Normann har mellom anna belyst problemstillinga. Medisinerutdanninga krev både høg akademisk kvalitet og god og praktisk opplæring. Kombinasjonen av akademisk forankring ved universitetet og praksis ved fleire mindre sjukehus, viser seg å vere god. Det er godt dokumentert at fleire studentar vert verande der dei tek utdanninga si. Det å få ta ein større del av utdanninga ved eit mindre sjukehus, som til dømes i Førde, vil såleis også vere gunstig for rekruttering av legar både til kommunar og til spesialisthelsetenesta i distrikta.	Stad Arbeiderparti meiner at Vestland Arbeiderparti må støtte opp om arbeidet med Vestlandslegen i regi av Universitetet i Bergen	Helse	Oversendes redaksjonskomiteen

nr	Kommuneparti:	Begrunnelse for forslaget:	Forslaget:	Tema	Innstilling
85	Stad Arbeider parti	Gode og trygge oppvekstvilkår er utgangspunktet for at alle barn kan ha god trivsel og god utvikling. Forebygging er kanskje det aller viktigaste for at barn kan ha ei god psykisk helse. Forebygging skjer der barn og ungdom lever liv sine. I heimen, i barnehagen, på skulen, i vennekretsen, på fritidsaktivitetar. Barn som er trygge, som blir sett og inkluderte har eit godt utgangspunkt for ei god psykisk helse. For dei som likevel treng hjelp, er det viktig at denne er lett tilgjengeleg. Barn og ungdom skal ikkje risikere å måtte leite seg fram mellom ulike hjelpeinstansar. Dei treng «ei dør inn» til det kommunale hjelpeapparatet, og smidige overgangar til spesialisthelsetenesta der dette er nødvendig. Vi veit at unge med vedvarande psykiske helseplager kan ha auka risiko for å ikkje fullføre utdanning, og dermed risiko for å bli ståande utanfor arbeidslivet. For oss i Arbeidarpartiet er det viktig at alle kan delta i samfunnet. Difor er forebygging og behandling av psykiske helseplager hos barn og ungdom noko vi må og vil løfte.	Stad Arbeiderparti meiner at god psykisk helse er minst like viktig som fysisk helse. Dette gjeld særleg for barn og ungdom. Difor må forebygging og behandling av psykiske helseplager få ein enno større plass i velferdssamfunnet.	Helse	Oversendes redaksjonskomiteen
86	Stad Arbeider parti	statestikk syner at sjukepleiemangelen har nådd rekordhøgder dei siste åra, og at denne utviklinga vil halde fram om det ikkje vert sett i verk tiltak på både kort og lang sikt. Sjukepleiemangelen går ut over pasienttryggleiken og helsetenestene.	Stad Arbeiderparti føreslår at pensjonerte sjukepleiarar får høve til å arbeide så mykje som dei sjølv ønskjer utan at å bli trekte i pensjon, altså same ordning som personar i privat næringsliv, fødte etter 1957, kan ta ut full pensjon og jobbe fullt ut ved sidan av utan at det får følgjer for pensjonsyttinga.	Helse	Oversendes redaksjonskomiteen
87	Stad Arbeider parti	Noreg skal vere verdast beste land å få barn i. Dessverre er barselsomsorga i dag nedprioritert , innskrenka og saknar ressursar. For kvinner som føder under desse tilhøva får dette altfor ofte negative konsekvensar – for kvinna, barnet og familiane deira. Gjennom dei siste tiåra har barseloppghalda ved sjukehusa vorte skore ned til eit minimum, og nye sjukehus vert dimensjonert til liggetid ned mot eit døger etter fødsel. Kommunen er ikkje rusta til å overta omsorga, og heimebesøk av jordmor vil aldri kunne erstatte inneliggande omsorg. Alle sjukehus må ha eigne lokalar til barsel som har kapasitet til at kvinna og partner kan vere på sjukehuset så lenge det er behov. Tidleg heimreise skal vere eit tilbod, ikkje eit sparetiltak. Normer for liggetid vert fjerna. Alle har rett på heimebesøk 1-3 dagar etter heimreise. Ved behov skal det vere rom for gjentekne heimebesøk. Alle har rett til kvalifisert ammerettleiing på sjukehus og helsestasjon. Amme- og eller ernæringsproblem i spedbarnsfasen skal utløyse øyeblikkeleg helsehjelp. Fødestad har plikt til å drive ammepoliklinikk med spesialisert personell som varetek mødrer og barn som treng utvida tiltak i forhold til eksisterande tilbod. Alle har rett til ei samtale om fødselen på sjukehuset når ein er klar for det med ein fødselshjelpar som var til stades under fødselen	Stad Arbeiderparti meiner: Føresetnaden for god barselsomsorg er nok pengar, nok folk og nok plass. Utan desse tre er på plass, er det uråd å styrke og betre barselomsorga. Det må innførast ein finansieringsmodel som sikrar kvalitet i barselomsorga. Rekrutteringa må aukast for å sikre nok jordmødrer og barnepleiarar på jobb – i fulle stillingar.	Helse	Oversendes redaksjonskomiteen
88	Sveio Arbeider parti	Under covid-19 pandemien ser me ei stor auke i personar som har behov for hjelp innan den kommunale psykisk helsetenesten. Auken i behovet er dramatisk og så stor at det ikkje er tilstrekkeleg ressursar på den kommunale psykiske helsetenesta. Dette går i tillegg ut over det viktige førebyggjande arbeidet både helsestasjon og psykisk helseteneste gjer. Sveio arbeiderparti vil derfor at det blir prioritert midlar til ressursar for å kunne dekke opp behovet etter pandemien, slik at kommunane kan yte hjelp til alle som treng det av lavterskeltilbod. Utlysing av midlar må vere av eit slikt omfang at ein kan ta inn ekstra ressursar over ein lengre periode, ikkje berre nokon månadar.	Vestland arbeiderparti vil at det snarast råd blir sett av statlege midlar til å styrke arbeidet med psykisk helseteneste i kommunane for å dekke det auka behovet etter pandemien og førebygge langtidsverknadar.	Helse	Oversendes redaksjonskomiteen
89	Ullensvang Arbeider parti	Mesteparten av hjerteforskning er gjort på menn og de fleste legemidler er utprøvd på menn. Det er problematisk når samme behandling kan være mindre effektivt for kvinner enn for menn. WHO har identifisert høyt blodtrykk som den vanligste årsak til at kvinner dør. 90 prosent av dødsfallene skyldes enten hjertesykdom som hjerteinfarkt, hjertesvikt, hjerteflimmer eller hjerneslag. Kvinner har andre risikofaktorer for utvikling av hjertesykdom, får andre varianter av hjertesykdom og har andre bivirkninger av medikamenter enn menn. Allerede i en norsk offentlig utredning om kvinnehelse i 1999 ble kunnskapshullene godt dokumentert. Det er nedslående at en rapport fra Kilden kjønnsforskning.no fra 2019, 20 år senere, dokumenterte at kunnskapshullene fremdeles består. Sommeren 2020 ble Senter for hjertesykdom hos kvinner i Bergen åpnet. Senteret er finansiert med private gaver fra bl.a ulike foreninger og Universitetet i Bergen. Senteret har allerede fått internasjonal anerkjennelse for sine resultater. Finansieringen rekker til å drive senteret ut 2025 – deretter håper senteret å få støtte via UiB.	Arbeiderparti mener at «Senter for hjertesykdom hos kvinner» sin forskning er så viktig at den bør sikres og videreføres med tilskudd fra det offentlige. Det er på tide at offentlig forskningsfinansiering fyller kunnskapshullene om hjertesykdom hos kvinner.	Helse	Oversendes redaksjonskomiteen

nr	Kommuneparti:	Begrunnelse for forslaget:	Forslaget:	Tema	Innstilling
90	Vestland AUF	For arbeiderpartiet er det et grunnleggende prinsipp at uansett hvem du er, eller hvor du bor skal du ha rett på forsvarlig helsehjelp. Under covid-19-pandemien har det derimot vært en grov skjevfordeling av vaksiner, medisiner og medisinsk utstyr. Dette bidrar til økt lidelse og død. Dersom viruset får fortsette å spre seg, vil det mutere videre, og eksisterende vaksiner kan være mindre effektive mot nye virusvarianter. Derfor er det viktig at ethvert menneske skal ha tilgang på vaksiner, og medisiner og utstyr for bekjempelse av covid-19 globalt. For å bidra til dette målet mener Vestland Arbeiderparti at må Norge støtte et midlertidig unntak fra deler av TRIPS-avtalen i WTO, blant annet om patenter, for å øke den globale produksjonskapasiteten av vaksiner og medisiner mot covid-19. Et slikt forslag har blitt fremmet av både India og Sør-Afrika, og Vestland Arbeiderparti mener Norge må tilslutte seg disse forslagene.	Vestland Arbeiderparti vil at Norge må jobbe for rettferdig tilgang til vaksiner, medisiner og utstyr for bekjempelse av covid-19 globalt. Derfor må Norge støtte et midlertidig unntak fra deler av TRIPS-avtalen i WTO, blant annet om patenter, for å øke den globale produksjonskapasiteten av vaksiner og medisiner mot covid-19.	Helse	Vedtatt - oversendes helsekomiteen
91	Vestland AUF	Alle mennesker skal ha rett på forsvarlig helsehjelp. Vestland Arbeiderparti mener derfor det er dypt problematisk at man må oppfylle et ufravikelig krav om BMI under 30 for å motta behandling for kjønnsinkongruens. Kravet er i følge Rikshospitalet det "absolutte kontraindikasjoner for kirurgi," i tillegg til at resultatet av kirurgisk behandling ikke vil bli særlig estetisk pent dersom pasienten har en BMI på over 30. Vestland Arbeiderparti vil understreke at ikke alle transpersoner ønsker å gjennomgå kirurgi, og vi mener det er feil at alle pasienter må oppfylle kravet til BMI uavhengig om man ønsker kirurgi eller ikke. Kravet til BMI fungerer i dag på en slik måte at det hindrer transpersoner i det hele tatt å få en vurdering av egen situasjon. I tillegg er det på det rene at private aktører opererer ofte med en høyere grense for BMI i forbindelse med kirurgi og hormonbehandling. Følgelig må transpersoner med fedme benytte private aktører for nødvendig helsehjelp, mens andre kan få det fra det offentlige. Vestland AP mener det absolutte kravet om derfor BMI på 30 må fjernes, i tillegg til at vekt ikke kan være et hinder å få diagnosen kjønnsinkongruens.	Vestland Arbeiderparti mener at: * Det absolutte BMI-kravet for kirurgi må erstattes av en med individualisert medisinsk vurdering * Vekt ikke skal hindre en vurdering av kjønnsinkongruens og annen hjelp og støtte fra det offentlige.	Helse	Vedtatt - oversendes helsekomiteen
92	Vestland AUF	Eit viktig sosialt tiltak er frikortet vårt for medisinske tenester. Dette er kanskje eit av dei smartaste tiltaka vi har lagt til rette for, slik at alle skal kunne hente ut langtidsmedisin og behandling. Tidleg 2021 var eigenandelen på 2460kr på frikortet. Derimot i år vart denne prisen auka til 2921kr. Dette er ei usolidarisk auke på 461 kr. Beløpet verkar ikkje mykje for den vanlege mannen på gata. Derimot for dei som verkeleg har bruk for ordninga er dette ei svært betydeleg auke. Vestland AP meiner at frikortordninga er svært viktig for svært mange, og at det derfor vert feil å kutte i ordninga.	Vestland Arbeiderparti vil behalde den opprinnelege satsen på frikort for medisinske tenester, og på sikt redusere eigenandelen	Helse	Oversendes redaksjonskomiteen
93	Vestland AUF	Rusavhengighet er en avhengighetslidelse med store konsekvenser for de menneskene det rammer. I Norge er det 200-250 overdosedødsfall hvert eneste år. 65% av innsatte i norske fengsler har erfaring med narkotika, og 1 av 3 innsatte har også brukt narkotiske stoffer mens de har sonet i fengsel. Hverdagen til rusavhengige er dominert av frykt, lidelse, svak helse og dårlige boforhold. Det er nødvendig å erkjenne at samfunnet har sviktet rusavhengige og deres familier i mange år. Rusavhengighet er en lidelse, ikke en forbrytelse. Derfor mener Vestland AP det er behov for en velferds- og rusreform der rusavhengiges levekår, boforhold og brukermidvirkning settes i sentrum. Vestland AP erstatte fengselsstraff med behandling for bruk og besittelse av brukerdoser, utvikle sprøyterom til å bli brukerrom med metodefrihet og ta i bruk flere substanser og behandlingsmetoder i legemiddelassistert rehabilitering (LAR).	Rusavhengighet er en lidelse, ikke en forbrytelse, slik at rusavhengige må tilbys helsehjelp og behandling fremfor straff. Det er i tillegg viktig å minske stigmatiseringen av rusavhengige og at organisasjoner som arbeider med rusmisbrukere får økt støtte. I tillegg må finansieringen til offentlige helsetjenester økes slik at helsevesenet har ressurser nok til at rusavhengige møtes ved respekt.	Helse	Vedtatt - oversendes helsekomiteen

nr	Kommuneparti:	Begrunnelse for forslaget:	Forslaget:	Tema	Innstilling
94	Voss Arbeider parti	Krise i fastlegeordninga, tiltak no! På Voss kan me kome i ein situasjon der nesten 5000 pasientar ikkje har fastlege! Vikarar er i dagens nasjonale fastlegekrise nær sagt umogleg å få tak i- likeeins søkjarar til ledige heimlar. Kva gjer ein? Fastlegane som er att arbeider allereie 55 timars arbeidsveke pluss legevakt. Om dette scenariet slår til vil det i tillegg bli fleire ledige legevakter kvar einaste veke. Til sommaren ferieavvikling og mykje turistar i bygda, og travel aktivitet på legevakta. Kva skal ein gjere? Skal ein inndra ferien til legane? Dersom ein fyrst sett inn kompenserande tiltak når scenarioet over slår til, så er det for seint. Kva vil de seie for pasientane- brukarane- innbyggjarane- tilreisande? Dei kan få ei legevakt som ikkje er bemanna med legeressurs. Enten for få legar eller ikkje lege i det heile teke. Det kan bety liv eller død, forseinka diagnostikk og behandling, lang reiseveg for pasienten for å få hjelp	Det må sjåast på situasjonen i fastlegekrisa no og finne tiltak som hjelpe, samt at staten må på banen for å avhjelpa den økonomiske belastinga kommunane vil få når dei set inn tiltak.	Helse	Vedtatt - oversendes helsekomiteen
95	Årdal Arbeider parti	Psykisk helse hjå born og unge. Satsinga på psykisk helse har stor betydning for eit godt tenestetilbod og særleg er barn og unge viktig. Me veit at mangelen på ressursar i psykisk helsevern fører til dårligare behandling, at nedbygging av sengeplasser medfører kortare liggetid og overfylte sengepostar. Dette kan føra til auka bruk av tvang, meir medisinsbruk, mindre psykososial behandling og større risiko for tilbakefall etter utskriving. Me veit at å komma tidleg til med optimal behandling, kan hindra sjølvbrandsforsøk og betre prognosen for å bli friskare. Under pandemien har mange born og unge teke ein stor byrde og den psykiske helsa deira er blitt dårlegare. Det kjem fram av rapportar at det har vore stor variasjon i behandlingstilbod hjå BUP der mange har fått utsatt tilbodet eller har mista det heilt. Barn og unge treng å bli sett, høyrte og teken vare på av jamnaldrande og trygge vaksne for å oppretthalde ei god psykisk helse.	Årdal Arbeiderparti meiner at det må satsast meir både på førebygging og behandling. - Det må tilsetjast fleire helsesjukepleiarar og miljøterapeutar i skulen, barnehagar og på helsestasjonen, som skal arbeide tverrfagleg for born og unge. - Det må tilsetjast fleire Barne- og ungdomskontaktar innanfor den kommunale psykisk helsetenesta. - Ambulerande team hjå BUP	Helse	Oversendes redaksjonskomiteen
96	Årdal Arbeider parti	Sjølvmordstankar synest ikkje... I 2020 tok 639 personar sitt eige liv. Blant desse var det 467 menn og 172 kvinner. Median alder for sjølv mord er 47 år, det vil sei at halvparten er eldre og halvparten yngre enn 47 år. 7 av 10 som strevar med psykiske problem ber ikkje om hjelp. Det er fortsatt tabu og stigma å snakka om psykiske utfordringar og lidingar. Blant dei få som ber om hjelp veit me at mange står i kø i eit helsevesen som ikkje klarar å behandla alle tidsnok, og ventetida blir for lang. Det vil sei at mange av dei som har auka risiko for sjølv mord kjem ikkje i kontakt med helsevesenet. I følge FHI sin folkehelse rapport er det 10 etterlatne og nærstående etter kvart sjølv mord. Det vil med andre ord sei at mellom 5000 og 6000 menneske er råka kvart år. Fleire studiar finn høgare førekomst av posttraumatiske stressreaksjonar, forlenga sorg, depresjon, angst og sjølv mordstankar og/eller -forsøk hjå etterlatne etter sjølv mord Sjølv mord er eit betydeleg samfunns- og folkehelseproblem som råkar altfor mange! Årdal Arbeiderparti krev politisk handling til å setja inn alle ressursar i arbeidet for psykisk helse. Me må starta med tidlegare innsats og folk må få hjelp der dei bur!	• Det må etablerast eit lågterskeltilbod med akuttpsykiatri i kommunane. • Prosjektmidlar til oppstart av dette må øyremerkast. • Me må ha fleire helsesjukepleiarar og miljøterapeutar som driv førebyggjande arbeid inn i skulane.	Helse	Oversendes redaksjonskomiteen
97	Årdal Arbeider parti	Døgnbehandling til rusavhengige. Hurdalsplattforma seier at regjeringa vil gjennomføre ei førebyggings- og behandlingsreform for rusfeltet, som styrker kommunens førebyggjande arbeid og eit integrert ettervern. Mange står i behandlingsskø i dag og dei opplever at dei vert utskrivne etter kort tid i spesialisthelsetenesta. Årdal Arbeiderparti meiner at det er viktig å legge til rette for ideelle tilbydarar for å supplere det offentlege hjelpetilbodet.	Vestland Arbeiderparti skal arbeide for å støtte opp om ideell sektor og ideelle tilbyderer i helse- og omsorgssektoren, som vil etablere tilbod i Vestland. Dette kan vere døgnbehandling med fokus på folkehelse for rusavhengige og speleavhengige, og støttetilbod for pårørande.	Helse	Oversendes redaksjonskomiteen

nr	Kommuneparti:	Begrunnelse for forslaget:	Forslaget:	Tema	Innstilling
98	Årdal Arbeiderparti	Fleire fastlækjarar. Fastlækjarkrise er gjeldande over heile landet og fastlækjarordninga står i fare for å kollapse. Hurdalsplattforma har gode langsiktige tiltak, for korleis vi skal ivareta fastlækjarordninga for alle. Men krisa er akutt og det er særskilt kommunar i distrikta, som ikkje klarer å tilby folk fastlækjartenester. Distriktpolitiske verkemiddel og lisens til legar som er utdanna i Danmark vil lette situasjonen, og gje folk den helsehjelpa dei har krav på.	Årdal Arbeiderparti meiner at regjeringa må gje lisens til legar som er utdanna i Danmark, samt opprette distriktpolitiske verkemiddel, som gjer at fleire søker seg til fastlækjarheimlar i kommunane.	Helse	Oversendes redaksjonskomiteen
99	Arbeiderpartiet i Bergen	Begrunnelse: I Norge bidrar idrettsbevegelsen med tilbud som gir mennesker mulighet til å være i fysisk aktivitet. Her skapes gode opplevelser og fellesskap. Breddeidretten kan også være en utjevnende faktor. Utvikling av gode idrettsanlegg er avgjørende for å legge til rette for aktivitetstilbudet. Etter åtte år med Høyre-regjeringen har rammebetingelsene til idrettsbevegelsen blitt dårligere, og ventetiden på spillemidler og momskompensasjon har økt. Bare på Vestlandet er det utestående over 1 milliard til idrettsanlegg bygget av idretten, kommunene og støttespillere. Ventetiden er på 3,5 år. I denne ventetiden må idrettslagene og kommunene betale dyre renter (og avdrag) på investeringer de har gjort. Lang ventetid på tildeling og utbetaling av spillemidler gjør at nye investeringer i flere idrettsanlegg stagnerer. Når ventetiden er fjernet må det sikres nok spillemidler i tildelingene til å møte det årlige behovet. Det er bra at regjeringen har signalisert full momskompensasjon til frivilligheten, samtidig må vi be om at momskompensasjon til bygging og drift av idrettsanlegg forenkles, at ventetiden fjernes og at ordningen gjøres automatisk. Idretten må få bedre rammebetingelser, ting må forenkles og frivillige krefter må få bruke mindre tid på byråkrati og mer tid på å skape aktiviteter.	Forslag: - At idrettsbevegelsen får mer penger til å skape et rikt aktivitetstilbud i hele Norge. - At regjeringen viser ambisjoner om å fjerne ventetiden på tildeling og utbetaling av spillemidler til idrettsanlegg. - At momskompensasjon til bygging og drift av idrettsanlegg forenkles, at ventetiden fjernes og at ordningen gjøres automatisk.	Idrett	Vedtatt - oversendes kulturkomiteen
100	Askøy Arbeiderparti	KORRIGERT OG RIKTIG FORSLAG: En bedre, større og mer rettferdig spillemiddelordning I Vestland fylke var ventetiden på midler fra spillemidlene 3,58 år i 2021 og 3,97 år i 2020. Det går nesten 4 år mellom godkjent søknad og tildeling. Flere idrettslag må ta opp lån for å dekke investeringskostnaden fram til utbetaling av spillemidler skjer. Dermed går penger til nedbetaling av renter og avdrag, istedenfor til aktivitet. Å vente med å bygge anlegget, kan ofte medføre økte kostnader eller vanskeligheter med finansiering. Ordningen er også sentraliserende. Ordningen favoriserer kommuner som har lav andel anlegg per innbygger. Store kommuner med noe færre innbyggere nedprioriteres, da den reelle anleggsdekningen i en geografisk stor kommune blir lav. Vestland Arbeiderparti vil sikre at ventetid må inn som kriterium ved hovedfordeling, i tillegg til godkjent søknadssum, innbyggertall og anleggsfordeling. Det må også det åpnes for nyskapende aktivitetsanlegg. Slik sikrer man at også nye former for aktivitet, både organisert og uorganisert aktivitet, også får midler til nye anlegg.	Vestland Arbeiderparti vil: -Styrke spillemiddelordningen som en grunnmur for finansiering av idrettsanlegg. -Redusere ventetiden for tildeling av spillemidler ved å gjennomgå tildelingskriteriene. -Vurdere å legge inn ekstrabevilgninger over statsbudsjettet for å få ned ventetiden. -Åpne for at også nye former for aktivitetsanlegg kan få støtte fra spillemidlene.	Idrett	Vedtatt - oversendes kulturkomiteen

nr	Kommuneparti:	Begrunnelse for forslaget:	Forslaget:	Tema	Innstilling
101	Arbeiderpartiet i Bergen	Begrunnelse: Avskrekking og beroligelse var likeverdige parallelle elementer i norsk forsvars- og sikkerhetspolitikk under den kalde krigen. Gjennom avskrekking skulle vi gjøre det klart for en mulig opposent om at et angrep vil bli møtt med resolutt motstand. På den andre siden skulle vi berolige vår nabo gjennom å tydeliggjøre at vi ikke hadde aggressive hensikter. Denne strategien materialiserte seg gjennom selvpålagte restriksjoner når det gjaldt basepolitikk og militærøvelser på norsk territorier. Tilleggsavtalen om forsvarssamarbeid mellom Norge og USA har implikasjoner for balansen mellom avskrekking og beroligelse. Vi beroliger ikke Russland med et slikt trekk og kan skape unødvendig mistro i Moskva knyttet til våre intensjoner. Det kan også bli problematisk i å reversere en slik tilstedeværelse i fremtiden uten å skape friksjoner med våre nære allierte USA. Norge må fortsatt både sikre amerikansk støtte samtidig som vi så langt som mulig innenfor våre begrensninger sikrer beroligelse overfor vår nabo i øst. Balansen mellom avskrekking og beroligelse må ivaretas også med tilleggsavtalen. Amerikanske styrker på norsk jord må ikke bli en hvilepute i oppbygging av vår egen forsvarsevne, og tilstedeværelsen må gis en tydelig begrunnelse som er forankret i de hensyn norsk forsvarspolitikken bygger på. I tillegg vil Arbeiderpartiet i Bergen sikre at man tar på alvor den uro som finnes i deler av befolkningen knyttet til juridisk forskjellsbehandling mellom norske borgere og tjenestepersonell tilknyttet amerikanske baser.	Forslag: Arbeiderpartiet i Bergen vil at en eventuell norsk tilslutning til tilleggsavtalen om forsvarssamarbeid mellom Norge og USA skal være tydelig begrunnet i de hensyn som norsk forsvarspolitikken bygger på, særlig balansen mellom avskrekking og beroligelse.	Internasjonalt	Oversendes redaksjonskomiteen
102	Arbeiderpartiet i Bergen	Begrunnelse: I løpet av de siste årene har polske myndigheter innskrenket grunnleggende menneskerettigheter for enkelte grupper gjennom innsettelse av dommere og lovvedtak som ikke er i henhold til en moderne rettstat. Landet har i stor grad sluttet å forholde seg til EU og de forpliktelser medlemskap medfølger. Dette har gått utover kvinner og LHBT-personer. Abort er nå kun lovlig dersom det foreligger fare for kvinnens liv, og inngrep og/eller tilrettelegging for abort kan straffefølges. Dette medfører at stadig flere helsepersonell unngår å utføre slike inngrep, og man kan anta at liv går tapt ved sammenligning av lignende politikk ført i andre land. Utenriksministeren varslet i Stortinget 23. november 2021 at Utenriksdepartementet vil foreta en full gjennomgang av programsamarbeidet med Polen for å sikre økt overvåking og kontroll med Norges EØS-bidrag. EØS-midlene er ikke direkte støtte til den Polske regjeringen. Fordeling er på tematiske programområder etter meny fastsatt av Utenriksdepartementet. Men vi kan ikke sitte stille og følge med på Polens negative utvikling. EØS-avtalen som folkerettslig traktat gir rom for proporsjonale svartiltak når motparter vesentlig bryter deler av avtalen. Vi forventer at Norge bidrar til å legge press på Polens regjering via blant annet med bruk av økonomiske virkemidler. Videre at EU legger til rette for mangfold i alle medlemsland.	R7 – Polen. Arbeiderpartiet i Bergen mener at i forbindelse med Utenriksdepartementet sin gjennomgang må Norge: - Fryse eller endre tildeling av Norges EØS-midler til Polen. Ideelle- og frivillige organisasjoner, pressegrupper og/eller individuelle menneskerettighetsforkjempere må ikke rammes av slikt tiltak. - Arbeide for andre at EU/EØS-land gjør tilsvarende endringer i sine økonomiske tildelinger til Polen. - Utrede muligheten for at Polske kvinner skal få økonomisk dekning for reise til Norge for abortinngrep.	Internasjonalt	Oversendes redaksjonskomiteen

nr	Kommuneparti:	Begrunnelse for forslaget:	Forslaget:	Tema	Innstilling
103	Askøy Arbeider parti	Forsvar menneskerettighetene i Vest-Sahara! Vest-Sahara er i dag Afrikas siste koloni. Til tross for gjentatte krav om selvstendighet fra befolkningen og verdenssamfunnet, opprettholder Marokko sin okkupasjon. Saharawier i de okkuperte områdene utsettes for alvorlige overgrep dersom de taler for sin rett til selvbestemmelse. Ledende menneskerettighetsforkjempere er idømt livstidsdommer for sitt arbeid. FNs operasjon i Vest-Sahara er den eneste operasjonen opprettet siden 70-tallet som ikke har lov til å rapportere på menneskerettighetene i området de patruljerer. Hvert år blokkerer Marokkos allierte, Frankrike, for denne muligheten. Halve befolkningen er forvist til et hardt liv i flyktningleirer i Algerie. Ifølge FN er ernærings situasjonen for flyktningene akutt. Marokko forhindrer FNs forsøk på å gjennomføre en folkeavstemning i territoriet. Mens Vest-Sahara forblir okkupert, fortsetter Marokko å tiltrekke seg utenlandsk næringsliv til territoriet. Dette fører til at ressursene går tapt, og det gir et inntrykk av internasjonal aksept av den folkerettsstridige annekasjonen. Rederi- og fiskerinæringen på Vestlandet er tungt involvert. Utenriksdepartementet fraråder norsk næringsliv i territoriet.	Vestland Arbeiderparti vil: - Kreve umiddelbar løslatelse av saharawiske politiske fanger. - Øke presset for å la FN få rapportere på menneskerettighetene i Vest-Sahara. - Tydeligere fraråde norsk næringsliv å drive med virksomhet som støtter opp om okkupasjonen - Sikre at en folkeavstemning om selvbestemmelse blir avholdt og at resultatet blir akseptert	Internasjonalt	Vedtatt - oversendes utenrikskomiteen
104	Askøy Arbeider parti	En sosialdemokratisk atomvåpenpolitikk Atomvåpen utgjør i dag en stor trussel mot vår felles sikkerhet. Arbeiderpartiet har alltid gått i front for nedrustning av våpen med store humanitære konsekvenser, enten det har vært klasevåpen eller kjemiske våpen. I Hurdalsplattformen har regjeringen forpliktet seg til å styrke arbeidet med nedrustning av atomvåpen og å øke fokuset på atomvåpens humanitære konsekvenser. I FNs generalforsamling har Norge frem til nå stemt avholdende til resolusjonen "Humanitarian consequences of nuclear weapons". Dette er en resolusjon som tydelig anerkjenner den trusselen atomvåpen utgjør. Vestland Arbeiderparti mener derfor at Norge må støtte denne resolusjonen slik land som Sverige, Østerrike og Hellas har gjort. Høsten 2021 ble det klart at Norge vil delta som observatør på statspartsmøtene til traktaten om forbud mot kjernevåpen. Regjeringens avgjørelse bidro til at Tysland nå også skal delta som observatør. Det er viktig at Norge bruker denne observatørrollen til å bygge opp under det viktige arbeidet som gjøres for å stigmatisere og avskaffe atomvåpen innenfor rammene av FNs atomvåpenforbud.	Vestland Arbeiderparti vil: • At Norge bruker sin observatørrolle på statspartsmøtene til å støtte opp under det viktige arbeidet som gjøres i forbindelse med atomvåpenforbudet i FN. • At Norge i FNs generalforsamling støtter resolusjonen "Humanitarian consequences of nuclear weapons". • Øke støtten til organisasjoner som arbeider med nedrustning og forbud mot atomvåpen • At Norge starter prosessen med å tilslutte seg FNs atomvåpenforbud	Internasjonalt	Oversendes redaksjonskomiteen
105	Askøy Arbeider parti	Utrede forbud mot ekstremistiske organisasjoner De siste ti årene har flere europeiske land blitt rammet av terrorhandlinger fra ulike ekstremistiske grupperinger. Disse terrorhandlingene utgjør en direkte trussel mot vårt demokrati, og har de siste årene krevd hundrevis av menneskeliv. Likevel får ekstreme organisasjoner lov til offentlig å spre hat og oppfordre til vold. Vestland Arbeiderparti mener at det er på høy tid at vi tar et kraftfullt oppgjør med slike organisasjoner, enten de er høyreekstreme eller ekstreme islamister. Det er positivt at regjeringen, etter forslag fra AUF, ønsker å sette ned en ekstremismekommisjon. Vestland Arbeiderparti mener imidlertid at regjeringen også må utrede et mulig forbud mot organisasjoner som utgjør en trussel mot det norske demokratiet. Målet med et slikt forbud må være å begrense legitimiteten, og dermed også støtten, til organisasjoner som nører oppunder hat og oppfordrer til vold.	Forslag til vedtak: - At regjeringen utreder et forbud mot ekstremistiske organisasjoner som støtter opp om voldsideologier og som gjennom sin virksomhet aktivt undergraver det norske demokratiet.	Internasjonalt	Vedtatt - oversendes arbeidskomiteen

nr	Kommuneparti:	Begrunnelse for forslaget:	Forslaget:	Tema	Innstilling
106	Etne Arbeiderparti	Me har ikkje behov for å binda oss så tett opp til Kina. Me vil tru at næringslivet som handlar med Kina i dag vil klare å finne andre marknader.	Reduser avhengigheit av handel med Kina:	Internasjonalt	Avvises
107	Vestland AUF	Dagens verden står overfor en rekke store utfordringer. En av de mest skremmende av disse er fremveksten av høyreekstremisme som vi har sett i det siste tiåret. Fra Trump-bølgen i USA til Orban i Ungarn og Bolsonaro i Brasil. Dette er dessverre et globalt fenomen. Spredningen av høyreekstremisme fører til et økt konfliktnivå i samfunnet. Rasisme, hat mot lhbt personer, kvinnehat og svekkelse av demokratiet er alvorlige konsekvenser av styrkingen av høyreekstremisme de siste årene. Norge må bidra til at fremveksten til ekstremismen i verden bekjempes. Det viktigste tiltaket for bekjempelse av ekstremisme roten til problemet. Norge må blant annet ta initiativ internasjonalt til strengere regler for feilinformasjon, og at informasjon om ekstremisme blir en større del av læreplanen for elever ved særlig fokus på at det ofte er enkeltgrupper som opplever mer hat og trakkasering enn andre. Et kraftfullt oppgjør med ekstremistiske organisasjoner er også sentralt ved bekjempelsen av ekstremisme. Det er positivt at regjeringen etter forslag fra AUF ønsker å sette ned en ekstremismekommisjon. I tillegg ønsker Vestland AP at et mulig forbud mot ekstremeorganisasjoner må utredes.	Vestland Arbeiderparti mener at ekstremismen må bekjempes, blant annet ved å styrke undervisningen om ekstremisme, radikalisme og populisme nasjonalt og internasjonalt, og utarbeide et strengere regelverk mot spredning av feilinformasjon. I tillegg ønsker Vestland AP at regjeringen utreder et mulig forbud mot ekstreme organisasjoner.	Internasjonalt	Vedtatt - oversendes arbeidskomiteen
108	Vestland AUF	Polen ble lenge ansett som et demokratisk land som respekterte menneskerettighetene. De siste årene har det imidlertid skjedd en rekke endringer i landet med innskrenkninger av rettigheter for eksempel grupper, ulovlige innsettelse av dommere og en rekke ulovlige lovvedtak. Samtidig har landet i stor grad sluttet å forholde seg til EU og forpliktelsene medlemskapet medfølger. De gruppene som har opplevd flest menneskerettighetsbrudd og innskrenkninger av rettigheter er kvinner og LHBT-personer. Kvinner kun mulighet til å ta abort dersom det er fare for kvinnes liv. Og for LHBT-personer har styresmakende gjennom en rekke målrettede tiltak svekket deres rettigheter. Et eksempel er de såkalte "lhbt-ideologi-frie-soner," som over 240 kommuner i Polen har erklært seg. Heldigvis ble mange av disse erklæringene trukket tilbake da Norge og resten av EU stoppet EU- og EØS-midler til kommuner og fylker som hadde slike soner. Det viser at politikk fungerer, og Norge ved å ta til motmæle kan gjøre en forskjell!	Vestland AP mener at Norge skal fryse EØS-midlene til Polen, med unntak av midler som kan bevises går til ideelle og frivillige organisasjoner, pressegrupper og/eller individer. I tillegg må Norge arbeide internasjonalt for at andre land også fryser EU/EØS-midlene til Polen. Prinsipielt viktig er det at Norge må finansiere at polske kvinner som ønsker kan få ta abort i Norge.	Internasjonalt	Oversendes redaksjonskomiteen
109	Vestland AUF	Swaziland er verdens siste absolutte Monarki. Kongen har i praksis all makt. Det finnes et parlament som i teorien skal vedta landets lover, men kongen kan legge ned veto mot alle lovforslag og derimot hindre lover fra å bli vedtatt dersom han er uenig. Rundt en tredjedel av parlamentet er også valgt av monarken, og han kan oppløse parlamentet når som helst. Befolkningen lever under svært dårlige tilstander. Store deler av befolkningen lever under fattigdom og landet har verdens høyeste andel av HIV og AIDS-smittede. Kongen bruker mesteparten av økonomien til landet på seg selv. De siste årene har landet opplevd tørke i lange perioder noe som har ført til problemer for jordbruket. Mange som bor i landsbyer har hatt vanskeligheter med å skaffe rent drikkevann og mat. Vestland Ap mener at befolkningen i Swaziland må få rettighetene de fortjener. Derfor må regjeringen ut å kritisere myndighetene for å være korrupt, og ikke akseptere andre politiske meninger. Monarken må også kritiseres for å ikke prioritere midler til HIV og AIDS-medisin til den smittede befolkningen i Swaziland.	Vestland AP mener at Norge skal kritisere kongen av Swaziland for å ikke prioritere midler til HIV og AIDS-medisin til den smittede befolkningen. Det absolutte monarken må også kritiseres blant annet for å ungergrave politiske meningsmotstandere, og for å ikke ta et oppgjør mot undertrykking og diskriminering av kvinner og LHBTIQ+ personer i Swaziland.	Internasjonalt	Vedtatt - oversendes utenrikskomiteen

nr	Kommuneparti:	Begrunnelse for forslaget:	Forslaget:	Tema	Innstilling
110	Vestland AUF	Rohingya-folket er et folkeslag i Myanmar, som i hovedsak er muslimer, og utgjør en etnisk og religiøs minoritet i landet. Folkeslaget har i flere perioder blitt utsatt for vold, forfølgelse og konflikt som har ført til masseflukt. Siden slutten av august 2017 har militæret i Myanmar begått drap, voldtekter, vilkårlige pågrep og satt fyr på hundrevis av hjem i rohingya-landsbyer nord i Rakhine-staten, og drevet mer enn 650.000 rohingyaer på flukt til nabolandet Bangladesh. I 2021 ble Myanmar på nytt kuppet av militæret og forholdene for Rohingya-befolkningen ble enda verre. Rohingyaene anerkjennes ikke som etnisk minoritet i det buddhistiske landet. Så godt som alle nektes statsborgerskap, har begrenset adgang til utdanning og helsevesen, nektes arbeid i det offentlige og må søke om tillatelse for å inngå ekteskap. Hver dag lever Rohingya-befolkningen med en stor usikkerhet over hva som møter de. Vestland AP mener Myanmar militære og myndigheters behandling av rohingya-folket er grunnleggende feil og strider med de internasjonale menneskerettighetene. Norge må ta initiativ til større fokus på denne konflikten i både nasjonale og internasjonale fora.	Norge må også legge press for å stoppe den etniske rensingen av Rohingyane, og kjempe for at Rohingyane skal få flyktningstatus i tråd med FNs flyktningskonvensjon. Videre må Rohingyane anerkjennes som et etnisk folkeslag og få innvilget statsborgerskap i Myanmar.	Internasjonalt	Vedtatt - oversendes utenrikskomiteen
111	Vestland AUF	Det vest-afrikanske landet Vest-Sahara har siden 1975 vært okkupert av nabolandet Marokko. Både Sikkerhetsrådet og Generalforsamlingen i FN har fordømt Marokkos okkupasjon, men Marokko nekter å trekke seg ut og har fortsatt å opprettholde både militær og sivil okkupasjon. Etter 16 år med blodig borgerkrig ble en våpenhvileavtale signert i 1991. FN-operasjonen MINURSO ble opprettet for å overvåke våpenhvilen og sikre gjennomføring av en folkeavstemningen. Men den er ennå ikke blitt avholdt. Ingen stater i verden anerkjenner Marokkos krav på Vest-Sahara. Likevel er situasjonen låst grunnet Marokkos tette diplomatiske forhold til Frankrike og Spania som gjennom EUs institusjoner sikrer politikk i favør av Marokkos interesser. Dette skriver seg tilbake til Marokkos egen frigjøring fra Frankrike da sistnevnte sikret seg lukrative fiskerettigheter i de fiskerike farvannene utenfor Vest-Sahara. I tillegg har mange europeiske gruveselskaper store interesser i Marokkos ulovlige fosfat-utvinning i Vest-Sahara. På denne måten bidrar europeiske fiskeri- og gruvedriftsselskaper, også norske, til å legitimere Marokkos okkupasjon.	Næringsdepartementet må føre strengere kontroll med norske selskapers handelsrelasjoner til Marokko, slik at de ikke bidrer til opprettholdelse av okkupasjonen. Handel med fisk og mineraler som er ulovlig hentet ut fra okkupert land må forbys, i tillegg til at Norge ved diplomati skal legge press på Marokko for å sikre gjennomføringen av folkevalget, i tråd med FNs resolusjon fra 1991.	Internasjonalt	Vedtatt - oversendes utenrikskomiteen
112	Arbeiderpartiet i Bergen	Begrunnelse - Hurdalsplattformen sier: «vi må få til effektivt internasjonalt klimasamarbeid, energiomstilling og klimabistand.» - International Energy Agency (IEA) skriver i World Energy Outlook 2021 (WEO-2021), Executive Summary, at utviklingsland vil mangle 4000 milliarder USD (vel 33 000 milliarder NOK) årlig fra 2030 til finansiering av klimatiltak. - Oljefondet er nå på 11600 milliarder kr. Norge har økonomisk mulighet til å overføre 100 milliarder NOK pr år til klimatiltak i utviklingsland. - Kull og olje dominerer strømproduksjonen i utviklingsland. Og 900 millioner mennesker mangler helt elektrisk strøm. Produksjon av strøm i verden må gjøres utslippsfri med vind, sol, vann, gass, bio, geotermisk, og etter hvert en betydelig andel kjernekraft. - Se bl.a rapporten «Vi når ikke nullutslippsmålet uten realisme», på nettsiden energy.glex.no, kronikker/feature stories.	klimatiltak i utviklingsland.: - En klar forutsetning må være nulltoleranse for korrupsjon.	Internasjonalt	Oversendes redaksjonskomiteen

nr	Kommuneparti:	Begrunnelse for forslaget:	Forslaget:	Tema	Innstilling
113	Arbeiderpartiet i Bergen	Et variert og levende kulturliv er en premisse for et godt og innovativt samfunn, og Ap ser behov for ytterligere tiltak både under Korona og på lang sikt. Det er viktig at den akutte situasjonen med Korona ikke stopper den langsiktige og framtidsrettede oppbyggingen av kulturinstitusjoner. Uten kunstnere og frivillige, ingen kunst og kultur. I det nye Kulturløftet er det viktig at kunstnerøkonomi og frivillige organisasjoners vilkår blir styrket. Vestland fylkeskommune er en av landets ledende kulturregioner, og Bergen er en spydspiss innen profesjonell kunst som by nr. 2, ved siden av hovedstaden. Bergen bør ha rammer for sine ledende kunstinstitusjoner til å fronte nasjonalt kunst- og kulturliv internasjonalt. Staten har ved å snu regionreformen innen kultur pådradd seg et særlig ansvar, også for kultur- og kunstinstitusjoner utenfor Oslo. Ap har programfestet å avvikle gaveforsterkingsordningen. Bare for Kultur Vests medlemmer i 2021 betyr dette årlige tap samlet på 8.5 millioner. AP ønsker derfor en evaluering og vil vurdere kompensasjonsordninger eller andre virkemidler for å stimulere private givere.	AP vil prioritere et nytt kulturløft for å styrke profesjonelt kunst- og kulturliv, amatørkultur og kunstnernes vilkår. AP vil stå ved løftet om en prosent av BNP til kultur. Ap vil fremme skriftkultur, åpen tilgang til bibliotekressurser, styrke museum og kulturminnevern og se på kompensasjon for avvikling av gaveforsterkingsordningen. Ap vil motvirke nasjonal skeivdeling ved å fremme Bergen som by nr. 2 innen kunst, m.a. ved å styrke finansieringen av Bergen Nasjonale Opera og realisere Griegkvartalet.	kultur	Vedtatt - oversendes kulturkomiteen
114	Arbeiderpartiet i Bergen	Begrunnelse: Bergen og Vestland er en særlig rik museumsregion. Museene har i mange år hatt stramme rammer, både til drift, magasiner, utstillinger og de mange verneverdige bygninger som er en del av den kulturarven museene forvalter. I den siste statlige museumsmeldingen «Musea i samfunnet», fra 2021, stilles det store krav til museene, også om forskning, uten at midler følger med. Bergen er Norges nest største by, og Vestland er et av de største fylkene i Norge. Samtidig er kulturkronene svært skjevfordelt mellom øst og vest. Derfor ønsker AiB et særlig løfte av museene og kulturinstitusjonene i vest. Kulturminneplaner er utviklet i mange av landets kommuner, behovet er stort for å prioritere ikke bare de nasjonalt betydningsfulle kulturminnene, men også regionale og lokale kulturminner. Vestland har med sin lange kyst et særlig ansvar for å ta vare på kystkulturen med sjøhus, kulturlandskap og flytende kulturminner. Vestlandet har landets største flåte av veteranskip og staten bør følge opp fylkeskommunal og kommunal satsing. AiB ønsker derfor en egen Kystantikvar som en del av Riksantikvaren, men med sitt sete i Bergen. Det såkalte Arkitekturopprøret har fra 2014 spredt seg fra Sverige til Norge, Danmark, Finland, Estland, Polen, Tyskland, Frankrike, Storbritannia og USA, et opprør mot manglende estetikk i det nye som bygges og ønske om tradisjonsorientert arkitektur. Dette viser et stort behov for en sterk satsing på kvalitet, både med en bevisst steds- og byforming som tar hensyn til en menneskelig målestokk og tilpasses omgivelsene og en kopling mellom arkitektur, klima og kunst som fremmer et miljøriktig byggeri og gir energi i utformingen av vakre og nyskapende bygningsmiljø.	R17 Museumsløft Arbeiderpartiet i Bergen vil: • Ha et nytt nasjonalt museumsløft, både til investeringer og drift. Museene skal istandsettes til å ta vare på gjenstander og framskaffe og formidle kunnskap om vår historie. Skjevdelingen i kulturkroner mellom Oslo og Vestland må opphøre. • Kulturlandskapet i innlandet og langs kysten, med sjøhus og kystlandskap skal ivaretas og fartøyvernet skal styrkes økonomisk. • Jobbe for en ny Kystantikvar med sete i Bergen. • Utforme en ny nasjonal politikk for arkitektur og landskap, som tar vare på miljø og klima, som både ivaretar gammel byggeskikk og fremmer artistisk og nyskapende formspråk.	kultur	Vedtatt - oversendes kulturkomiteen
115	Alver Arbeiderparti	Fjern kvikksølvlet ved Fedje På 150 meters djup, få kilometer vest for Fedje, ligg ubåten U-864 med 65 tonn flytande kvikksølv på ståflasker. Kjem dette kvikksølvlet ut i naturen vil det vere ei nasjonal katastrofale og ei krise for norsk fiskeri og havbruksnæring. Solberg-regjeringa hadde i utgangspunktet bestemt at vraket skulle dekkast til, noko som vil vere ei heilt uakseptabel løysing. Men etter godt lokalt arbeid, m.a. frå aktørar med tung subsea-kompetanse, sette Solberg-regjeringa ned eit ekspertutval, leia av Gro Kielland, som skulle gi ei ny vurdering av dei alternativa ein har. Utvalet hadde frist for å levere rapporten 1. november 2021, men har fått utsett frist til 1. juli 2022. «Dette er eit veldig omfattande arbeid», sa utvalsleiar Kielland til NRK i november. Når no ekspertutvalet har fått forlenga frist, er det desto viktigare at utvalet gjer ein god jobb og får lagt fram ei solid fagleg fundert vurdering til sommaren.	For oss i Arbeidarpartiet er det berre ei akseptabel løysing på denne saka, og det er at det vert bevilga pengar til at mest mogleg av kvikksølvlet utanfor Fedje blir heva og fjerna.	Miljø	Vedtatt - oversendes næringskomiteen
116	Arbeiderpartiet i Bergen	I forbindelse med gjennomføringen av reguleringsplanen for Mindemyren ble det registrert av Årstad Arbeidersamfunn at staten ved Bane NOR eier et større og sentralt område som vil egne seg som et velegnet friareal. Imidlertid opererer Bane NOR som en privat utbygger. Statlige aktører, som Bane NOR, må bistå byene på byenes egne premisser under et felles mål om å skape en kvalitativ og bærekraftig byutvikling. For tiden fører Bane NOR rettsak mot en annen offentlig etat, Fylkeskommunen, for å øke egen profitt. Dette illustrerer at privatisering av offentlige instanser ikke fungerer hensiktsmessig.	Arbeiderpartiet i Bergen vil at: - Statlige aktører bør avstå fra å operere som en privat aktør og bistå byene med mål om å få til en bærekraftig byutvikling på byens egne premisser	Miljø	Vedtatt - oversendes næringskomiteen

nr	Kommuneparti:	Begrunnelse for forslaget:	Forslaget:	Tema	Innstilling
117	Arbeiderpartiet i Bergen	I forbindelse med gjennomføring av reguleringsplanen for Mindemyren registrerte Årstad Arbeidersamfunn at samfunnets ansvar for bygging av nødvendig sosial infrastruktur som blant annet skoler, aldershjem og barnehager var for dårlig markert i vedtatte planer.	Arbeiderpartiet i Bergen vil at: • Det offentlige ansvar ved fremtidige fortettingsprosjekter må markeres tydeligere i arealplanene. Offentlig formål bør igjen bli et av hovedformålene i alle arealplaner	Miljø	Vedtatt - oversendes næringskomiteen
118	Arbeiderpartiet i Bergen	Hurdalsplattformen gir håp om mer urbant naturvern. Kapittelet om bypolitikk vektlegger å sikre grøntområder, og plattformen lover å ivareta hensynet til natur og klima i plan- og bygningsloven. Dette må følges opp, og Bergen bør gå foran for å utnytte og utvikle tilgjengelige virkemidler. Det føres en stram arealpolitikk, og det er helt nødvendig. Men skal folk bo tettere, er det et tungt politisk ansvar å kunne garantere at de har tilgang til natur, og sikre den tilgangen langsiktig. Dessverre gir kommunale planer ikke et godt nok vern av bynær natur. Det trengs også mekanismer for å få til avklaringer med grunneiere og et godt grunnlag for skjøtsel og tilrettelegging av områder. Kommunene trenger flere og mer fleksible virkemidler på skalaen mellom frivillig vern og ekspropriasjon. Statlige verneordninger bygger i dag enten på naturverdier eller kulturminneverdier. Det bør være mulig å se disse verdiene i sammenheng med hverandre og vurdere vern ut fra forholdene lokalt. Også friluftsliv og flomvern/overvannshåndtering er viktige hensyn for urbant natur- og landskapsvern. Ordningen med statlig sikring av friluftsområder gir et godt utgangspunkt, men bør styrkes og utvikles, og sammenhengen med de øvrige ordningene og virkemidler etter plan- og bygningsloven bør utredes.	Arbeiderpartiet i Bergen vil at: • Bergen kommune tar initiativ til samarbeid med regjeringen om pilotprosjekter for samordning og forbedring av virkemidler for langsiktig sikring av viktige naturområder i områder med utbyggingspress. Åstveitskogen i Åsane og Kanadaskogen i Fyllingsdalen har ulik reguleringsstatus, og bør bli pilotprosjekter for langsiktig vern.	Miljø	Avvises - ivarettet i kommunepartiet
119	Arbeiderpartiet i Bergen	Begrunnelse Arbeiderpartiet i Bergen er opptatt av miljøet og utveksling for norske studenter til utlandet. Derfor er det også viktig å legge opp til gode alternativ for å reise miljøvennlig. Dette skal bidra til akademier til å utveksle ideer og tanker, samt oppmuntre og veilede til lokal kunnskap som eksisterer ved utdanningsinstitusjoner man utveksler til. I dag er det dyrere å velge tog eller buss framfor fly når man skal reise. Likevel ser vi at flere ønsker å reise alternativt til hensyn for klima og miljø. Utveksling i Europa utgjør mange flyreiser, og derfor ønsker Arbeiderpartiet til å legge til rette for at studenter velger miljøvennlig reisemåter. Høyskolen på Vestlandet har i dag 20 stipend på 2000 kroner. Vilårene for å få stipendet er da at studenten må ha fått innvilget plass gjennom utvekslingsprogrammet Erasmus+, reisen gjelder kun til og fra utvekslende utdanningsinstitusjon, reisestrekning og dato må være synlig på reisebeviset. I 2018 reiste 13 prosent av studentene ved Høyskolen på Vestlandet på utveksling. Av disse reiste det ut 60 studenter via Erasmus.	Forslag Sikre tiltak på et nasjonalt nivå for at studenter kan søke et klimavennlig reisestipend av Statens lånekasse og at Stortingsmeldingen «Kultur for kvalitet i høyere utdanning» (2017) sitt mål på 50% utveksling oppnås.	Miljø	Vedtatt - oversendes utdanningskomiteen
120	Arbeiderpartiet i Bergen	Begrunnelse Biogass produseres av organisk avfall og husdyrgjødsel og består i hovedsak av metan. Ved forbrenning dannes CO ₂ og vann. Biogass kan utnyttes til å produsere strøm, varme og drivstoff og biogassbransjen i Norge har en ambisjon: 10 TWh på 10 år. I et livssyklusperspektiv er biogass bedre enn nullutslipp, og må derfor sidestilles med nullutslipps energibærere som elektrisitet og hydrogen i offentlige dokumenter, anbud og prioriteringer. Biogassanlegg blir stadig mer effektive, men det vil fortsatt være behov for investeringsstøtte i en tid fremover (ENOVA). Markedet for biogass er overmodent for tungtransport og deler av skipstrafikken, men mangler fylleinfrastruktur. Det er fortsatt behov for økonomiske insentiv for å velge biogass framfor fossilt drivstoff for å kompensere for merkostnader ved investering. Matavfall fra Vestlandet, og fiskeensilasje fra norsk fiskeribransje, blir i dag fraktet til Danmark og Sverige for behandling i biogassanlegg der. For at biogassanlegg skal kunne ta imot matavfall må matavfallet igjennom et forbehandlingsanlegg for bl.a. fjerning av plast. Fiskeensilasje kan behandles direkte i et biogassanlegg.	Forslag AP i Bergen mener at biogass fra matavfall og tilsvarende bør likebehandles med nullutslippsteknologier som elektrisitet og hydrogen. Bærekraftig biogass bør få fritak som lavutslippskjøretøy i bomringer og Enova bør støtte omlegging skip og tungtransport til bruk av biogass. Det forutsetter infrastruktur bygges, spesielt langs de viktigste godslinjene både til lands og sjø."	Miljø	Oversendes redaksjonskomiteen

nr	Kommuneparti:	Begrunnelse for forslaget:	Forslaget:	Tema	Innstilling
121	Arbeiderpartiet i Bergen	Begrunnelse: De mest gjenvinnbare stoffene vi omgir oss med er metaller. Mens andre stoffer brytes ned og blir til søppel, kan metaller gjenvinnes omtrent til evig tid. Metallene er helt sentrale, dersom vi skal løse klimakrisen ved å gå over til fornybar energi og industri. Dersom verden skal over på kun fornybar energi, trenger vi 90 ganger mer aluminium, og 50 ganger mer jern, kobber og kvarts. For å bare henge med på dagens etterspørsel for stål, aluminium og kobber må vi tredoble dagens produksjon. Ifølge EU er det 25 mineraler som anses som kritiske for å henge med på den teknologiske utviklingen. Europa forbruker i dag 20 % av verdens metaller. Samtidig produserer det under 1,5 % av verdens jern og aluminium, og 6 % av verdens kobber, i Europa. Kina alene kontrollerer langt over halvparten av alle mineralene Europa trenger.	Forslag: Økt produksjon av klimakritiske mineraler: - Ha en storstilt satsning på økt produksjon av mineraler. - Etablere et statlig mineralselskap.	Miljø	Oversendes redaksjonskomiteen
122	Askøy Arbeiderparti	Ta vare på det biologiske mangfoldet I 2019 kom FNs naturpanel (IPBES) ut med en rapport som slo tydelig fast at tap av biologisk mangfold utgjør en like stor trussel mot menneskeheten som klimakrisen. Nærmere 1 million arter står på randen av utryddelse. I FN-rapporten fremheves tap av areal, som den viktigste årsaken til at arter forsvinner. I Norge har vi nærmere 2500 arter på rødlisten, 87% av disse er truet som følge av arealendringer. Det er derfor avgjørende at vi i så stor grad som mulig begrenser utnyttelsen av urørt natur. På samme måte som Norge gjennom Parisavtalen har forpliktet seg til karbonnøytralitet innen 2050, bør det også settes forpliktende mål om mest mulig arealnøytralitet. Kommunene har et særlig ansvar i arbeidet med å ta vare på natur, da det er i kommunene de fleste vedtak om arealdisponeringer skjer. Det er derfor avgjørende at kommunene sikres tilstrekkelig med kompetanse og ressurser til å ta bærekraftige	Vestland Arbeiderparti vil: ● Sette ned et ekspertutvalg som skal se på hvordan kommuner og fylkeskommuner i størst mulig grad kan utnytte allerede utbygd areal, fremfor å ødelegge urørt natur. ● At det utarbeides et mål om grad av arealnøytralitet i Norge frem mot 2050 ● At kommunene sikres tilstrekkelig med kompetanse og ressurser til å i større grad utnytte allerede utbygd areal, fremfor å utnytte mer urørt natur	Miljø	Vedtatt - oversendes miljøkomiteen
123	Askøy Arbeiderparti	Statlig hjelp til VA-investeringer Norske kommuner bør investere 332 milliarder kroner i vann og avløpssystemene sine for å gi dem tilfredsstillende kvalitet, sier SINTEF og Norconsult i en rapport fra 2021. Vedlikehold og fornying har vært forsømt landet rundt. I 2019 ble Askøy kommune rammet av en vannkrise der flere tusen mennesker ble syke som følge av forurensing av drikkevannet. Askøy har i likhet med mange andre kommuner et sterkt behov for oppgradering innen Vann- og avløp. Kostnaden for disse oppgraderingene faller på innbyggere som allerede står i en vanskelig økonomisk situasjon med renteøkning og høye strømpriser. VA-avgift er samtidig en flat avgift som rammer alle likt uavhengig av størrelsen på lommeboken. For å sikre at belastningen ikke blir for stor mener derfor Vestland Arbeiderparti at staten må bidra mer i form av rentefrie lån.	Vestland Arbeiderparti vil: - At staten åpner for at kommuner i en vanskelig økonomisk situasjon og med store investeringsbehov innen VA, kan søke om rentefrie lån.	Miljø	Oversendes redaksjonskomiteen

nr	Kommuneparti:	Begrunnelse for forslaget:	Forslaget:	Tema	Innstilling
124	Fedje Arbeider parti	På 150 meters djup, få kilometer vest for Fedje, ligg ubåten U-864 med 65 tonn flytande kvikksølv på stålfasker. Kjem dette kvikksølvet ut i naturen vil det ha katastrofale følger for kystfolket og ikkje minst for Noreg som sjømatnasjon. Det byrjar å haste no. U-864 har lege på havbotnen sidan 1945. Den vart funnen i 2003 og ein del lekkasje har allereie skjedd i løpet av dei om lag 20 åra som har gått med vegring for å ta ei endeleg avgjerd. Ekspertutvalet skulle i utgangspunktet leggje fram sin rapport om saka i november 2021. Det har dei enno ikkje gjort. Utvalet skulle mellom anna seie noko om dei ulike alternativa me har og kva for ny teknologi som kan nyttast. Men for oss i Arbeiderpartiet er det berre ei akseptabel løysing i denne saka. Kvikksølvet må opp og fjernast frå havbotn, no.	Fjern kvikksølvet! Vestland Arbeiderparti legg til grunn at arbeidet med å fjerne kvikksølvet i vraket av U-864 vert sett i gang snarast råd, og seinast våren 2023.	Miljø	Ivarett i forslag 115
125	Fjaler Arbeider parti	Er fellesframlegg frå Fjaler AP, Askvoll AP, Solund AP og Hyllestad AP. Mange kommunar opplever at nødvending utvikling stoppar opp på grunn av planarbeid som tek lang tid. I Fjaler står mange i kø for å få tilgang på byggjeklare tomter medan ein ventar på arealplan, reguleringsplan og til slutt ein detaljreguleringsplan. Fleire finn det difor enklast å busette seg andre plassar.	Planarbeid i spesielt små kommunar tek tid og store ressursar, og kan vere utdatert når dei er ferdig. Ei forenkling og eit meir levande planregime, som tek utgangspunkt i dei faktiske og praktiske forhold må vere eit mål i all forvaltning. Statsforvaltaren må vere lydhøyr i sin dialog med kommunane, og vere ein pådrivar for utvikling i distrikta.	Miljø	Vedtatt - oversendes kommunalkomiteen
126	Sunnfjord Arbeider parti	Forurensninger fra utslipp fra tidligere tiders aktiviteter ligg avleira i sjøbotnen i mange havner og fjordområder langs kysten. Dette er forureining av miljøgifter og andre helse- og miljøskadelige kjemikalier. Avgangsmasse fra mineralprosjekt kan nyttast som tildekkingsmateriale. Det er ofte stor avstand mellom der massane vert teke ut og der dei kan brukast. Å jamne ut slike transportulempar vil være eit effektivt tiltak. Det gjeld å finne fram til verdiaukande bruk av massane som vert teke ut av fjellet. Det må difor gjevast økonomiske fordelar til dei som nyttar massar. Eksisterande lovverk og skattereglar heimlar ikkje dette i dag. Ein målretta næringspolitikk på dette området må også difor på plass.	Bruk av avgangsmasse frå gruveindustrien til tildekking av forurensa sjøbotn. Stortingsmelding nr 12 (2001-2002) Rent og rikt hav uttaler: «...tilsier at det vil koste fra flere til et titalls milliarder kroner å gjennomføre full opprydding langs hele kysten». Sunnfjord Ap krever at Klima og Miljødepartementet stiller penger til rådighet for å få fortgang i arbeidet med å få fram teknologi, opprette industriinkubator , utgreie plan for opprydding av forurensa sjøbotn	Miljø	Oversendes redaksjonskomiteen
127	Sunnfjord Arbeider parti	Norges mest solgte ladbare hybrid i 2020 var Mitsubishi Outlander. Dersom en kunde velger å lease en Mitsubishi Outlander hybrid, fremfor å kjøpe den, taper staten 35.000-40.000 kr i mva-inntekter (avhengig av utstyrsnivå på bilen). Bakgrunnen for dette tapet skyldes at leasingselskapet krever mva-fradrag på bilen når den kjøpes, og etter leasingperioden selges bilen mva-fritt som bruktbil. Samlet utgjør dette avgiftstapet milliarder hvert år for staten. Det er i dag en tilbakeføringspliktsperiode på 4 år i mval. § 9-6. Det vil si at dersom man selger bilen før det er gått fire år, må deler av mva-beløpet tilbakebetales til staten. Dersom justeringsperioden hadde reflektert verdifallet og levetiden på personbiler ville det vært samme mva-inntekt til staten uansett om en forbruker valgte leasing eller kjøp	MVA: Endre mva-lova: justeringsreglene på personkjøretøy Arbeiderpartiet skal utrede muligheter for å endre mva-lovens tilbakeføringsplikt på personkjøretøy (mval. § 9-6) til å reflektere personkjøretøyets verdifall. Formålet er å sikre nøytralitet i mva-regelverket som gjør at staten får de samme mva-inntektene uavhengig om konsument velger å kjøpe eller leie/lease en bil.	Miljø	Oversendes redaksjonskomiteen
128	Øygarden Arbeider parti	På 150 meters djup få kilometer vest for Fedje, ligg framleis ubåten U-864 med 65 tonn flytande kvikksølv lagra på stålfasker. Det er påvist lekkasje i stålfaskene, og eit område på om lag 47 000 m2 rundt vraket er kvikksølvforureina. Kvikksølvet kan få katastrofale følger for havområde der ubåtvraket ligg, og kan verte ei krise for den norske havbruksnæringa. Styresmaktene kan ikkje sitje stille og sjå på at ei potensiell havkatastrofe nærmar seg, dag for dag. Øygarden Arbeidarparti ser berre ei akseptabel løysing på situasjonen: At mest mogleg av kvikksølvet vert heva og fjerna. Det må sikrast at ubåten ved Fedje får ei trygg og rask handsaming. Ekspertutvalet som skulle ha levert innstillinga si i november 2021 har no fått utseten fristen til 1. juli 2022, for å kunne gjennomføre ytterlegare undersøkingar av vraket.	Når sluttrapporten om U-båten ved Fedje ligg føre er det viktig at regjeringa handlar raskt, og sikrar ei endeleg slutthandsaming av ubåtvraket og miljøfaren kvikksølvet i han inneber for havområdet utanfor Fedje.	Miljø	Vedtatt - oversendes samferdselskomiteen

nr	Kommuneparti:	Begrunnelse for forslaget:	Forslaget:	Tema	Innstilling
129	Øygarden Arbeiderparti	Olje- og gassnæringa er særskilt viktig for verdiskapinga og sysselsettinga i Øygarden. Det statlege selskapet Gassco har ansvaret for sikker og effektiv transport av gass frå norsk sokkel til Europa. Selskapet opererer to kondensat- og gassrørleidningar, som frå midten av 1990-talet og byrjinga av 2000-talet har gått mellom Kollsnes- og Stureanlegga i Øygarden, ein strekning på om lag åtte kilometer. Rørleidningane går fleire stadar gjennom – eller ligg tett ved – bustadfelt. Tryggingssona er no utvida til 210 meter på både sider av rørleidningane. Det er samstundes understreka at det framleis er like trygt å bu i området. Av brann- og eksplosjonsvernloven følgjer det at tilfredsstillande tryggleik i samband med installasjonar som gassrørleidninga til Gassco skal etablerast gjennom tekniske og organisatoriske tiltak i verksemda, eventuelt i kombinasjon med arealmessige avgrensingar. Styresmaktene må difor sjå til at olje- og gassnæringa følgjer opp tryggleiksansvaret lovverket pålegg dei. Når ansvaret for tryggleiken i staden vert kvelva over på lokalsamfunnet, skjer det motsette. Folk i dei råka områda i Øygarden må også seiast å ha rimeleg krav på å sleppe inngripande tiltak i buområda sine grunna ein installasjon som har lagt i buområda deira i fleire tiår, og som det ikkje er planlagt endringar i.	Lokale og sentrale styresmakter må sikre at ansvaret for tryggleiken i samband med olje- og gassinstallasjonar vert følgt opp i praksis av operatørane, som ved rørtraseen mellom Kollsnes og Sture. Styresmaktene må sjå til at tryggleiken så langt det let seg gjere vert ivareteken utan at lokalsamfunn vert lagt til last. Vert verdien av bustadar og eigedom forringa av tryggingstiltak, må offentlege styresmakter sjå til at bebuarane får full erstatning.	Miljø	Oversendes redaksjonskomiteen
130	Arbeiderpartiet i Bergen	Arbeiderpartiet i Bergen foreslår at vedtektene endres slik at årsmøtet velger 2 nestledere. Vestland ap er et stort fylkeslag, 42 kommunepartier og 15 partilag, samt over 5000 medlemmer. Vi er i dag det neste største fylkespartiet. Det er mye arbeid og viktig at vi har en god ledelse på topp, som også kan avlaste hverandre. AIB har to nestledere i dag, og har god erfaring med det, flere andre fylkeslag (Trøndelag, Troms) har det, samt partiet nasjonalt. Vedtektene nasjonalt åpner for at vi kan gjøre denne endringen.	VAP sine vedtekter § 5 pkt. a endres til " 2 nestleiarar".	Organisasjon	Vedtatt - oversendes årsmøtet
131	Alver Arbeiderparti	E39 Vågsbotn-Klauvaneset må ha oppstart i første NTP-periode E39 mellom Vågsbotn og Klauvaneset har ein årsgjennsnittstrafikk på over 20 000 midt på strekket, 12 % av dette er tungtrafikk, dvs. 2500 kjøretøy. Vegbreidda er mindre enn 6 meter på det smalaste, og dette gjer vegen til den smalaste i landet om ein tar omsyn til trafikkmengd. I tillegg er det 25 uoversiktlige avkjørslar på strekket som er om lag 9 km. Ein stor del av tungtrafikken er transport av farleg gods og veksler gjennom området på veg til og frå industriområdet på Mongstad. Vegen er utrykkingsveg til og frå Nordhordland for helse (ambulans), politi og brannvesen, og med rekkverk på begge sider er faren stor for at utrykkingskjøretøy ikkje vil kome fram. Det har vore arbeid i nesten 40 år for å få ei betre og meir framtidssretta løysing. Bergen kommune, kommunane i Nordhordland og Vestland fylkeskommune hadde denne vegen som eit av sine prioriterte prosjekt til rulleringa av NTP våren 2021. det blir framleis arbeid med ein KDP (kommunedelplan) for heile strekket mellom Klauvaneset, Vågsbotn og Arna. Til tross for at Statens vegvesen forseinka KDP-prosessen grunna ein ekstra runde med kostnadskontroll, så vart E39 Vågsbotn-Klauvaneset prioritert med oppstart i første del av NTP når denne vart vedtatt i Stortinget i juni 2021.	Alver AP forventar at arbeidet med KDP har god framdrift, slik at E39 Vågsbotn-Klauvaneset kan prioriterast som første byggetrinn av Ringveg Øst og realiserast i første periode av Nasjonal transportplan, som vedtatt i 2021. Alver AP forventar at Vestland AP står fast ved dette og jobbar mot Stortinget og andre sentrale partar slik dette målet blir nådd.	Samferdsel	Oversendes redaksjonskomiteen

nr	Kommuneparti:	Begrunnelse for forslaget:	Forslaget:	Tema	Innstilling
132	Arbeiderpartiet i Bergen		Forslag: - Arbeiderpartiet krever realisering av Ringvei Øst. For Arbeiderpartiet er det viktig at E39-tunnelen fra Åsane til Nordhordlandsbroen blir prioritert først. Ferdigregulering av denne strekningen må prioriteres for raskest mulig oppstart. - Skissert arealbruk i SVV siste forslag i Vågsbotn må reduseres. - Kryssløsning/påkobling kan nedskaleres ved lavere hastighet, og ved at den legges på nordsiden av Eikåstunnelen og/eller delvis i fjell. - Delstrekningen fra Arna til Fjøsanger må komme som det neste prioriterte delstrekk på Ringvei Øst. Dette er viktig for å få til en funksjonell ringvei. - For strekningen mellom Arna og Vågsbotn må det planlegges for en løsning, som ikke ødelegger for friluftsimteresser og jordbruk på strekket Haugland/Blindheim. Den foreslåtte løsningen vil også være svært negativ for bomiljø på dette strekket.	Samferdsel	Oversendes redaksjonskomiteen
133	Arbeiderpartiet i Bergen	Begrunnelse: De fleste bussholdeplasser som betjenes av stamlinjer er oppgradert slik at de blant annet er universelt utformet med kantstein, bedre bredde og digital holdeplassinformasjon. Dette er blant annet ikke gjort på holdeplassene mellom Oasen og Møhlenpris som betjenes av stamlinjene 4 og 5. Å benytte seg av disse holdeplassene med rullator, rullestol og barnevogn er en utfordring.	Forslag: Arbeiderpartiet krever at bussholdeplassene som betjenes av stamlinjer oppgraderes slik at de tilfredsstiller krav til universell utforming	Samferdsel	Oversendes fylkestingsgruppa
134	Arbeiderpartiet i Bergen	Begrunnelse: De viktigste regionsbyggende samferdselsprosjektene i Hordaland/Vestland er: - E16 og Bergensbanen Arna-Voss - E39 nordover fra Bergen, med hovedvekt på Nordhordlandstunnelen/Ringveg Vest del Nord og rassikring av utsatte områder. Vi vil for øvrig understreke at Arbeiderpartiets politikk er å tilføre ytterligere statlige midler til Bymiljøavtalene, slik Arbeiderpartiet har gjort i alternativt statsbudsjett i en årrekke. Bybanen mot vest og nord er klima- og samferdselstiltak av nasjonal betydning, og bør derfor fortrinnsvis finansieres av staten. Det er også viktig å prioritere forkortet reisetid på Bergensbanen. Dette kan best realiseres ved å bygge ut Ringeriksbanen i henhold til planen	Forslag: AP i Bergen vil i inneværende planperiode av NTP prioritere Bybanen til Åsane, Nordhordlandstunnelen (Ringvei Øst del nord) og E16/Bergensbanen Arna-Voss foran andre prosjekter i Hordaland. Ringeriksbanen har også stor betydning, og bør bygges i tråd med planlagt byggestart i 2024.	Samferdsel	Oversendes redaksjonskomiteen
135	Arbeiderpartiet i Bergen	Fagbevegelsens partilag ber regjering og storting om å ta grep for å hindre at selskaper som profitterer på okkupasjon av palestinsk jord får innpass på norsk jernbane, og at Norske Tog sin kontrakt med Alstom kanselleres. Det spanske selskapet CAF er via underselskapet Euromaint involvert i vedlikehold av togmateriellet til Vy. Norske Tog har samtidig gitt en kontrakt på 20 milliarder til det franske selskapet Alstom. Begge disse selskapene er involverte i ulovlige israelske bosetninger, noe både LO og Norsk Jernbaneforbund har protestert mot. At disse selskapene får innpass på norsk jernbane er urovekkende, og vi ønsker derfor at regjering og storting går aktivt inn for å stanse utviklingen.	Ingen togkjøp fra alstom!	Samferdsel	Oversendes redaksjonskomiteen

nr	Kommuneparti:	Begrunnelse for forslaget:	Forslaget:	Tema	Innstilling
136	Arbeiderpartiet i Bergen	Begrunnelse: Av 337 jernbanestasjoner i Norge er det nå bare 5 stasjoner som er betjent med servicepersonell. På Bergensbanen ble alt av billett-service mellom Bergen og Oslo lagt ned i 2016, inkludert Finse stasjon og viktige knutepunkt som Voss og Geilo. Dette har ført til dårligere servicetilbud for de reisende som ikke reiser fra Oslo eller Bergen. Det var snakk om at dette skulle erstattes av kommunalt drevne servicesenter, men det ble aldri noe av, og i en trang kommuneøkonomi vil nok ikke dette bli prioritert. Det er altså behov for at staten går inn og gjenoppretter den bemanningen som har forsvunnet fra stasjoner som Voss, Finse, Geilo og f.eks Kristiansand og Bodø. 15 samle jernbanen i en integrert modell Oppsplittingen av jernbanen de siste tiårene er en stadig kilde til problemer for både selskapene og de reisende. Aib ber derfor regjeringen jobbe for å få samlet mest mulig av dagens jernbane i en integrert modell, slik Norsk Jernbaneforbund har frontet i flere år.	Forslag: Gjenopprett servicebemanningen på viktige togstasjoner: Fagbevegelsens partilag ber regjeringen om å se på å gjenopprette servicebemanningen på viktige jernbanestasjoner som har blitt ubetjente det siste tiåret.	Samferdsel	Oversendes redaksjonskomiteen
137	Askøy Arbeiderparti	Tredobling av skredsikringsmidler til fylkesvei Det er store utfordringer innen ras- og skredsikring og det er behov for mer midler. Vestland er i en særstilling. Vestland har 93 av de 153 skredpunktene på fylkesvei med høy skredfaktor og 177 av de 488 skredpunktene på fylkesvei med middels skredfaktor. Det er derfor positivt at regjeringen ønsker en nasjonal gjennomføringsplan for alle skredpunkt på riks- og fylkesveier med høy og middels skredfaktor. Det haster imidlertid med å komme i gang med å bygge veiene på Vestlandet. I dag er det mange rundt om i hele fylket som er avhengig av å bruke sterkt rasfarlige veier i hverdagen og alt for ofte opplever vi at skred lammer næringsliv, svekker beredskap og isolerer lokalsamfunn. Hvert år får Vestland fylke i overført i overkant av 400 millioner fra staten til skredsikringstiltak på fylkesvei. Nasjonal Rassikringsgruppe, bestående av alle skredfylkene i Norge, krever at tredobling av midler til skredsikring. Dersom skredsikringsmidlene blir tredoblet vil Vestland få 1,2 milliarder årlig og man kan med dette få rassikret flere av de aller mest rasutsatte fylkesveiene i løpet av en tiårsperiode. En tredobling av skredsikringsmidlene til fylkesveg vil derfor trygge de aller farligste veiene i Vestland, noe som er tråd med hordalsplattformen.	Forslag til vedtak: - At man over statsbudsjettet skal tredoble bevilgningene som går til skredsikring av fylkesveier.	Samferdsel	Oversendes redaksjonskomiteen
138	Austevoll Arbeiderparti	Det viser seg at kartverket som blir nytta av kommunane , og som også er tilgjengeleg digitalt, kan i mange tilfelle vere direkte misvisande då mange tomtar og eigedomar har fiktive grenser som ikkje stemmer med dei reelle eigedomsgrensene. Utfordringar i samanheng med dette kan kome når eigedomar skal arvast, seljast, utbyggast, at rett eigar får nabovarsel når noko blir om søkt på naboeigedomar , osv. Kommunar har begynt å setje fram krav om klargjering av eigedomsgrenser før ein får godkjent byggesøknad. Dette medfører ein del frustrasjon og ikkje minst ekstra kostnader for eigarar, sjølv om dei har papir på ,og kan dokumentere dei rette grensene . Det er eit rimeleg krav at myndigheitene, dvs. kommune ,fylke og kartverket tar kostnad ved å oppgradere karta i dei områda der det er mange tomtar som har fiktive grenser i kartverket.	Fylkeskommunen i samarbeid med kommunane set i gang eit arbeid med å rette opp digitale kartverk og set av midlar på eigen budsjettpost til dette arbeidet.	Samferdsel	Oversendes redaksjonskomiteen

nr	Kommuneparti:	Begrunnelse for forslaget:	Forslaget:	Tema	Innstilling
139	Austevoll Arbeider parti	Austevoll er eit øysamfunn utan fastlandssamband med stor næringsaktivitet, og tilbyr mange arbeidsplassar både til innbyggjarar og pendlarar frå nabokommunane. Det er stor trafikk på ferjesambanda i både nord og sør, og det trengst difor høg frekvens på avgangar. Utvida opningstid og nattavgang er også naudsynt. Det er stor trafikk til og frå Austevoll av store trailerar som skal transportera fersk fisk ut på kontinentet på kortast mogleg tid. Fylkesvegane i kommunen er mange stader i dårleg stand og så smale at berre ein bil kan passere. Det hindrar fri passasje både for skulebussar og tungtransport og utgjør ei fare for skuleborn og andre mjuke trafikantar. Det vil vere ein stor fordel om ein del av denne transporten kunne gå på natt og på tidspunkt der trafikken elles er liten, noko som også tena trafikkavviklinga på fastlandet. Samfunn som Austevoll utan fastlandsamband har i realiteten nattestengt riksveg kvar dag. Det trengs fleire avgangar seinare på kvelden i sør, og eit nattferjetilbod i nord	Arbeiderpartiet eit tydeleg distriktsparti i samferdselssaker • Innføre nattferje til Austevoll. • Auke frekvens og utvide opningstidene på ferjesambanda til og frå Austevoll i både i nord og sør.	Samferdsel	Oversendes redaksjonskomiteen
140	Austevoll Arbeider parti	Austevoll arbeider parti er godt nøgd med at det blir innført lågare pris for å reise med ferje. Dersom det skal innførast gratisferje til øysamfunn utan fastlandsamband, meiner vi det ikkje kan gjerast forskjell på små og noko større samband. Med miljøvennlege ferjer og stadig aukane elbilpark, vil ferjetransport vere eit godt miljøvenleg samferdselstilbod og eit godt alternativ til bru bygging som både er kostnadskrevjande og utgjør eit større inngrep i naturen. Det er på denne bakgrunn rimeleg å rekna ferjestrekningar som ein del av vegnettet og kostnader på desse strekka må kunna samanliknast med kostnader på landfaste vegstrekningar.	Prinsippet om gratisferje for øysamfunn utan fastlandssamband må også gjelde for Austevoll.	Samferdsel	Oversendes redaksjonskomiteen
141	Austevoll Arbeider parti	Slik det er i dag, er Austevoll ein del av sone B i sonesystemet til Skyss. Ei sone der ein ikkje kjem seg med kollektivtrafikk utan å krysse ei anna sone. Dette gjer at det ikkje er hensiktsmessig at Austevoll er i sone B. Mange austevollingar har arbeidsstad eller studiestad i Bergen og det er mange frå kommunar lengre nord som pendlar til Austevoll, og det vil vere meir logisk at Austevoll er med i sone A i sonesystemet, slik som til dømes Askøy og Øygarden kommune.	Vestland Arbeidarparti vedtek at kollektivsone A blir utvida til å gjelda Austevoll kommune	Samferdsel	Oversendes redaksjonskomiteen
142	Austevoll Arbeider parti	Austevollingane er grundig lei av Vestland fylkeskommune gjennom Skyss har eit eige prisområde for Austevoll og Sunnhordland, spesielt retning Bergen for Austevoll. Dette også sett i samanheng med at Austevoll blir plassert i sone B for Buss, og difor ikkje har same fordelene som Askøybåten som er i Sone A der billetten er lik buss, eller at Bergen – Knarvik kostar 58 kroner. Samanliknar vi sambandet Bergen – Knarvik ,med Hufthammar – Flesland kai, og Hufthammar – Bergen, skulle billetten ein veg kosta rundt 116 kroner, og ikkje 230 kroner som det gjer i dag.	Harmonisering av billettpris på snøggbåtsambanda i fylket. Sambanda til og frå Austevoll skal ha same pris for snøggbåt som det billigaste Vestland fylkeskommune drifrar gjennom Skyss pr. reiste km	Samferdsel	Oversendes redaksjonskomiteen
143	Bjørnafjorden Arbeider parti		Pris på buss- Framlegg til vedtak: Prissystemet på buss skal følge sonestrukturen i Vestland uavhengig av om rutetilbudet blir levert av SKYSS eller privat aktør. Grunngeving: Frå Bjørnafjorden kommune er det busstilbod i alle retningar. Skyss har ruter: - mot Bergen og vidare inn i Nordhordland eller vestover mot Askøy/Øygarden - med ferje Hatvik/Venjanaset gjennom Fusa og vidare mot Kvinnherad og Odda Her gjeld prissystemet og sonesystemet til Skyss. - Sørøver med ferje Halhjem/Sandvikvåg er det Kystbussen som er transportør. Prisen på Kystbussen fylgjer ikkje prissystemet til Skyss, og reisa blir mykje dyrare enn sonestrukturen tilseier.	Samferdsel	Oversendes redaksjonskomiteen

nr	Kommuneparti:	Begrunnelse for forslaget:	Forslaget:	Tema	Innstilling
144	Bjørnafjord Arbeiderparti	Grunngjeving: Arbeiderpartiet set liv og helse først. Vegprosjekt der det er høy ulykkesfrekvens og stor rasfare skal prioriterast. Vedlikehald og ras- og tunnelsikring av fylkesvegane må aukast kraftig. Oppgradering av smale fylkesvegar til standard med gul midtstripe er viktig. Det er eit stort etterslep på vegvedlikehaldet i Vestland fylke. Samtidig er ei rekke nye vegprosjekt under planlegging. Sjølv om behovet er stort er det ikkje realistisk at vi vil få statleg finansiering til alle dei ønska vegprosjekta samtidig. Det vil derfor oppstå ei rekke situasjonar der dei ulike kommunestyra og fylkestinget må prioritere kva vegprosjekt som er viktigast for oss. Vestland Arbeiderparti meiner at omsynet til liv og helse må vega tyngst når ulike prosjekt vert vurdert mot kvarandre. For å auke samfunnsnytta til Hordfastprosjektet må indre trasé vurderast på nytt, slik selskapet Nye veier fleire gonger har teke til orde for. Heile indre trasé kan byggast både som 2- 4-felts veg, i motsetning til den planlagde midtre trasé med bru over Bjørnafjorden. Indre trasé vil dessutan knyte indre og ytre delar av fylket saman, jfr. Hordalandsdiagonalen. Og såleis større grad bygga Vestland saman for langt fleire enn midtre trasé gjer. Dette vil gje langt fleire kommunar synergi av utviklinga.	Vestland Arbeiderparti vil auke samfunnsnytta for E39 Hordfast ved å vurdere indre trasé på nytt.	Samferdsel	Oversendes redaksjonskomiteen
145	Bremanger Arbeiderparti	Fylkesveg 614 Svelgen – Indrehus stod som den høgst prioriterte fylkesvegutbygging i gamle Sogn og Fjordane sin RTP. Vegen er næringsåra på kysten som store bedrifter som Elkem Bremanger og Steinvik fiskefarm med fleire er avhengige av for inn, og utfrakting av råstoff og ferdigvarer. Vegen er også viktig i arbeidet med utviding av bu- og arbeidsområdet i regionen. Fylkesvegen er i dag av så dårleg standard at den er til stor fare for tryggleik, miljø og sikkerheit for alle som ferdast her. Vestland Arbeiderparti skal arbeide for fortgang i utbygging av Svelgen – Indrehus.	Bremanger Arbeiderparti meiner at det no må sikrast framskunding og oppstart av Svelgen – Indrehus	Samferdsel	Oversendes redaksjonskomiteen
146	Bremanger Arbeiderparti	Kalvåg Fiskerihamn låg saman med Bømlo høg prioritert i NTP før Vestland fylke overtok ansvar for fiskerihamnene 01.01.2020. No når fiskerihamnene skal overførast frå fylke til stat må Arbeiderpartiet sikre at Kalvåg Fiskerihamn vert lagt inn att i NTP med høg prioritet. Kalvåg fiskerihamn er eit prosjekt som i desember 2019 vil stod klart som eit hovudprosjekt. Det er mange spennande og innovative planer i denne satsinga som gjer Bremanger verd ei satsing både frå stat og fylke. Kommunen ønskjer å vere framtidsretta og ta del i det grønne skiftet. Folket skal i framtida ete meir fisk, godset skal over på sjø, tilby landstraum, legge til rette for ei heil næring slik at arbeidsplassar og verdiar kan skapast.	Bremanger Arbeiderparti meiner at Kalvåg Fiskerihamn skal løftast inn att på NTP si prioriteringsliste.	Samferdsel	Oversendes redaksjonskomiteen
147	Etne Arbeiderparti	Grunngjeving : Det vil være store kostnader med prosjektet. Med dagens kostnadsauke vil det vera lite pengar att til nødvendig vedlikehald og oppgradering av eksisterande vegnett. (rassikring, vedlikehald bruer)	Stopp fergefri veiforbindelse over Bjørnafjorden	Samferdsel	Oversendes redaksjonskomiteen
148	Etne Arbeiderparti	Arbeiderpartiet må jobba for å samle alle politiske krefter i Vestland og Rogaland for å få inn Bakka-Solheim i NTP med oppstart i første del. Vegstandarden er i dag svært dårleg, og "Gul-stripe" prosjektet over Fikse er positivt, men det må ikkje erstatta ny E134.	E134 - Bakka-Solheim	Samferdsel	Oversendes redaksjonskomiteen
149	Fjaler Arbeiderparti	Er fellesframlegg frå Fjaler AP, Askvoll AP, Solund AP og Hyllestad AP. God infrastruktur i distrikta er avgjerande for næringsliv og innbyggjarar og sikrar nødvendig verdiskaping.	Ap må vere pådrivar i løysingar som kan fremme utvikling på infrastruktur i distrikta. Jamfør ferjeavløysingsmidlar og beredskap.	Samferdsel	Oversendes redaksjonskomiteen
150	Fjaler Arbeiderparti	Er fellesframlegg frå Fjaler AP, Askvoll AP, Solund AP og Hyllestad AP. Rassikring er svært viktig, spesielt i storfylket Vestland. Ein opplever til tider at rassikring og utbetring av flaskehaldar på mindre vegar druknar litt i drakampen om midlane mellom dei store prosjekta. Det må vere plass til begge deler. Små investeringar kan vere svært viktige og gje god samfunnsnytta i forhold til kostnaden, og dei kan redde liv.	Det må bevilgast meir pengar til rassikring.	Samferdsel	Oversendes redaksjonskomiteen

nr	Kommuneparti:	Begrunnelse for forslaget:	Forslaget:	Tema	Innstilling
151	Høyanger Arbeiderparti	Fylkestinget i Sogn og Fjordane har vedteke RTP for 2018-2027. Vestland fylkeskommune skal vedta ny RTP i 2022. Vegstandarden på strekninga «Merket – Ulvåna» på FV 55 i Høyanger kommune er skremmande dårleg. Fleire parsellar er direkte trafikkfarlege og strekninga er å sjå på som ein stor flaskehals for alle som nyttar seg av vegen. Høyanger kommune har ved fleire høve spelt inn at fylkeskommunen må sjå på måten dei planlegg og gjennomfører utbetringar i fylkesvegnettet. Etterslepet og behovet er «uendeleg» - særleg sett opp mot dei økonomiske råmer fylket har til vegar. Høyanger Ap meiner tida er komen for å gjennomføre mindre, punktvis utbetringar etter ein anna vegnormal («dreiebok») i fylkesvegnettet enn for riks- og europavegar. Fylkeskommunen både kan og bør fråvike vegnormalen der det er tenleg økonomisk, og ikkje medfører fare for trafikantane. Høyanger AP registrerer at strekninga «Merket – Ulvåna» er blitt prioritert på Vestland fylke si liste over «mindre investeringar på marginallista i investeringsprogrammet i RTP. Strekninga fekk tilført kr. 150.000,- i planleggingsmidlar i 2020 og 2 mill. kr. til vidare planlegging og oppstart reguleringsplan i januar 2022. Høyanger AP krev at Vestland fylke prioriterer denne strekninga ved å løyve midlar til ei etappevis utbetring no.	RTP – MIDLAR VIA POTTEN «UPRIORITERTE MINDRE INVESTERINGAR» TIL PARSELLAR PÅ FV 55 «MERKET - ULVÅNA»	Samferdsel	Oversendes redaksjonskomiteen
152	Høyanger Arbeiderparti	Stortinget vedtok sommaren 2021 ny NTP for åra 2022-2033. I dette dokumentet datt strekninga «Bogen – Sunnfjord grense» ut som prioritert prosjekt i planen. Vegstandarden på strekninga «Bogen – Sunnfjord Grense» på E 39 gjennom Høyanger kommune er skremmande dårleg. Fleire parsellar er direkte trafikkfarlege og strekninga er å sjå på som ein stor flaskehals for alle som nyttar seg av vegen. Stamvegutvalet for E 39 har over tid arbeida målretta for å få til «gul midtstripe» frå Hordaland Grense til Skei. Før eit vegprosjekt kan kome i posisjon til å få konkrete løyvingar, må styresmaktene tilføre prosjektet planleggingsmidlar via Statens vegvesen. Høyanger kommune har gjort sin del av jobben, då kommunedelplanen for strekninga er vedteken i kommunestyret. Vi har og gjort ferdig reguleringsplan for området. Statens vegvesen har justert ned kostnadsramma med 200 mill. kr. i prosjektet med å ta vekk eit «påkøyringsfelt» vestover frå Vadheim. Høyanger AP krev at denne strekninga vert igjen vert prioritert for tildeling av planleggings-midlar.	E39 «Bogen-Sunnfjord grense» må tilbake i NTP	Samferdsel	Oversendes redaksjonskomiteen
153	Kinn Arbeiderparti	I utviklinga av nullutsleppsfarty i maritim sektor har ein kome langt særleg på ferje. Hurtigbåtar ligg etter. Hydrogen som energibærer er igang for ferjer både i Rogaland og i nytt anbod på Vestfjorden, begge er finansiert av staten. Staten har ingen hurtigbåtruter, noko som betyr at det er fylka som må ta risikoen. Kinn Ap meiner staten må ta denne rekninga. Hurdalsplattformen peiker på at hydrogen skal vere eit satsingsområde og ein er òg tydeleg på at fylka skal kompenseras for meirkostnader for lav- og nullutsleppsteknologi. Innan 2025 skal alle hurtigbåtanbod vere nullutsleppsløysingar. Difor hastar det med å få på plass piloten.	Staten må finansiere hurtigbåtpilot. Vestland fylke har vedteke å realisere hurtigbåtrute på hydrogen mellom Florø og Selje. Dette er eit pilotprosjekt som Kinn Ap meiner staten må ta rekninga for.	Samferdsel	Oversendes redaksjonskomiteen

nr	Kommuneparti:	Begrunnelse for forslaget:	Forslaget:	Tema	Innstilling
154	Kinn Arbeider parti	Ferje / kombibåtane er heilt naudsynte for bosetting og næringsliv på øyane utanfor Florø. På 6 av øyane er det bygd ferjelemmar for enkel iland- og ombordkjøring av bilar. Før det kom kombibåtar på rutene, var båtane det som då vart kalla snøggbåtar, og takstregimet følgde det. Seinare er båtane oppgradert til kombibåtar, altså ferje som er eigna i farvatnet dei trafikkerer. Takstregimet frå snøggbåt vart etter kvart underlagt ferjetakstsystemet for bilar, mens passasjerar framleis har båttakstar. Altså 2 takstsystem på same farty. Det er på høg tid at det vert eit likt takstsystem på ferjene; ferjetakst. Sidan ferjene i hovudsak trafikkerer stadar utan fastlandsforbindelse, vil det vere gratis for passasjerane, og takst for bilar følgjer det same regimet som resten av landet. For øyane vil ei slik innretting vere svært positivt, både med omsyn til bosetjing og industri. Vi trur det gje ny positiv utvikling til distriktet. Det tener ikkje hensikta at korleis ferjene vert bygd, skal vere bestemmande for takstane. Ei ferje er ei ferje, enten den er bilførande eller ei.	Rettferdig takstsystem. Ferje / kombibåtane i Florø må få same takstsystem som ferje i resten av landet.	Samferdsel	Oversendes redaksjonskomiteen
155	Kinn Arbeider parti	Kystvegen Måløy-Florø handlar om å bygge kysten tettare saman. Fylkesveg 614 Svelgen – Indrehus stod som den høgst prioriterte fylkesvegutbygging i gamle Sogn og Fjordane sin RTP. Vegen er næringsåra på kysten som store bedrifter som Elkem Bremanger og Steinvik Fiskefarm med fleire, er avhengige av for inn-, og utfrakting av råstoff og ferdigvarer. Vegen er også viktig i arbeidet med utviding av bu- og arbeidsområdet i regionen. Fylkesvegen er i dag av så dårleg standard at den er til stor fare for tryggleik, miljø og sikkerheit for alle som ferdast her. Vestland Arbeiderparti skal arbeide for fortgang i utbygging av Svelgen – Indrehus.	Realisering av Kystvegen Kinn AP ber Vestland AP fortsatt jobbe aktivt for realisering av kystvegen. Det er viktig at den blir prioritert i regional transportplan som skal vedtas i juni 2022.	Samferdsel	Oversendes redaksjonskomiteen
156	Kvam Arbeider parti	Vestland arbeiderparti viser til tidlegare års vedtak, samt Vestland fylkeskommune sine tidlegare uttalar: Vestland Arbeiderparti set liv og helse fyrst. Vestland Arbeiderparti sluttar seg framleis til nasjonal rassikringsgruppe sin konklusjon om å rassikra heile Norge i løpet av 12 år - dvs alle raspunkt med middels høg og høg skredfaktor. Vestland har om lag halvparten av rasutfordringane i Norge. Vi krever at rassikring vert sett øvst på prioriteringslista i nasjonal transportplan. Og at alle raspunkt med høg og middels høg skredfaktor vert sikra innan dei 12 neste åra.	Alle raspunkt med høg og middels høg skredfaktor vert sikra innan dei 12 neste åra.	Samferdsel	Oversendes redaksjonskomiteen
157	Kvam Arbeider parti	Bompengar bør ikkje nyttast som finansieringskjelde der rassikring er føremålet. Slik bruk av bompengar som finansieringskjelde er omvendt distriktspolitikk.	Reine rassikringsprosjekt må fullfinansierast med rassikringsmidlar.	Samferdsel	Oversendes redaksjonskomiteen
158	Kvam Arbeider parti		Vestland Arbeiderparti krev at etterslepet på fylkesveg vert prioritert dei neste 12 åra.	Samferdsel	Oversendes redaksjonskomiteen
159	Kvinnherad Arbeider parti	Stortinget har vedteke ei definering av ferjeavløysingsordninga som skal gjera det mulig å realisere Fjelbergsambandet AS, arbeidet skal intensiverast inn mot Vestland fylke for realisering.	Vestland Arbeiderparti vil intensivera arbeidet for å realisere veg -og bruløysing til Fjelbergøyane.	Samferdsel	Oversendes redaksjonskomiteen
160	Kvinnherad Arbeider parti	Arbeiderpartiet vil utgreie mulighet for ny snøggbåtrute Sunde-Os ved neste anbudsrunde for Sunnhordland. Det vil vera framtidretta ift.pendlarar og næringsliv som har etterspurt bedre kommunikasjon mellom Kvinnherad-Bergen bl.a.for å få kort veg til Bergen Lufthavn.	Utgreiing av Snøggbåtrute Sunde-Os etter ny vegopning av E 39 Svegatjørn - Rådal,hovudveg mellom Os og Bergen.	Samferdsel	Oversendes redaksjonskomiteen

nr	Kommuneparti:	Begrunnelse for forslaget:	Forslaget:	Tema	Innstilling
161	Kvinnherad Arbeiderparti	Sunnfast er eit ferjeavløysingsprosjekt mellom Kvinnherad og Stord som vil gjera vegen mellom Husnes og Leirvik ferjefri, i tillegg til å knytte Huglo saman med Tysnes og Kvinnherad. Med Sunnfast blir reisetida mellom Husnes og Leirvik redusert frå 85 til 22 minutt, i tillegg vil vegen vera døgnopen. Vestland Arbeiderparti må arbeida for å realisera eit framtidssretta ferjefritt samband mellom Kvinnherad og Stord med god tilknytning både til nye E 39 og internt i Sunnhordland. Det er svært viktig for denne bu- og arbeidsregionen at kommunane vert knytt tettare saman. Eit godt samband mellom Kvinnherad og Stord vil vidareutvikla store regionale funksjonar og vil bl.a. styrkja utviklinga i kommune og regionsenter. Stord, Tysnes og Kvinnherad kommune står saman om å realisera Sunnfast-<u>det mest framtidssretta sambandet for regionen.</u>	Sunnfast-forbindelse knyter kommunane i Sunnhordland saman og gjev befolkning og næringsliv i Kvinnherad redusert reisetid til Bergen og Haugesund.	Samferdsel	Oversendes redaksjonskomiteen
162	Kvinnherad Arbeiderparti	Fra 1 januar vart frikortgrensa for eigenandelar til helsetjenester og medisiner auka frå 2460 kroner til 2921 kroner. Denne auken råkar særleg dei med kroniske sjukdommar.	Arbeiderpartiet vil reversera auken i frikortgrensa til eigenandelar. Alternativt sjå på ei ordning der dei med lågast inntekt, studentar og uføre, får ein lågare eigenandel.	Samferdsel	Oversendes redaksjonskomiteen
163	Kvinnherad Arbeiderparti	Etterslepet på drift og vedlikehald av fylkesvegane i Vestland er aukande år for år. Den er pr dags dato på ca. 14 milliardar. Fylkesvegane ber veldig preg av dette og er økonomisk uløyselig for fylket.	Oppmodar fylket å gå i dialog med regjeringa om større årlige løyvingar. Laga ein plan for økonomisk støtte, slik at ein over ein 10 års periode kan null ut etterslepet.	Samferdsel	Oversendes redaksjonskomiteen
164	Luster Arbeiderparti	Fylkesveg 55 mellom Gaupne og til fylkesgrensa på Sognefjellet har eit skrikande behov for oppgradering. I sommarhalvåret frå mai til oktober har vegen opp til 250.000 køyretøy som skal manøvrera seg langs smale vegar utan gul midtstripe på veg til og frå Lom/Trondheim. Vegen er så smal at det mange stader til stadig blir små kollisjonar eller trafikkork fordi det ikkje er rom for å passere kvarandre. Det blir eit kvantesprang mellom vegstandarden elles i landet for kvart år som går utan at noko blir gjort her. Mange er bekymra, både private og profesjonelle trafikkantar, og det må me ta på alvor. Det handlar om tryggleik og god infrastruktur for småbarnsforeldre, skuleelevar, utrykningskøyretøy, turisttrafikken, pendlarar, transportbransjen, landbruket og industrien. Det er demotiverande å oppleve at vegstandarden på Austlandet og nær byane kvart år blir oppgradert til breiare tofeltsvegar, trefelts- og firefeltsvegar medan me framleis har dei same gamle vegane med standard frå mellomkrigstida.	Vestland Arbeidarparti meiner at FV 55 Nes-Skjolden snarast må opprustast til forsvarleg standard.	Samferdsel	Oversendes redaksjonskomiteen
165	Lærdal Arbeiderparti	Årelang nattestenging av Lærdalstunnelen. For å sette tunnelsikkerhetsdirektivet til EU, er det naudsynt med oppgradering av Lærdalstunnelen. Dette vil få store negative konsekvensar for lokalsamfunna, næring- og arbeidslivet, samt beredskapen. Oppgraderinga er estimert til 5-6 år og vil bli både dyr og lite effektiv. Den lange anleggsperioden vil føre til inngripande negative konsekvensar for all trafikal kommunikasjon mellom aust og vest, spes. knytt til varetransport. Det kan sette selskap og arbeidsplassar i fare. Med sjukehus lokalisert i Lærdal vil det få følgjer for personalressursane og beredskapen. Regionen har felles bu- og arbeidsmarknad som vil bli skadelidande. Pr. i dag pågår samtalar for å få til to løp. To løp vil vere framtidssretta, både med tanke på sikkerheita i ein sær lang tunnel med stor døgntrafikk, og med tanke på trafikkavvikling ved planlagde og uforutsette stengingar.	Lærdal AP ber om at Vestland AP støttar framlegget om å arbeide for to løp i Lærdalstunnelen da vi er bekymra for følgjene av årelang nattestenging.	Samferdsel	Oversendes redaksjonskomiteen

nr	Kommuneparti:	Begrunnelse for forslaget:	Forslaget:	Tema	Innstilling
166	Sogndal Arbeiderparti	Sogndal Arbeiderparti krev at strekninga rv.13 Hella – Sogndal må attende til staten sitt eige fagorgan, Statens vegvesen. Det vil gje betre samfunnsøkonomi, større politisk medverknad, betre innsyn i prosessar som omhandlar drift, vedlikehald og framdrift på utbetring av strekninga. Det vil også gje betre samfunnssikkerheit og beredskap og meir drift og vedlikehald for pengane. Strekninga rv.13 mellom Hella og Sogndal er ein viktig del av omkøyninga for E16, E39 og rv.5. Det er ein pendlarveg i kommunen og knytter saman ein felles bu og arbeidsmarknad. Sogndal Arbeiderparti meiner at det er eit demokratisk problem når viktig infrastruktur vert unnateke folkevald kontroll og lagt i hendene på eit aksjeselskap. Det er utfordrande for beredskapen på vegnettet med så mange vegforvaltarar innanfor eit geografisk område, samstundes som oppstykinga av driftskontraktane medfører stor kostnadsauke jf. St.prop 1 S 2020/2021 og 2021/2022.	Tilbakeføring av rv 13 Hella - Sogndal til Statens Vegvesen	Samferdsel	Oversendes redaksjonskomiteen
167	Sogndal Arbeiderparti	Rv 13 frå Vinje til Sogndal Vegen frå Vik til Voss, med framtidig Vikafjellstunnel, er sentral for å sikra eit livskraftig lokalsamfunn i Vik og er ei viktig ferdselsåre mellom Sogn og Voss, Hardanger og Bergen og er ein særskilt viktig for omkøyringsveg for E16. Ein framtidig Vikafjellstunnel vil redusere reisetid mellom Sogn og Bergen og vera viktig for både næringsliv og andre reisande	Realiser Vikafjellstunellen no!	Samferdsel	Oversendes redaksjonskomiteen
168	Stord Arbeiderparti	Arbeidarpartiet meiner at gode samferdsleløyisingar er ei forutsetning for at Vestland fylke kan ha ei førarrolle i det grønne skiftet. Utan samferdsleløyisingar som sikrar rask og trygg transport både på langs og på tvers i fylket vårt så vil næringslivet vårt stille med eit handikap når ein skal utvikle nye næringar. Like viktig er dei nasjonale transportkorridorane både nord-sør og aust-vest. Arbeidarpartiet vil arbeida for å realisere rastryggingstiltaka som finnst i Vestland, samstundes vil ein arbeide for å forbetre ferjeavløysingsordninga slik at denne kan få fortgang i effektive og gode ferjeavløysingsprosjekt. Ferjestrekningar er eit klart hinder for å ha gode bu-og arbeidsregionar, og skal ein klare å ha nok arbeidskraft til dei nye grønne næringane som skal vekse fram, er ein nøyd til å erstatte fleire av desse med bru eller tunnel. Arbeidarpartiet meiner at om Vestlandet skal lukkast i det grønne skiftet så må ein også prioritere dei store nasjonale transportkorridorane slik at varer frå Vestland raskt og effektivt kjem fram til mottakarar både nasjonalt og internasjonalt.	Gode samferdsleløyisingar er ein del av det grønne skiftet og krev at Vestland står samla i kampen om samferdselsprosjekta	Samferdsel	Oversendes redaksjonskomiteen
169	Stord Arbeiderparti	Nattferja mellom disse tre kommunane er viktig for kulturlivet i Sunnhordland. Denne ferja gjer at folk kan ta del i eit felles kulturtilbod. Styrets innstilling: Oversendes fylkestingsgruppa og årsmøte i Vestland Ap	Vestland Arbeiderparti ønskjer å få attende nattferja mellom Ranavik (23.45), Hodnanes (00.20), Jektevik (00.30) med retur Jektevik (00.40), Hodnanes (00.50) og attende til Ranavik (01.25)	Samferdsel	Oversendes redaksjonskomiteen

nr	Kommuneparti:	Begrunnelse for forslaget:	Forslaget:	Tema	Innstilling
170	Stryn Arbeider parti	Rassikring av riks- og fylkesvegnettet er heilt avgjerande for næringsutvikling, arbeidsplassar og busetnad i heile landet. Stengde vegar fører til tap av arbeidsplassar og nedgang i folketalet. Vestland fylkeskommune sitt framlegg til kriterium for prioritering av rassikring vektar opp ÅDT i høve til andre kriterium, og ser heilt vekk frå risiko og kostnad ved manglande omkøyingsveg ved ras eller rasfare. Vi kan ikkje akseptere den modellen administrasjonen i fylkeskommunen brukar i sitt framlegg til prioriteringar for rassikring. Vi grunngjev dette med at mange av dei mest rasutsette vegstrekingane på Vestlandet ikkje vil kome i prioritet ved for høg vekting av ÅDT.	Prioritering av rassikring av riks- og fylkesvegnettet: Vestland AP krev at nasjonale løyvingar til rassikring av vegnettet vert auka opp til reelt behov i løpet av komande 10 års periode. Nogjeldande nasjonale kriterium for rassikring skal leggst til grunn ved prioritering av rassikring. Det må utarbeidast ein forpliktande nasjonal rassikringsplan, som sikrar rassikring av riks- og fylkesvegar innafor ei tidsramme på 12 år. Vestland AP krev at nasjonale løyvingar til rassikring av vegnettet vert auka opp til reelt behov i løpet av komande 10 års periode. Nogjeldande nasjonale kriterium for rassikring skal leggst til grunn ved prioritering av rassikring. Det må utarbeidast ein forpliktande nasjonal rassikringsplan, som sikrar rassikring av riks- og fylkesvegar innafor ei tidsramme på 12 år. Vestland AP krev at nasjonale løyvingar til rassikring av vegnettet vert auka opp til reelt behov i løpet av komande 10 års periode. Nogjeldande nasjonale kriterium for rassikring skal leggst til grunn ved prioritering av rassikring. Det må utarbeidast ein forpliktande nasjonal rassikringsplan, som sikrar rassikring av riks- og fylkesvegar innafor ei tidsramme på 12 år.	Samferdsel	Oversendes redaksjonskomiteen
171	Stryn Arbeider parti	Vegar utan «regional funksjon» er føreslege nedklassifisert. Kommunane har ikkje ressursar til å ta på seg ansvaret for deler av fylkesvegnettet.	Eigarskap til fylkesvegnettet: Vestland AP krev at det ikkje vert sett i gong ein prosess med nedklassifisering av fylkesvegar. Stryn AP ser heller at fylkesvegar med «regional funksjon» vert oppklassifisert til riksveg, for eksempel fylkesveg 60.	Samferdsel	Oversendes redaksjonskomiteen
172	Stryn Arbeider parti	Sentrale politikarar på Stortinget har vore klare og tydelege på at RV 15 Måløy – Otta må sikrast som eit føreseieleg og ras-sikkert heilårssamband med ny tunnel frå Skåre i Stryn kommune til Breidalen i Skjåk kommune. Konsept B1 med arm til Geiranger vart vedteke i juni 2018. Samla eliminerer konseptet 30 registrerte ras-punkt og reduserer stigninga frå 12 % til under 5 %. Ved handsaming av NTP 2022 - 2033 i vårsesjonen -21, var det klare fleirtalsmerknader i Transport- og kommunikasjonskomiteen om oppstart i første del av planperioden. Vestland Arbeidarparti viser til den særskilte funksjonen som Rv 15 har i dag som aust/vest samband for næringslivet i regionen. Sambandet har spesielt stort innslag av tungtrafikk, som tener næringslivet i regionane på begge sider av fjellet. Opprustinga av E6 gjennom Gudbrandsdalen styrkar RV 15 som trafikkroute både til Austlandet og Trøndelag. Mykje av trafikken på FV 60 følgjer også RV 15 over Strynefjellet. Rv 15 er det brei semje om lokalt i regionen og ingen debatt om traseval. Rv 15 er raskaste vegen til Oslo og Trondheim for mange viktige bedrifter på Nordvestlandet. Grunna stigning og smale / låge tunnelar på Rv 15 Strynefjellet, samt stengd veg på grunn av ras og rasfare, må mange velje andre og lengre transportetappar. Dette kostar næringslivet store summer årleg. RV 15 er viktig bindeledd mellom sjø og jernbane for godstransport. Alle tre fylka som soknar til RV 15, Statens Vegvesen, Sjømat Norge, LO Søre Sunnmøre, NHO og Norsk Industri, har alle tilrådd konsept B1 som permanent skredsikringstiltak.	RV 15 Måløy – Otta. Konsept B1 med arm til Geiranger må prioriterast inn i NTP: Vestland Arbeidarparti krev at planarbeidet for vedteke KVV-konsept for RV 15 mellom Stryn og Skjåk, konsept B1 med arm til Geiranger, vert starta opp i 2022.	Samferdsel	Oversendes redaksjonskomiteen
173	Sunnfjord Arbeider parti	Daglig passerer det om lag 500 pendlarar forbi Hundsåna på Fv 609 ved Kvammen i Askvoll Kommune. Vegen forbi Hundsåna har skredfaktor 5, noko som gjer at vegen er blant dei 10 mest rasutsatte vegstrekingane på Vestlandet. Tal viser og at steinnedfall og skredfrekvensen har auka dei seinare åra grunna klimaendring og nedbør. Skredfaktor er nakne tal. Den uttrygge følelsen og påkjenninga folk sitter med når ein køyrer i rasområdet, den uttrygge følelsen dei som sitter heime og veit at nokon av sine nærmaste køyrer i rasområdet, kan ikkje målast i ein skala.	Fråsegn Fv 609 Hundsåna: Sunnfjord Arbeidarparti krev at det vert fortgang i skredsikring av Fv 609 Hundsåna	Samferdsel	Oversendes redaksjonskomiteen

nr	Kommuneparti:	Begrunnelse for forslaget:	Forslaget:	Tema	Innstilling
174	Sunnfjord Arbeider parti	Rv5 er ein av dei mest rasutsatte vegstrekningane på rute 5C. (Oslo Lærdal Florø - Oslo Lærdal Bergen) Skredvika mellom Naustdal og Erdal har skredfaktor 5,3. Dette medfører at vegen forbi Skredvika ligg på sjuandeplass på Vestlandet. Tal viser og at steinnedfall og skredfrekvensen har auka dei seinare åra grunna klimaendring og nedbør. Skredfaktor er nakne tal. Den uttrykke følelsen og påkjenninga folk sitter med når ein køyrer i rasområdet, den uttrykke følelsen dei som sitter heime og veit at nokon av sine nærmaste køyrer i rasområdet, kan ikkje målast i ein skala. Det viser seg at ramma for prosjektet i NTP er om lag 450 millionar mindre enn kostnadsramma for tunnelen som vegvesenet planlegger. Prosjektet har stoppa opp på grunn av dette. Det haster å få på plass manglande finansiering for tunnelen mellom Førde og Naustdal	Rv5 Førde- Naustdal Sunnfjord Arbeiderparti krev at skredsikring av Rv 5 mellom Naustdal og Førde , som er med i ny Nasjonal transportplan (2022-2033), får på plass tilstrekkeleg finansieringsramme for prosjektet	Samferdsel	Oversendes redaksjonskomiteen
175	Sunnfjord Arbeider parti	Nemnde strekning, frå garden Hestebeit til Eldalsosen, vert med jamne mellomrom utsett for steinsprang, ras i form av stein, jord og is. Strekninga har dei siste åra blitt rassikra ein del, men dei som skal ferdast på denne vegen; skuleborn og pendlarar, er framleis ikkje trygge på den. Einaste og varige løysinga her er tunnel i fjellet bak området	Matbjøra, FV. 610 Sunnfjord Arbeiderparti krev at tunnell gjennom Matbjøra, Hestebeit-Eldalsosen, kjem inn i RTP.	Samferdsel	Oversendes redaksjonskomiteen
176	Sunnfjord Arbeider parti	Norges mest solgte ladbare hybrid i 2020 var Mitsubishi Outlander. Dersom en kunde velger å lease en Mitsubishi Outlander hybrid, fremfor å kjøpe den, taper staten 35.000-40.000 kr i mva-inntekter (avhengig av utstyrsnivå på bilen). Bakgrunnen for dette tapet skyldes at leasingselskapet krever mva-fradrag på bilen når den kjøpes, og etter leasingperioden selges bilen mva-fritt som bruktbil. Samlet utgjør dette avgiftstapet milliarder hvert år for staten. Det er i dag en tilbakeføringspliktsperiode på 4 år i mval. § 9-6. Det vil si at dersom man selger bilen før det er gått fire år, må deler av mva-beløpet tilbakebetales til staten. Dersom justeringsperioden hadde reflektert verdifallet og levetiden på personbiler ville det vært samme mva-inntekt til staten uansett om en forbruker valgte leasing eller kjøp	Arbeiderpartiet skal utrede muligheter for å endre mva-lovens tilbakeføringsplikt på personkjøretøy (mval. § 9-6) til å reflektere personkjøretøyets verdifall. Formålet er å sikre nøytralitet i mva-regelverket som gjør at staten får de samme mva-inntektene uavhengig om konsument velger å kjøpe eller leie/lease en bil.	Samferdsel	Oversendes redaksjonskomiteen
177	Sveio Arbeider parti	Sveio sine ibuarar har ein felles bu- og arbeidsmarknad med både Sunnhordland og Haugalandet. Når bussreisande frå Sveio kryssar fylkesgrensa til Rogaland, må dei betala 30 kr.-ekstra for bussbilletten. Dette er urimeleg, og me vil at takstsona for Sunnhordland og Nord- Rogaland blir den samme. Sveio arbeiderparti vil derfor at Skyss si sone C1 blir fjerna snøggast råd, slik at Sveio sine ibuarar får ein rimelegare pris på reiser til og frå det definerte regionsenteret Haugesund.	Vestland arbeiderparti skal arbeide for at Sunnhordland og Nord-Rogaland skal ha ei felles takstzone for buss.	Samferdsel	Oversendes redaksjonskomiteen
178	Sveio Arbeider parti	FV 541 Tjernagelvegen er i regional samanheng svært viktig som tilførselsveg for ferjestrekninga Buavåg-Langevåg. I Langevåg blir det i dag bygd opp eit stort industriområde med utgangspunkt i ny fiskerihamn. Herfrå vil det i framtida vera stor trafikk av tungtransport med varer inn og ut. Denne trafikken vil i hovudsak gå via FV541. Vidare vil og sambandet over Buavåg-Langevåg vera beredskapssamband for E39 og Bømlafjordtunnelen ved stenging her i samband medulukker osv. Deler av FV541 er utbygd, men store deler av strekninga frå Grimstveit til FV47 står att. Denne delen er trafikkfarleg og ikkje eigna for den transporten som er i dag eller tungtransport som det vil koma meir av i dei næraste åra.	Vestland arbeiderparti vil: Prioritere vegstrekninga FV541 Tjernagelvegen høgt, slik at strekninga vil vera rusta til å ta imot den aukande trafikken som er venta å koma, så snart reguleringsplanen er vedtatt.	Samferdsel	Oversendes redaksjonskomiteen
179	Sveio Arbeider parti	For utviklinga av Sunnhordland og Haugalandet er det særskilt viktig med ei prioritering av Hordfast for infrastrukturen i denne regionen for framtida. Dette vil sikre gode rammevilkår for industrien og sikre ei trygg og god transport av menneske, varer og tenester langs vestlandskysten.	Vestland arbeiderparti ynskjer å prioritere Hordfast i NTP slik det ligg føre.	Samferdsel	Oversendes redaksjonskomiteen
180	Sveio Arbeider parti	FV47 i Sveio FV47 frå Haukås i nord til Ekrene i sør i Sveio er den mest trafikkerte fylkeskommunale vegstrekninga i kommunen. Den har dei siste åra hatt fleire alvorlege ulykker. Her har liv gått tapt. Denne vegen er den viktigaste samferdselsåra til regionsenteret Haugesund, men manglar mellom anna gul midtstripe kritiske stadar. Vestland Ap vil prioritere FV47 i Sveio som eit ledd i satsinga på infrastrukturen i Sunnhordland.	Vestland Ap vil prioritere FV47 i Sveio som eit ledd i satsinga på infrastrukturen i Sunnhordland.	Samferdsel	Oversendes redaksjonskomiteen

nr	Kommuneparti:	Begrunnelse for forslaget:	Forslaget:	Tema	Innstilling
181	Ullensvang Arbeiderparti	Arbeiderpartiet vil sikra trygge og framkomelege vegar i alle deler av fylket. Liv og helse skal koma først. Det må gjerast eit krafttak for å oppgradera vegane til ein akseptabel standard. Vestland har dei fleste og mest rasfårlege vegstrekningane. Dei næraste åra skal det investerast nær 70 mrd i riksvegnettet i Vestland. Dette skjer til tross for at dei største utfordringane og dei farligaste vegane er fylkesvegar som har elendig standard, høg skredfare, med dårlege tunellar og bruer. Dersom ein ikkje endrar på fordelinga av fellesskapet sine pengar så vil desse utfordringane vedvara i generasjonar framover. Vestland si største utfordring er elendig vegstandard, samt faren for tap av liv og helse på smale og rasutsette vegar. Dette skaper store problem for innbyggjarane og for næringsliv og vidare vekst og verdiskaping. Vi må ta heile fylket i bruk. Difor må store riksveginvesteringar koma flest mogleg til gode. Vi må løysa dei viktigaste utfordringane først og sikra eitt minstemål av standard, rassikre skule og arbeidsvegar. Indre trase med to felts-veg vil nå større delar av fylket, redusera kostnader, frigjera midlar til andre prosjekt og redusera naturinngrep.	Ny E39 mellom Stord og Bergen må byggjast i indre trase. Dette vil gje kommunar og næringsliv både i Midt-Hordaland, Sunnhordland, Hardanger og Bergen langt betre kommunikasjonar aust-vest og nord-syd. Vegen kan nedskaleras til to-felts veg med midtdelar, det vil redusera dei store negative naturinngrepa og det vil frigjera investeringsmidlar som kan nyttast til andre prioriterte prosjekt.	Samferdsel	Oversendes redaksjonskomiteen
182	Ullensvang Arbeiderparti	Det er eitt stort etterslep på vedlikehald og utbetring av fylkesveg. Arbeiderpartiet har vore opptekne av å ta att dette etterslepet. Det må vera ei viktig sosialdemokratisk prioritering å sikra betre veg til dei som har dårlegast veg først. Fylkesvegane bind fylket saman og er ei livsnerva for folk flest. No må vi sørga for at dette vert høgt nok prioritert til at vi får løyst dei viktigaste oppgåvene først. Saman med rassikring må det vera eitt hovudmål å få til eitt tilstrekkeleg løft på fylkesvegane. Det er stor verdiskaping i fylket vårt. Verdiskapinga vert hemma av dårleg standard på fylkesvegane. Samt smale og rasfarlege vegar. Vi har no sjansen til å visa at vi har ein annan vegpolitikk enn høgve og Frp. Det kan vi visa ved å prioritera rassikring og utbetring av fylkesvegar på topp.	Vestland Arbeiderparti krever at etterslepet på fylkesveg vert prioritert neste 12 år.	Samferdsel	Oversendes redaksjonskomiteen
183	Ullensvang Arbeiderparti	Vestland Arbeiderparti sluttar seg framleis til nasjonal rassikringsgruppe sin konklusjon om å rassikra heile Norge i løpet av 12 år - dvs alle raspunkt med middels høg og høg skredfaktor. Vestland har om lag halvparten av rasutfordringane i Norge. Vi krever at rassikring vert sett øvst på prioriteringslista i nasjonal transportplan. Og at alle raspunkt med høg og middels høg skredfaktor vert sikra innan dei 12 neste åra.	Vestland arbeiderparti viser til tidlegare års vedtak, samt Vestland fylkeskommune sine tidlegare uttalar: Vestland Arbeiderparti set liv og helse fyrst.	Samferdsel	Oversendes redaksjonskomiteen
184	Vaksdal Arbeiderparti	Prosjektet Arna- Stanghelle er komen med i NTP. Det er viktig at dette vert følgd opp snarast, med midlar for å kome i gang. Eit «halvferdig» prosjekt er vert ofte eit dårleg prosjekt. Det er derfor viktig at planlegginga av strekka Stanghelle – Voss kjem i gang raskt.	K5 – Veg og Bane. Hordaland arbeidarparti krev at det vert sikra midlar for oppstart av prosjektet Arna - Stanghelle i 2023. For å sikra samanheng i prosjektet, må det startast planarbeid for strekkja Stanghelle – Voss.	Samferdsel	Oversendes redaksjonskomiteen
185	Vestland AUF	Trasévalget til E39 mellom Bergen og Stord har vært debattert en rekke ganger. Strekningen er en del av storsatsingen “ferjefri E39”. Prosjektet er blant de største infrastrukturprosjektene i Norge i nyere tid, og skal redusere reisetid mellom Trondheim og Kristiansand med 8 timer. Strekningen mellom Bergen og Stord har vært mest omstridt. Kjernen i striden er den 5 kilometer lange broen som skal bygges over Bjørnafjorden. Kritikken til prosjektet er knyttet til pris målt mot samfunnsnytte og naturinngrepene prosjektet medfører. Broen vil være den største i sitt slag, krever helt ny teknologi. Det øker risikoen for at kostnadsberegningene avviker, og føre til økte kostnader. Vi støtter at E39 skal være ferjefri. Det vil være lønnsomt å ha en ferjefri motorvei som binder Vestlandet og kobler distriktene sammen i veinettet. Men i “Hordfast” byggefasen mellom Bjørnafjorden og Stord vil det være mer konstruktivt å gå for alternativ trase via Fusa. Dette vil være billigere, inkludere flere kommuner i veinettet og sikre at motorveien ikke går gjennom regnskogen. Allikevel må samferdselsmidler som blir gitt til Vestland bli prioritert til rassikring. Vestlandet har landets farligste veier og hvert år skjer det titalls ulykker. Det er på tide at innbyggerne i distriktene får trygge veier å kjøre på.	Vestland Arbeiderparti vil: Prioritere rassikring i Vestland. Gjennomføre prosjektet “ferjefri E39” Bygge alternativ trasé via Fusa for prosjektet Hordfast	Samferdsel	Oversendes redaksjonskomiteen

nr	Kommuneparti:	Begrunnelse for forslaget:	Forslaget:	Tema	Innstilling
186	Vik Arbeider parti	FV5600 Vik – Arnafjord er ein av dei aller mest ras-utsette vegane på Vestlandet. Dette er ein veg, der ras-faren er stor heile året, uavhengig av ver-tilhøve. Tal på registrerte ras-hendingar på vegen, er skremmande høgt, pr 06.12.21: 343 ras-hendingar på ei strekning på ca. 6 Km . I tillegg, er dette ein veg der dei som ferdast dagleg, har rydda opp på veg til/frå jobb, altfor ofte utan at hendinga vert registrert. Det skjer nærast dagleg, store eller mindre hendingar der stein landar i / ved vegen. Det er årvisst, at vegen vert stengt for kortare eller lengre periodar, på grunn av ras eller fare for ras. Dette påverkar innbyggjarane slik at dei ikkje veit sikkert om dei kjem seg til/frå/i jobb, at mjølkebilene / kraftfôrbilen kjem fram, at Firda Seafood får varer inn eller ut. Det har nyleg vore ei hending det skulebussen fekk ei skade på taket etter nedfall. Dette er den største frykta til innbyggjarane i Arnafjorden, at skulebussen vert råka av ras. Den farlegaste delen av vegen, ca. 6km, kan berre sikrast ved å bygge tunnel, andre deler av vegen må sikrast ved hjelp av andre tiltak.	Ras-sikringspotten må aukast. FV5600 Vik – Arnafjord, er ein av dei aller mest ras-utsette vegane på Vestlandet. Det er og andre strekningar på Vestlandet som sårt treng ras-sikring. Potten til ras-sikring må difor aukast monaleg. Dei verste strekningane må prioriterast, for å sikre innbyggjarane trygg veg til kommunesenteret/jobb/helse og ikkje minst at borna får ein trygg skuleveg.	Samferdsel	Oversendes redaksjonskomiteen
187	Vik Arbeider parti	Rett før regjeringsskiftet, overførte Hareide fleire utbetnings-strekningar frå Statens vegvesen til Nye Veier AS. Ei av desse var riksveg 13 frå Skare til Sogndal, og strekninga Vinje – Sogndal inngår i denne strekninga. Her finn me også rv.13 Vikafjellet, som er høgast prioriterte vegtiltak i Sogn. Det er styret i Nye Veier AS som skal prioritere rekkefølga på prosjekta dei har fått tildelt, mellom anna ut frå samfunnsøkonomisk nytte. I Nye Veier AS sitt oppdrag på utbetningsstrekningane, heiter det at dei skal prioritere investeringar som reduserer skredfare og gir vegen ein akseptabel minstandard. Kostnadsråma berekna av Nye Veier, er 3mrd, med realisering innan 2041, utan at Vikafjellstunnelen ligg inne. Vegen frå Vik til Voss, med framtidig Vikafjellstunnel, er sentral for å sikra eit livskraftig lokalsamfunn i Vik. Og i tillegg ei sers viktig ferdselsåre for Vestland, mellom Sogn - Voss, Hardanger og Bergen, samt ein særskild viktig omkøyingsveg for E16. I strekninga som er tildelt Nye Veier AS på riksveg 13, inngår kring 30 skredpunkt, med stadvis smal vegbreidde og vanskeleg framkome. Fleire av skredpunkta med høgast skredfaktor og vanskeleg framkome, vil bli avløyst med tunnel. Vikafjellstunnelen vil vere avgjerande for forsvarleg beredskap for Vik Kommune. Stengt fjell og værstengete ferjer gir isolert kommune.	I samsvar med lovnader og vedtak frå Ap og Sp i handsaming av NTP våren 2021, krev Vik Arbeiderparti oppstart av Vikafjellstunnelen i inneverande stortingsperiode. At sentrale myndigheiter må løyva naudsynte øymerke planleggings og oppstarts-midlar til prosjektet, slik at oppstart kjem i gang innan 4 år. Om denne framdrifta krev at Statens vegvesen må behalde prosjektet, må dette avklarast straks.	Samferdsel	Oversendes redaksjonskomiteen
188	Voss Arbeider parti		K5 – Veg og Bane. Voss arbeidarparti ynskjer at det vert sikra midlar for oppstart av prosjektet i 2023. Det må setjast i gang planlegging av førebuande arbeid. For å sikra samheng i prosjektet, bør det startast planarbeid for <u>fullføring av strekkia Stanghelle – Voss.</u>	Samferdsel	Oversendes redaksjonskomiteen
189	Arbeider partiet i Bergen	Begrunnelse Fullføringsreformen legger opp til at såkalt modulstrukturert opplæring skal vere den nye normalen for videregående opplæring for voksne innvandrere. Det er viktig at arbeidet med å utvikle slike opplæringsløp kommer raskt i gang. I dag er det slik at mange voksne innvandrere for det første har et smalt tilbud må svært få yrkesfag og velge mellom, og for det andre sliter mange med å måtte gå svært lange løp med både norsk- og grunnskoleopplæring før de kommer i kontakt med yrkesfaget de er motiverte for å ta.	Forslag Vestland fylkeskommune skal ha som mål å være ledende i Norge på yrkesopplæring for voksne innvandrere. Og det skal derfor etableres modulstrukturerte opplæringsløp for flere relevante yrkesfag. Videre skal Vestland samarbeide enda tettere med kommunene for å utvikle opplæringsløp som på en treffsikker måte kombinerer videregående fagopplæring med grunnskole- og norskopplæring.	Skole	Støttes oversendes Utdanningskomiteen

nr	Kommuneparti:	Begrunnelse for forslaget:	Forslaget:	Tema	Innstilling
190	Arbeiderpartiet i Bergen	Begrunnelse Dette er konkrete valglofter fra den lange valgkampen forut for stortingsvalget 2021, og kommer dels til uttrykk i stortingsvalgprogrammet, dels i APs forskningsplattform. Det er viktig politikk. Vi vil særlig peke på farene ved at forskningen i Norge har blitt stadig mer målstyrt, og at grunnforskningsandelen allerede har vært synkende i en årrekke, selv før Støre-regjeringens kutt. Konsekvensen av kuttene i budsjetttrammene for forskning og høyere utdanning er at akademia blir mer avhengig av ekstern finansiering i form av Forskningsrådsstøtte og oppdragsforskning fra departement og næringsliv. Slik får markedets og statens behov definere utviklingen av ny kunnskap, og at motepregete temaer blir lettere å få finansiert forskning på enn forskningen som kan bevege kunnskapshorisonten fremover. Forskningen blir dessuten i større grad løskoblet fra undervisningen, og de grunnleggende metode- og ferdighetsbehovene som norske studenter bør lære ved universitetene blir nedprioritert til fordel for faglige agendaer definert utenfor akademia.	Forslag AP i Bergen ønsker å trappe opp forskningen slik at vi når det mangeårige 3%-målet. Høyere utdanning og forskning i Norge skal styrkes på en langsiktig og kvalitetsorientert måte ved å øke basisfinansieringen til Universitetene og høyskolene. Fremragende, internasjonalt orientert forskning, især grunnforskning som flytter forståelsehorisonten vår fremover, er helt nødvendig for at det norske folkestyret og velferdsstaten skal blomstre på lang sikt, og må derfor være høyt prioritert.	Skole	Støttes oversendes Utdanningskomiteen
191	Arbeiderpartiet i Bergen	Begrunnelse Fagdisiplinære ferdigheter og kunnskap, og fagspesifikk didaktikk, er svært viktig for at lærerne i norsk skole skal kunne gi kunnskapsbasert undervisning av høy kvalitet, særlig på de høyere og videregående klassetrinnene. I dag er lektorprogrammene og fagdisiplinene vesentlig dårligere finansiert enn tradisjonelle lærerstudier. Ved å heve lektorprogrammene til samme finansieringskategori som profesjonsstudiene for allmennlærere, vil man kunne gi grunnlag for samme undervisningsintensitet som ved lærerstudiene, men samtidig ivareta fagdisiplinenes forskningsbaserte undervisning og faglige særpreget. Det vil gi flere gode lærere i årene som kommer.	AP i Bergen mener de integrerte lektorprogrammene ved universitetene skal finansieres på lik linje med profesjonsstudiene for allmennlærere. Dette er viktig for å sikre faglig sterke faglærere på ungdoms- og videregående skolenivå.	Skole	Støttes oversendes Utdanningskomiteen
192	Arbeiderpartiet i Bergen	Begrunnelse Skolen har mange oppgaver, men hovedmålet er og skal være at den skal gi oss grunnlaget til å være gode medmennesker som kan delta på lik linje i vårt demokrati. For å kunne sikre dette målet må skolens allmenndannende oppdrag styrkes. På bakgrunn av internasjonale måleverktøy har de siste års læreplaner fokusert mer på instrumentell tilnærming til skolens innhold. Allmenndannende kunnskap som kunnskap om vår felles historie, språk og kultur har derfor blitt nedprioritert og nylig også blitt foreslått degradert til valgfag. Dette vil medføre at skolen ikke lenger kan sikre at alle kan delta i demokratiet på lik linje. Uten felles kunnskap om hvem vi er og hvorfor vår kultur er slik den er, så vil samfunnet bli fragmentert. Uten forståelse for hvordan kunnskap dannes, vil vi ikke være i stand til å tenke kritisk og samfunnet vil være sårbart for demagoger. Vi må derfor sende et klart budskap om skolens oppdrag og kreve at dette reflekteres i læreplanene.	Forslag AP i Bergen vil styrke skolens allmenndannende oppdrag. En revisjon av fellesfagene i de studieforberedende linjene i den videregående skolen som legger tyngre vekt på felles kunnskap om vår felles historie, språk og kultur må derfor til. Innholdet i skolen skal skape det solidariske kunnskapsfellesskapet som trengs for at folkestyret skal kunne møte de store utfordringene i en tid med fragmenterte medier, voksende politisk uro, masse migrasjon og klimaendringer.	Skole	Ivarettatt politikk
193	Arbeiderpartiet i Bergen	Begrunnelse: Norge er et land med omfattende bruk av kildemateriale og forskningslitteratur for en bredere del av befolkningen enn de som er ansatt eller studerer ved universitet og høyskoler. Det er mellom annet over 600 historielag i Norge, med over 100 000 medlemmer. Lærere i videregående skole, som ønsker å fremme kunnskap hos elevene og selv være oppdatert på nyere forskning, har ikke tilgang til nødvendige publikasjoner gjennom bibliotekstjenestene. Dette gjelder også museene, som gjennom siste statlige museumsmelding avkreves økt forskning. Fra første januar 2022 ble såkalt pliktavlevert materiale sentralisert til Nasjonalbiblioteket, som har innført en byråkratisk og ressurskrevende søknadsprosedyre. Det gis tilgang til ansatte forskere i UH-sektoren. Studenter og en del andre grupper får bare åtte timers tilgang etter søknad som blir bekreftet brukt til forskning og dokumentasjon. Hvordan tenkes hjemmeeksamener over flere dager gjennomført, og hva med alle dem som vil lese siste års norske publikasjoner, både faglitteratur og skjønnlitteratur, bare på grunn av kunnskapstørst og leseglede? Hva med journalister som daglig har bruk for ferskt grunnlagsmateriale? Kunnskap skaper undring – og gir endringskompetanse. En vitebegjærlig befolkning er grunnleggende for både innovasjonskultur og demokratiet.	Forslag: Tilgang på kunnskap er grunnleggende for demokratiet og en allmenn rettighet AP har kjempet for. Digitalisering av bibliotekressurser og arkivmateriale har paradoksalt nok ikke ført til åpen tilgang for folk flest. AP i Bergen ber kulturministeren legge føringer for Nasjonalbiblioteket, universitetsbibliotekene og Arkivverket og sørge for ressurser som gir åpen tilgang til kunnskap. Såkalt pliktavlevert materiale skal kunne lånes av alle uten omfattende søknadsprosedyre.	Skole	Støttes oversendes Utdanningskomiteen

nr	Kommuneparti:	Begrunnelse for forslaget:	Forslaget:	Tema	Innstilling
194	Arbeiderpartiet i Bergen	Begrunnelse Valgfag på skolen motiverer elevene, og det gjør skolehverdagen til flere elever gøyere. Det å ha ett unntak fra obligatoriske fag er godt for elevene, slik at de får mer valgfrihet. Vi vet også at de teoretisk svakeste er de som oftest liker valgfag minst, ofte fordi det er dårlig med tilbud av praktiske valgfag. Bergen AUF mener at alle videregående- og ungdomsskoler skal ha et godt praktisk tilbud av valgfag og at vi skal øke antall timer valgfrie fag, og minske antall timer obligatoriske fag.	Forslag · At det skal settes mer fokus på programfag i den videregående skole · Begynne med programfag i den videregående skole allerede fra VG1 · Øke antall timer med valgfag i ungdomsskolen · Sikre at alle ungdomsskoler og videregående skoler har best mulig tilbud av program- og valgfag · Sikre at skolene har tilbud av praktiske valgfag	Skole	oversendes redaksjonskomiteen
195	Arbeiderpartiet i Bergen	På videregående blir elever ofte mer opptatt av utseende; spesielt hva man går med. Mange velger å kjøpe inn dyre skolesekker, og andre har ikke råd til det. Skolesekk er noe man skal gå med hver dag, og man hører iblant fra elever i Vestland fylkeskommune som savner de gamle skolesekkene, gjerne fordi de var «kule» og «enkle». Om skolene deler ut gratis skolesekk senker det «motepresset» i den videregående-skolen og gjeninnfører ett tidligere populært tilbud. Bergen AUF vil at Vestland fylkeskommune skal gjeninnføre gratis skolesekk.	Forslag · At Vestland fylkeskommune skal gjeninnføre gratis skolesekk for videregående elever	Skole	Oversendes redaksjonskomiteen
196	Arbeiderpartiet i Bergen	Begrunnelse Norge er blant OECD landene med lavest andel kvinner i yrkesfaglig opplæring i den videregående skole. Eneste landet som «slår» oss er Island. På elektrofag, mekaniske fag og bygg- og anleggsfag er andelen kvinner kun 8%, og på helse- og sosialfag er andelen 83%. Vi vet at det å ha både kvinner og menn på en arbeidsplass, bidrar til å gjøre arbeidsmiljøet bedre. Kjønnsblandet arbeidsmiljø er bra, fordi kvinner og menn kan utfylle hverandre. Det må gjøres kraftige tak for å skjerpe likestillingen på yrkesfaglige linjer, og derfor vil kjønnspoeng sørge for at flere elever med gjerne lavere karaktersnitt kommer seg inn på det utdanningsløpet som de ønsker. Bergen AUF vil se på muligheten for å innføre kjønnspoeng på linjer i den videregående skolen for å sørge for at det blir høyere andel av underrepresenterte kjønn på yrkesfaglige linjer.	Forslag · Se på muligheten for å innføre kjønnspoeng i den videregående skole	Skole	Oversendes redaksjonskomiteen
197	Arbeiderpartiet i Bergen	Begrunnelse Forutsetningene for et godt opplæringsløp og for å bestå eksamineringen er at grunnlaget for det ligger til rette for at den enkelte privatist består prøven. Da kan det ikke være slik at noen fylker gjør det enklere/vanskeligere enn andre fylker. Dette gjør at bedriftene velger å gå til andre fylker enn det de tilhører. Arbeiderpartiet sitt partiprogram på side 14-15 under «Det kompetente arbeidslivet: storsatsing på livslang læring i regi av partene» sier bla: - «Sikre bedre muligheter til å ta høyere utdanning over hele landet, basert på lokale kompetansebehov, gjennom en satsing på lokale utdanningssentre over hele landet med statlig finansiering og som hovedregel er eid av fylkene eller gjennom partnerskap med etablerte studiesentre.» Det oppleves i dag at de ulike fylkene har ulike ordninger innenfor yrkesfaglig utdanning, der noen fylker er bedre/dårligere enn hva andre fylker er.	Forslag Laksevåg Arbeidersamfund mener at privatist ordningene i de ulike fylkene må likestilles over hele Landet.	Skole	Oversendes redaksjonskomiteen
198	Arbeiderpartiet i Bergen	Begrunnelse Voksne arbeidere som i dag vil ta fagbrev går ikke gjennom det samme som en lærling, noe som gjerne er naturlig. Privatister bør derfor få mer tilrettelegging av bedriften som i utgangspunktet er en opplæringsbedrift, samt at fylkene bør legge press på bedriftene slik at de følger opp privatistene i løpet av 5 års løpet, spesielt de siste 12 månedene for å sikre at de fullfører og består eksamen. Arbeiderpartiet sitt partiprogram på side 14-15 under «Det kompetente arbeidslivet: storsatsing på livslang læring i regi av partene» sier bla: - «Styrke arbeidet med vurdering av realkompetanse i grunnopplæring, yrkesfaglig utdanning og høyere utdanning.»	Forslag Laksevåg Arbeidersamfund mener at privatister som tar fag-/svennebrev må sikres tettere oppfølging av læreplassene/ bedriftene og må få testet sine ferdigheter ved prøvefagprøver gjennom hele læreløpet.	Skole	Oversendes redaksjonskomiteen

nr	Kommuneparti:	Begrunnelse for forslaget:	Forslaget:	Tema	Innstilling
199	Arbeiderpartiet i Bergen	Begrunnelse Under høstens valgkamp mobiliserte vi studentmassen med kampanjen «nå er det studentenes tur». Vi i Arbeiderpartiets studentlag hører fra stadig flere skuffede Ap-velgere blant studentmassen, som hadde håpet at regjeringen skulle følge opp på sine valgløfter om en økning av studiestøtten. Vi risikerer å blø velgere under neste valg, om vi ikke sikrer en bedre studentpolitikk. Som fulltidsstudent i dag får man utbetalt vel 126 357kr i lån og stipend fra Lånekassen i året. Dette utgjør en månedlig støtte på 8 616kr i måneden. Tall fra SIFO sitt referansebudsjett og SSB sin leveårsundersøkelse for studenter, samt NSO (Norsk Studentorganisasjon) sin leiemarkedsundersøkelse viser at dagens nivå på studiestøtten ikke strekker til. En student går i gjennomsnitt 5084kr i minus, hver måned. Man er da helt avhengig av å ha en deltidsjobb ved siden av studiene, eller få økonomisk hjelp hjemmefra. Dette øker forskjellene. Med en økning av støtten til 1,5 ganger grunnbeløpet i folketrygden, vil studentene fortsatt gå litt over 2000kr i minus i måneden. NSOs oversikt over utviklingen i studiestøtten fra 1976 til i dag viser at studentenes kjøpekraft er redusert, fordi studiestøtten ikke har fulgt konsumprisindeksen de siste årene.. Samtidig øker også grunnbeløpet i folketrygden mer enn det studiestøtten fra Lånekassen gjør.	Forslag Studiestøtten må reflektere studenters reelle utgifter, og knyttes til grunnbeløpet i folketrygden, slik at vi sikrer at alle får muligheten til å studere - uansett bakgrunn. Arbeiderpartiet i Bergen mener at.. • Studiestøtten skal økes, og knyttes til 1.5 G • Studiestøtten skal fordeles over 12 måneder • 40% av studielånet skal omgjøres til stipend	Skole	Oversendes redaksjonskomiteen
200	Arbeiderpartiet i Bergen	Begrunnelse Studenter er, med dagens nivå på studiestøtten helt avhengig av en ekstra inntekt, i tillegg til støtten fra Lånekassen. De aller fleste løser dette ved å jobbe deltid på siden av studiene. Men om en student i en slik deltidsjobb blir permittert, har vedkommende ingen rett til dagpenger. Kollegaer i fulltidsjobb som blir permittert av samme arbeidsgiver har derimot full rett til enten dagpenger eller annen økonomisk støtte fra NAV. Regelverket i dag sier at dagpenger kan gis til personer som har fått redusert arbeidstiden sin med minst 50 prosent som følge av arbeidsledighet, og som har fått redusert inntekt på grunn av dette. Arbeidsledige kan få dagpenger i inntil 52 uker dersom tidligere inntekt var under 239.398 kroner, og ellers i inntil 104 uker. Dagpenger blir beregnet ut ifra grunnlag av inntekten de siste tolv avsluttede kalendermånedene før søknadstidspunktet, eventuelt gjennomsnittet av de siste 36 avsluttede kalendermånedene før søknadstidspunktet dersom det gir bedre uttelling. I dag er det altså slik at om du som student trenger dagpenger, må du være villig til å avbryte utdanningen din ved eventuelle jobbtillbud. Ordningen i dag gjør at man som permittert deltidsansatt må studere uten ekstrainntekt. Man er da helt avhengig av hjelp fra ressurssterke foreldre. Studentene står på bar bakke, og mange har måttet flytte hjem fra studenthyblene sine da de ikke har nok midler fra studiestøtten til å engang dekke husleien.	Forslag Studenter er vanlige folk, og vanlige folk har i Norge rett på dagpenger når de blir permittert. Studenter betaler, i likhet med vanlige folk skatt av inntekten fra deltidsjobber. Da er det bare rett og rimelig at også studenter, med de begrensede midlene de har til rådighet gjennom Lånekassen har rett til et sikkerhetsnett. Arbeiderpartiet i Bergen mener at.. • Det skal opprettes en egen, fast ordning i Lånekassen som sikrer lønnskompensasjon til permitterte studenter	Skole	Oversendes redaksjonskomiteen
201	Arbeiderpartiet i Bergen	Begrunnelse En måte å løfte yrkesutdanningen på er å skille den tydeligere ut fra den videregående opplæringen som en egen profesjonsutdanning. Yrkesfagene skal rekruttere alle mennesker, både unge og voksne, og ikke minst fra alle kjønner. Alle skal sikres gode forutsetninger for å kunne gjennomføre til fag-/svennebrev. Det norske fag- og svennebrevet = kvalitet, og det må opprettholdes. Vi ser at fagbrevet er truet av politikere som utvikler fleksible løp til sluttkompetanse som kan hule ut kravene og svekke kvaliteten. Fagbrevet skal ikke være et verktøy for å inkludere flest mulig i arbeidslivet ved å sikre dem formell kompetanse. Fagbrevet og yrkesfaglige kvalifikasjoner skal heller ikke være redskap for å pynte på statistikken for gjennomføring i videregående opplæring. Fagbrevet skal dokumentere en kvalifikasjon som arbeidslivet trenger og som skal sikre en faglig god, innovativ og sikker produksjon. Håndverk og teknologi må bli et reelt tilbud på alle skoler. Til det trengs skoleverksteder, lærere med vilje og evne til å bruke verktøy og teknologi i undervisningen, samt budsjetter til nødvendig materialer. Det er på høy tid at det kommer på plass attraktive og moderne utstyrsparker som gjenspeiler virkeligheten i produksjonen. Lærerspitering i bedrift må bli en norm for yrkesfaglærere. Dette må prioriteres i kommende statsbudsjetter	Forslag Yrkesutdanningen må få mye større oppmerksomhet i utdanningssystemet og i samfunnet som grunnleggende forutsetning for verdiskapingen.	Skole	oversendes redaksjonskomiteen

nr	Kommuneparti:	Begrunnelse for forslaget:	Forslaget:	Tema	Innstilling
202	Arbeiderpartiet i Bergen	Begrunnelse SFO er en viktig arena for læring, lek og dannelsen av sosiale fellesskap i skolen. For at alle barn skal kunne ha muligheten til å delta i SFO må tilbudet utvides til en universell velferdsordning på linje med undervisningstidene i skolen.	Forslag Staten skal fullfinansiere gratis tilbud om halvdagsplass i skolefritidsordning (SFO) for alle 1. og 2. klassinger i Norge fra skoleåret 2022-23.	Skole	Oversendes redaksjonskomiteen
203	Arbeiderpartiet i Bergen	Begrunnelse Bergen kommune har i mange år bygget nye skolebygg med utgangspunkt i fleksible læringsarealer, tidligere baseskoler. I motsetning til klasseroms skoler der elevene tilhører faste klasser med egne klasserom åpner fleksible læringsarealer for å kunne dele inn elevene i forskjellige grupper, som kan variere i forhold til fag og aktiviteter. Til tross for den store endringen overgangen fra klasserom til fleksible arealer medfører er det lite forskning på feltet.	Forslag For å ha et godt faglig grunnlag for utforming av fremtidige skolebygg bør det tilføres midler for forskning på fleksible læringsarealer, og utforming av læringsarealer generelt.	Skole	Oversendes redaksjonskomiteen
204	Arbeiderpartiet i Bergen	Begrunnelse Det er for dårlig tilgang til helsesykepleiere på skolen. Dette resulterer til dårligere tilgang til hjelp for ungdom når det kommer til områder som psykisk helse, kropp og annet. Det er ofte tabubelagt for gutter å snakke om psykisk helse. Derfor kan det å ha tilgang til en mannlig sykepleier gjøre det lettere for enkelte. Om man har både tilgang til en mannlig og kvinnelig sykepleier vil det dekke behovet for flere ungdommer. Det vil også gjøre det lettere å ha en sykepleier til stede flere dager i uken.	R18 Kjønnspoeng Arbeiderpartiet i Bergen vil: Jobbe for å oppmuntre og få flere menn inn i sykepleieryrket, og ønsker derfor kjønnspoeng for gutter ved sykepleierutdannelsen så lenge gutter er i betydelig mindretall på studiet	Skole	Støttes sendes både til helse og utdanningskomiteane
205	Arbeiderpartiet i Bergen	Begrunnelse: For å nå målet med 20% dekningsgrad på studentboliger må det bygge flere nye boliger enn det som rives eller selges. Eksisterende bygningsmasse må derfor vedlikeholdes og oppgraderes slik at den holder riktig teknisk standard og gir gode boforhold til studenter. Finansieringen av slike tiltak må ikke for hardt ramme en allerede presset studentøkonomi. Studentsamskipnadene besitter i dag flere bygg fra 60- og 70-tallet som man nå vurderer fremtiden til. Om de ikke sikres tilskudd til oppdragering, men kun til nybygg, står vi i fare for å miste mange studentboliger. Som igjen vil svekke tilbudet til studentene spesielt, men også øke presset i leiemarkedet generelt. I tillegg er det dårlig klima- og miljøpolitikk å rive og bygge nytt istedenfor å gjenbruke og oppgradere. Studentboliger skal ha gode og riktige kvalitet tilpasset perioden og tilværelsen som student. Tek17 gav noen lettelsener i krav til studentboliger (lyd, snusirke mv.) Studentsamskipnadene erfarer selv om å få stopp i regulerings og planarbeid pga krav til bygningsmassen som oppleves uriktig for boliger med studentboligformål.	R20 Studentboliger Arbeiderpartiet i Bergen vil at: - Regjeringens boligmelding må fremme forslag til ytterligere lempelser i tekniske krav til hvordan studentboliger bygges. Herunder vurdere om dette kan løses ved å inkludere studentboliger som eget arealformål i plan- og bygningsloven og tilhørende forskrifter. - Tilskuddsordningen for studentboliger endres slik samskipnadene kan søke tilskudd til oppgradering av studentboliger som har nådd teknisk levealder.	Skole	Oversendes redaksjonskomiteen
206	Arbeiderpartiet i Bergen	Begrunnelse Forskning har demonstrert at fysiske læremidler fremmer læring og er mer effektive enn digitale flater. Dette alene tilsier at skolene må prioritere at fysiske læreverker er tilgjengelig. Fysiske læreverker som deles ut på skolen er også sosialt utjevne, og sikrer at alle barn har læremidlene umiddelbart tilgjengelig. Endelig gjør fysiske læremidler det lettere å integrere lengre tekster i undervisningen. En ny samlet godkjenningsmyndighet og uavhengig fagfellelvurdering bidrar til å sikre målet om et kunnskapsfellesskap i skolen, og et minstemål av faglig kvalitet i læreverkene. Digitale ferdigheter er grunnleggende i vårt samfunn. Samtidig tilsier forskning at en overdrevet bruk av digitalt utstyr kan redusere evnen til å lese lange tekster og konsentrere seg over tid. Fra en tidlig entusiasme for mest mulig digitalisering i skolen, er det nå kommet motstemmer som tar til orde for en bedre balanse mellom digital og analog læring, inkludert håndskrift og lesing av tekster på papir. Samtidig er det ikke klart at dagens elever nødvendigvis lærer seg å bruke IKT-utstyr på en grundig og systematisk måte.	R21 Satsning på fysiske lære- og lesebøker i skolen Forslag AP i Bergen ønsker en ny satsning på felles fysiske lære- og lesebøker i norsk skole, i begge målformer og samisk. Nye læreverker for norsk skole bør godkjennes av departementet og fagfellelvurderes av uavhengige fagautoriteter. Regjeringen bør samtidig sette i gang en utredning med formål om å finne ut hvor stor del av skolen som bør være analog vs. digitalisert, hvordan elevene kan tilegne seg grunnleggende IKT-ferdigheter på en best mulig måte og hvilke grep som kan tas i skolen for å nå disse målene.	Skole	Oversendes redaksjonskomiteen
207	Bjørnafjord Arbeiderparti	Fagpolitisk samarbeid om tillitsreforma: Tillitsreforma kan lett bli eit "fint ord" utan meining for folk flest dersom vi ikkje aukar kunnskapen om kva den betyr og inneheld. Dette gjer vi best i lag med fagrørsla gjennom felles fagpolitiske møter kor "Tillitsreforma" er tema.	Vi må auke kunnskap om kva Tillitsreforma inneheld gjennom felles opplæring og samarbeid med fagrørsla.	Skole	Ivarettatt politikk

nr	Kommuneparti:	Begrunnelse for forslaget:	Forslaget:	Tema	Innstilling
208	Bremanger Arbeiderparti	31. mai 2018 vedtok Stortinget å lovfeste eit minimumskrav til grunnbemanning for barnehagar. Bemanningsnorma krev at barnehagane har ei grunnbemanning på minst ein tilsett per tre barn under 3 år og ein tilsett per seks barn over 3 år. Bremanger Arbeiderparti meiner at grunnbemanninga må gjelde for heile opningstida. Dette for å sikre at det er nok vaksne på avdelingane – sjølv om tilsette har si plantid og deltek på møter i opningstida til barnehagen. Ei god bemanningsnorm vil bidra til at tilsette lettare ser kvart enkelt barn og kan følgje dei opp på ein tilfredsstillande måte. Det er eit viktig tiltak for å gje barna eit godt barnehagetilbod. Regjeringa har i Hurdalsplattforma som mål å forbedre bemanningsnorma slik at den sikrer barna nok ansatte. Dette skal skje blant annet ved å stille krav til vikarbruk, krav til stedlig leder, gjennomgå oppgaver som tar ansatte bort fra barna og gjennomgå finansieringen av normen. Bremanger Arbeiderparti meiner at ei bemanningsnorm som gjeld heile opningstida er med på å styrke bemanninga i barnehagane.	Bremanger Arbeiderparti ser det som svært viktig å få på plass ei lovregulering som sikrar at bemanningsnorma i barnehagane gjeld for heile opningstida. For barnehagar med lang opningstid vil bemanninga vere langt dårlegare enn kva bemanningsnorma tilseier.	Skole	Oversendes redaksjonskomiteen
209	Høyanger Arbeiderparti	Opplæringa i Vestland fylkeskommune har fire mål i perioden 2021-2025 (Vedtatt i mål- og strategiar for vidaregåande opplæring i Vestland fylkeskommune); Eitt av desse er at eit godt samansett lag utviklar eleven, lærlingen og skulen. Strategien som er vedtatt er at ulike yrkesgrupper med ulikt perspektiv og ulik kompetanse vil gje ei heilskapleg tilnærming og vere til hjelp for både lærarar og elevar. Lett tilgjengelege og velfungerande tenester skal støtte og rettleie i kvardagen. Miljøkoordinatoren skal vere ein del av dette laget rundt eleven. Dette er også nemnt spesielt i Hurdalsplattformen. Den ressursen som no er sett av til miljøkoordinator i vidaregåande opplæring samsvarar svært dårleg med vedtatt målsetjing! Miljøkoordinatorane har som oppgåve å arbeide for eit godt skule- og læringsmiljø. Dei tek ofte ekstra vare på hybelbuarar og set i gang aktivitetar på open skule eller ved skulestart, skuleavslutningar m.m. Det er ofte dei som er lettast tilgjengeleg for elevane i skulekvardagen. Vestland fylkeskommune har tatt i bruk ein ny budsjettfordelingsmodell som ikkje legg til grunn vedtekne mål og strategiar på dette område. Ressurs til miljøkoordinator er no fordelt tynt utover alle skulane i fylket som ikkje har skulepsykolog. Dette er ikkje i tråd med tidlegare vedtak om å halde på og vidareføre denne ressursen. Det er heller ikkje i tråd med fylkestingsprogrammet. Vi krev difor at ressurs til miljøkoordinator vert styrka slik at ein i realiteten får brukt denne ressursen på ein god måte til det beste for elevane.	Styrk miljøkoordinatorfunksjonen ved dei vidaregåande skulane.	Skole	Oversendes fylkestingsgruppa
210	Kinn Arbeiderparti	Vestland Ap har programfesta at Vestland skal ha den beste skulen i landet, der alle elevar får den hjelpa dei treng for å møte nye utfordringar. Det står også at vi i det nye fylket må vi ta med oss det beste frå Hordaland og Sogn og Fjordane i det vidare arbeidet med å byggje ein sterk offentleg fellesskule, og legge til rette for at alle skal kunne gjennomføre ei utdanning i den vidaregåande skulen. Psykisk helse blant barn og ungdom har stor merksemd og er eit aukande samfunnsproblem. Psykiske helseproblem er og ein av dei viktigaste årsakene til at unge droppar ut av vidaregåande opplæring. Eit godt læringsmiljø med støttande relasjonar er viktig for at elevane våre skal lukkast. Miljøkoordinatoren har ei viktig rolle i dette arbeidet. I arbeidet med ny budsjettfordelingsmodell for dei vidaregåande skulane i Vestland er ressursane som var satt av til miljøkoordinatorar på dei vidaregåande skulane i tidlegare Sogn og Fjordane spredd utover til alle skulane i Vestland som ikkje har tilgang til skulepsykolog. Dette er ei utvatning av ordninga som ikkje tener elevane våre. Kinn Ap meiner dette ikkje er å tråd med fylkestingsprogrammet vårt eller med vedtak i fylkestinget om å vidareføre ordninga med miljøkoordinatorar. Kinn Ap ber difor fylkestingsgruppa syte for at dette vert retta opp og at ordninga med miljøkoordinatorane vert vidareført som tidlegare og styrka til å gjelde alle skulane i Vestland.	Vern om miljøkoordinatorane våre! Kinn AP meiner at Vestland Fylkeskommune må styrke ordninga med miljøkoordinatorar på dei vidaregåande skulane i Vestland.	Skole	Oversendes fylkestingsgruppa

nr	Kommuneparti:	Begrunnelse for forslaget:	Forslaget:	Tema	Innstilling
211	Kvinnherad Arbeiderparti	For mange elevar og studentar opplevdes skulekvardagen i dag for teoritung. Difor er det viktig å ha god tilrettelegging med naudsynte hjelpemiddel tilgjengeleg, samt oppfølging. Med dagens utvikling i samfunnet, arbeidslivet og den enkelte arbeidsplass sine krav om formell utdanning, og livslang læring, må det tilretteleggjast allereie frå ein startar i skulen. Dette vil innebære at det må vera ein balanse mellom teori og praktisk tilnærming i utdanninga.	Arbeidarpartiet vil arbeida for at elevar og studentar som har behov for det, får meir tilrettelagt teoriundervisning i kombinasjon med praktisk arbeid.	Skole	oversendes redaksjonskomiteen
212	Sogndal Arbeiderparti	Arbeiderpartiet gjør eit viktig grep når vi arbeidar for ei gratis skulefritidsordning. Det vil ta tid å realisere dette og medan vi ventar er det viktig å syte for at flest mogleg born tek ordninga i bruk. I dag er det vanleg med søskenmoderasjon i barnehagane og på skulefritidsordninga kvar for seg, men det er sjelda at søskenmoderasjon heng saman mellom barnehage og SFO. Det kan føre til at familiar ikkje tek seg råd til å halde ungane i SFO. Arbeidarpartiet bør sikre ein kompensasjonsordning for kommunane som gjer det mogleg å få søskenmoderasjon dersom ein har ungar i både barnehage og SFO fram til vi har realisert ambisjonen om å gjere denne gratis.	Sammenhengende søskenmoderasjon mellom skole og barnehage	Skole	Oversendes redaksjonskomiteen
213	Stad Arbeiderparti	Det er i Noreg i dag eit underskot på kvalifisert helsepersonell i alle sektorar både i helseføretaka og i kommunane, samstundes som gapet mellom unge og eldre innbyggjarar aukar. Det er av den grunn føreseieleg at underskotet vil auke i åra framover. Ved godt samarbeid med høgskulane kan ein få lettare tilgang på kompetanseauke ved å etablere desentraliserte studier, og deltidsstudier som vil gjere det lettare for studentar å arbeide i kommune/føretak i studietida. Kommune/stat må gjere det lett å få vurdert real- og formal-kompetanse, og det bør setjast inn tilbod om førkurs for dei som ikkje har studiekompetanse. Slik kan ein og førebygge fråfall i studiet. Direktoratet må lyse ut stimuleringsmidlar for kommunane til dette, på lik linje med midlar som vert lyst ut for å gjennomføre andre prioriterte oppgåver frå direktoratet si side.	Stad Ap meiner at desentralisert og deltidsutdanning for kompetansegrupper som Sjukepleie, vernepleie og helse/omsorgsarbeider må gjerast tilgjengeleg for dei mindre sentrale kommunane, og at aktuelle kandidatar skal motiverast m.a med stimuleringsverkemiddel frå kommune/stat.	Skole	Oversendes redaksjonskomiteen
214	Stad Arbeiderparti	• Dei største byane må ha tilbod om nynorskklassar. • Sidemålsundervisninga må starte tidlegare og bli betre. • Norsk skal vere obligatorisk fag på grunnskulelærarutdanninga for 5.–10. klasse, og lektorutdanning 8-13.klasse. Lærarstudentar som har hatt fritak frå vurdering i sidemål i den vidaregåande skulen, skal ikkje få fritak i lærarutdanninga. • Det må leggjast opp pensum, drivast opplæring, og nivået til studentane må vurderast i både nynorsk og bokmål. • Det må stillast krav til kva skriftleg dugleik studentane skal gå ut av utdanninga med. • Lærar- og lektorstudentane som skal undervise i norsk, må få opplæring i nynorskdidaktikk. • Studentane skal gå ut av lærarutdanninga med gode haldningar til nynorsk.	Stad Arbeiderparti meiner: I dag er det ulik praksis for å gi nynorskopplæring i lærarutdanningane på dei ulike utdanningsinstitusjonane. I det heile finst det ikkje eit system for å sikre at lærarutdanninga gjer framtidige lærarar kompetente til å undervise på og i nynorsk som hovudmål. Barnehagelærarutdanninga må gjere barnehagelærarane i stand til å førebu borna på å bli nynorskelevar, og at alle skal møte nynorsk og den lokale dialekta, uansett kvar dei bur i Noreg	Skole	Oversendes redaksjonskomiteen
215	Stad Arbeiderparti	I 2024 er det 50 år sidan det vart lovfesta at alle lærebøker og læremiddel i andre fag enn norsk skal ligge føre på begge målformer til same tid og til same pris. Det er framleis slik at nynorskelevane ofte får sine læremiddel seinare enn bokmålslevane. Med inntoget av digitale læremiddel har dette forverra seg og mange digitale læremiddel som vert brukt i skulen finst berre på bokmål.	Arbeidarpartiet i Vestland meiner: • Digitale læremiddel og læringsplattformer på nynorsk skal vere lovfesta, på lik linje med fysiske læremiddel. • Definisjonen av kva eit læremiddel er i opplæringslova må vere vidare slik at skuleeigar ikkje kan fylle skulekvardagen til nynorskelevane med digitale læremiddel på bokmål. • Skuleeigar må ta ansvar for å kjøpe inn og bruke digitale verktøy som finnes på nynorsk. Skuleeigar må òg sikre at nynorskversjonen vert nytta. Hovudmålet til eleven skal vere standardinnstilling på alle digitale læremiddel og læringsverktøy.	Skole	Oversendes redaksjonskomiteen

nr	Kommuneparti:	Begrunnelse for forslaget:	Forslaget:	Tema	Innstilling
216	Stryn Arbeiderparti	Regjeringsplattforma slår fast at «elevar må ha det bra for å lære bra». Det er ikkje uvanleg at elevar slit med vanskelege livssituasjonar, anten det dreier seg om åtferdsvanskar, psykisk helse eller mistilpassing i skulesystemet. Behovet for hjelpetiltak er aukande og Stryn Ap ønskjer å forsterke Regjeringa sitt mål om å bygge kompetanse ut over det vanlege sosialpedagogiske tilbodet. Rask og koordinert hjelp er nødvendig for å hindre at ulike utfordringar øydelegg for læring og trivsel. Difor meiner vi det er rett, som Regjeringsplattforma seier, å auke ressursane til ei ordning med miljøterapeutar i skulen. Stryn Ap har erfart at dette kan ikkje løysast gjennom kommunale vedtak, men må skje gjennom nasjonal forskrift.	Nasjonal forskrift om miljøterapeutar i skulen: Vestland Ap ber om at det blir prioritert å lage ei nasjonal forskrift om bruk av miljøterapeutar i skuleverket. Omfang og finansiering må fastsetjast på nasjonalt nivå.	Skole	Oversendes redaksjonskomiteen
217	Sunnfjord Arbeiderparti	I Hurdalsplattforma kan ein lese fylgjande: «Elevar må ha det bra for å lære bra.» Eit av punkta for å nå målet er: Gradvis innføre eit dagleg, sunt, enkelt skulemåltid og dagleg fysisk aktivitet i skulen. Det er på høg tid at det vert fortgang i dette arbeidet. Vi veit frå forskning og forsøk rundt i landet med dette at resultatane har vore svært positive. Her kan nemnast erfaring frå Austreim skule i Haugesund, som kom i gang med prosjekt inneverande skuleår etter initiativ frå Haugesund Arbeiderparti. Her er felles skulelunsj, to timar med ekstra undervisning kvar veke, leksefri og kulturelle aktivitetar før skuledagen sluttar. I Sunnfjord kommune har vi positive erfaringar frå Vassenden skule med skulefrukost. Dette er god sosialdemokratisk politikk i praksis. Skulemåltid og tilbod om fysiske og kulturelle aktivitetar vil og vere eit stort og viktig tiltak for å betre folkehelsa og utjamne forskjellar mellom samfunnslag	Elevar må ha det bra for å lære bra Elevar må ha det bra for å lære bra.» Arbeiderpartiet må få fortgang i arbeid for skulemåltid og fysisk og kulturelle aktivitetar i grunnskulen	Skole	Støttes oversendes Utdanningskomiteen
218	Sveio Arbeiderparti	Nær 90 % av ungdomar frå Sveio vel i dag å gå på vidaregåande skule i Rogaland. Dette tilbodet er i dag avhengig av ein gjensidig avtale mellom Vestland og Rogaland fylkeskommunar. Sveio Arbeiderparti vil at avtalen skal vere meir føreseieleg i framtida, og vil sikra at ungdomar i grensekommunane har lik rett på like vilkår til å gå på vidaregåande skule i nabofylket. Viktig at denne avtalen ikkje blir endra. Sveio arbeiderparti vil derfor at denne retten blir forskriftfesta gjennom lokal forskrift til opplæringslova både i Rogaland og Vestland fylkeskommune.	Vestland arbeiderparti skal arbeida aktivt for å sikra at retten ungdomar i grensekommunane har til å gå på vidaregåande skule i nabofylket med lik rett på like vilkår, blir forskriftfesta gjennom lokal forskrift til opplæringslova både i Rogaland og Vestland fylkeskommune.	Skole	Oversendes fylkestingsgruppa
219	Vestland AUF	I dag avgjer ein fem-timars skriftlig eksamen ein heil karakter på vitnemålet til ein avgangselev. Eksamen tar ikkje hensyn til personlege plager, dødsfall i familien eller om du rett og slett har ein dårlig dag. Ein ordning som mappevurdering vil i langt større grad fremje prestasjon over tid, og progresjon. Ein slik ordning heier også på at eleven jobber jemt heile skuleåret. Dette er meir rettferdig enn å bli vurdert på eit enkeltstående arbeid. Vestland Arbeiderparti ynskjer derfor at dagens eksamensordning skal erstattast med ein mappevurdering, slik at det blir innsatsen til eleven gjennom heile semesteret som avgjer standpunktkarakteren, ikkje ein fem-timars prøve. Elevar har i dag lovfesta rett til vidaregåande opplæring. Det er derimot ingenting i den lova som gjev elevane rett til å fullføre og bestå. Tall frå Statistisk sentralbyrå (SSB) viser at opp 44 mot 5.500 elevar årlig mister retten til offentlig finansiert vidaregåande opplæring. Vestland Arbeiderparti meiner derfor at elevar i den vidaregåande opplæringen må få ein rett til å fullføre ein begynt utdanning.	Vestland Arbeiderparti vil * at eksamen skal erstattes med en heilhetleg mappevurdering. * Innføre ein fullføringsgaranti for vidaregåande opplæring.	Skole	oversendes redaksjonskomiteen

nr	Kommuneparti:	Begrunnelse for forslaget:	Forslaget:	Tema	Innstilling
220	Vestland AUF	Studerer du i dag kan du med enkelhet gå inn på vitnemålsportalen og få ut et vitnemål på engelsk. Dessverre finnes det ikke noe slikt alternativ for vitnemål fra VGS. Skal du søke en skole i utlandet eller av en annen grunn ha behov for vitnemålet på engelsk, vil du i de aller fleste tilfeller bruke en autorisert oversetter. Det er unødvendig dyrt og komplisert. Vitnemålet fra VGS er allerede registret i ulike databaser, og det burde derfor ikke være et stort problem å utvide vitnemålsportalen. Vestland Arbeiderparti mener derfor at Gratisprinsippet skal gjennomsyre det norske utdanningssystemet. AUF i Vestland meiner at det burde bli innført ei lovfesta rett til gratis skulegang, der alt utstyr, samt alle arrangement og reise i regi av skulen skal vere gratis utan eigenandelar. Fellesskulen skal vere tilgjengeleg for alle. At vitnemål fra videregående skal være lett og gratis tilgjengelig på norsk og engelsk for elevene.	Vestland Arbeiderparti mener at: * At vitnemål fra videregående skal være lett og gratis tilgjengelig på norsk og engelsk	Skole	Støttes oversendes Utdanningskomiteen
221	Vestland AUF	Gratisprinsippet skal gjennomsyre det norske utdanningssystemet. Likevel har elever i den videregående skolen en rekke utgifter. Vestland Arbeiderparti mener derfor at det burde bli innført ei lovfesta rett til gratis skulegang, under alt utstyr, samt alle arrangement og reise i regi av skulen skal vere gratis utan eigenandelar. Fellesskulen skal vere tilgjengeleg for alle, og da må gratisprinsippet styrkes. Særskilt ønsker Vestlans AP å trekke frem skole-pcen. Ansvar for å skaffe seg PC bør ikke falle på enkelteleven, og en egenandel på skole-PC-en bryter med gratisprinsippet. En bærbar PC er i dag helt avgjørende for læring og for gjennomføring av en rekke skoleoppgaver. Også for å være forberedt til jobb og høyere utdanning er tilgangen på PC heilt avgjerande. Alle skal ha lik rett på læring og derfor bør skole-PC vera gratis.	Vestland Arbeiderparti mener at: * At Vestland fylkeskommune skal gjeninnføre gratis skolesekk for videregående elever * At alle elever skal ha rett på gratis skole-PC * Vil at det skal innføres en lovfestet rett til gratis skolegang * På sikt lovfeste retten til gratis skolegang i den videregående opplæringen	Skole	Oversendes fylkestingsgruppa
222	Vestland AUF	Norge har et av verdens beste skolesystem, men den norske skolen kan bli enda bedre! Vestland Ap vil trekke frem mangelen på internasjonalt pensum i skolen. For i dag må man på universitetsnivå for å ha om Asia og Midtøsten. Asia verdens største verdensdel, og det er viktig at vi lærer om kultur og historie derfra. Vestland Ap ønsker derfor fAsia og Midtøsten studier som valgfag i videregående skole, og at temaet blir en større del av læreplanen i historie i grunnskolen. Fremstillingen av Norge glorifiseres ofte i lærebøker. Dette er ikke riktig, det er viktig at den norske befolkningen kjenner til flere sider av den norske historien, slik at vi vet hvordan vi skal opptre og unngå at historien gjentar seg. Dette gjelder for alle land, og er helt nødvendig for at vi som land og samfunn skal utvikle oss.	Vestland AP ønsker et mer internasjonalt og mindre eurosentrisk perspektiv i nye lærebøker og læreplaner, i tillegg til at det opprettes et Asia-midtøsten valgfag i den videregående skole. Samtidig må også norgeshistorien bli fremstilt mer nyansert i pensum.	Skole	Oversendes redaksjonskomiteen
223	Vestland AUF	Yrkesfagene i Norge trenger et løft. Det er viktig kompetanse som både offentlig og privat sektor har bruk for i de forskjellige yrkesfagene. I møte med automatisering, eldrebølge og hard utenlandsk konkurranse så er det gjennom et tilstrekkelig antall og kvalifiserte fagarbeidere at vi skal håndtere utfordringene. Da må man ta et tak innen rekruttering, sørge for et sterkt faglig innhold i læretiden og garantere for at lærlingene får et trygt og sikkert møte med arbeidslivet. For å styrke rekrutteringen til yrkesfag så må samfunnet sikre trygghet og stolthet for de som velger yrkesfag. Ingen ungdommer ønsker å utdanne seg til å måtte gå gatelangs og vente på å få fullføre utdanningen sin, og derfor mener Arbeiderpartiet at man må lovfeste retten til lærlingplass for kvalifiserte elever. Man trenger også en tiltakspakke som gjør det mer økonomisk attraktivt for bedrifter å ta imot lærlinger sånn at større deler av næringslivet føler at det er økonomisk forsvarlig å ha yrkesfagelever i lære i sine bedrifter.	Vestland Ap vil lovfeste retten til læreplass. I tillegg må det stilles krav til at kommunene årlig skal tilby minst en læreplass per 500 innbygger, og staten/fylkeskommunen må sørge for at det ansettes lærlinger i offentlig sektor. Ved offentlige anbud skal det stilles krav om at vinnerne av anbudet er aktive lærebedrifter, med krav om at bedriften har hatt lærlinger i bedriften det siste året.	Skole	Ivaretatt politikk

nr	Kommuneparti:	Begrunnelse for forslaget:	Forslaget:	Tema	Innstilling
224	Vik Arbeiderparti	Slik lovreguleringa er i dag, viser bemanningsnorma til tal på årsverk som må tilsetjast når det er klart kor mange barn som skal gå i barnehagen. Dette fører til at norma fungerer meir som ei papirnorm enn ei sikring av nok personale for det einskilde barn til ei kvar tid. Dagens lovregulering sikrar ikkje bruk av vikar ved fråvær av personale. Regjeringa har i Hurdalsplattformen som mål å betre bemanningsnorma ved, mellom anna, å stille krav til vikarbruk. Vik Arbeiderparti meiner vi må få på plass ei lovregulering der bemanningsnorma må gjelde kvar dag, i tillegg til å gjelde årsverk knytt til tal på barn som skal gå i barnehagen. Dette vil føre til krav om vikarbruk ved fråvær av personale. Nok personale på avdelingane er avgjerande både for kvaliteten på barnehagetilbodet, for at det alltid skal vere trygt for alle barn å vere i barnehagen og for å sikre tilsette eit trygt og godt arbeidsmiljø. Barnehagen skal ikkje berre vere ein trygg stad å vere, men skal og vere ein lærings- og utviklingsarena for borna, der Rammeplanen set rammene for tilbodet. Barnehagen skal og vere ein trygg og helsefremmande arbeidsplass for dei tilsette. Nok bemanning er avgjerande for å unngå stress og ein arbeidskvardag som vert for krevjande å stå i. Arbeiderpartiet sitt mål må vere å sikre vikar ved fråvær og at bemanningsnorma vert oppfylt dagleg. Vik Arbeiderparti meiner at ei slik lovregulering vil vere eit steg på vegen for å styrke bemanninga i alle barnehagar.	Ei bemanningsnorm som fungerer i barnehagekvardagen. Det må jobbast for å få på plass ei lovregulering som sikrar at bemanningsnorma i barnehagane gjeld kvar dag. Dette for å sikre at det er nok vaksne på avdelingane, sjølv om tilsette har plantid, deltek på møte, er sjuke eller er vekke av andre grunnar. Slik bemanningsnorma no fungerer, er barnehagane i for stor grad underbemanna, noko som går sterkt ut over kvaliteten både på barnehagetilbodet og arbeidsmiljøet til dei tilsette.	Skole	Oversendes redaksjonskomiteen
225	Arbeiderpartiet i Bergen	Hurdalsplattformen har en formulering om «en strategi for utjevning av sosiale helseforskjeller og bekjempelse av ensomhet.» Forslaget står ikke i motsetning til denne, men vil markere et ønske om å sette saken enda høyere på det politiske sakskartet gjennom opprettelsen av en egen kommisjon. Ulikhetene i helse er i dag store. Et eksempel løftet fram av Helsedirektoratet er at forventet levealder for 40-årige norske menn er nesten 14 år lenger blant den rikeste prosenten sammenliknet med den fattigste.	Arbeiderpartiet i Bergen vil at: - Arbeiderpartiet må gjennom å opprette en bredt anlagt folkehelsekommisjon løfte arbeidet mot de store sosiale helseforskjellene. En slik kommisjon må bidra til økt kunnskap og debatt om helseforskjeller og komme med forslag til hva som kan gjøres for å sikre hele befolkningen bedre mot uhelse.	Velferd	Oversendes redaksjonskomiteen
226	Arbeiderpartiet i Bergen	Privat bruk av fyrverkeri fører hvert år til en rekke alvorlige skader, brann og på nyttårsaften er bruken så omfattende at det skremmer både ville og tamme dyr. Derfor ønsker Arbeiderparti i Bergen forbud mot fyrverkeri i privat regi.	Arbeiderpartiet i Bergen vil at: - Arbeiderpartiet i Bergen ber regjeringen utarbeide et forslag til forbud mot uautorisert privat bruk av fyrverkeri.	Velferd	Oversendes redaksjonskomiteen
227	Arbeiderpartiet i Bergen	Begrunnelse: Regjeringen Solberg igangsatte høsten 21, et forsøksprosjekt hvor Husbankens rådgivnings- og veiledningsoppgaver i Bergen og Bodø ble overført til statsforvalterne i Rogaland, Vestland og Nordland. Prøveprosjektet har en varighet på 3 år og skal deretter evalueres. I forbindelse med forsøksprosjektet ble Husbankens regionkontorer i Bergen og Bodø nedlagt og de øvrige oppgavene overført til eget nasjonalt kontor i Husbanken. I Hurdalsplattformen om boligpolitikk vises det til at regjeringen vil gi Husbanken en større rolle enn i dag og et bredere samfunnsoppdrag for at alle skal bo godt og trygt. Regjeringen vil legge frem en stortingsmelding om helhetlig boligpolitikk, der kommunene får en styrket rolle i arbeidet med å utjevne sosiale og geografiske forskjeller i boligmarkedet. Regjeringen vil også styrke Husbankens distriktsrettede arbeid. I Arbeiderpartiets program for 2021-2024 er det også et ønske om å styrke Husbankens oppgaver. Åsane AP mener at satsingen fra regjeringen og partiprogrammet til Arbeiderpartiet om å styrke Husbanken rimer dårlig med regjeringen Solberg sitt forsøksprosjekt om å nedlegge regionkontorene til Husbanken i Bergen og Bodø og overføre rådgivningsoppgave til statsforvalteren. Åsane AP foreslår derfor at forsøksprosjektet avsluttes. Et fortsatt regionkontor i Bergen styrker vår region, ikke minst er det viktig for nærheten til Husbankens samarbeidspartnere og kunder.	Forslag: - Forsøksprosjektet om å overføre Husbankens veilednings- og rådgivningsoppgaver til statsforvalteren og nedleggelsen av Husbankens regionkontorer i Bergen og Bodø avsluttes og de to regionkontorene reetableres snarest.	Velferd	Oversendes redaksjonskomiteen

nr	Kommuneparti:	Begrunnelse for forslaget:	Forslaget:	Tema	Innstilling
228	Arbeiderpartiet i Bergen	Bakgrunn: Vi nordmenn er i verdensklassen når det gjelder overforbruk. Bruk og kast samfunnet er noe vi er godt kjent med og det har for lengst blitt vår normal. Avfall fra klær, elektronikk, hvitevarer og lignende står for en enorm miljø- og klimabelastning som er langt fra bærekraftig. Som et ledd i overgangen til en sirkulær økonomi må man sette strengere krav til produsentene, dagens praksis med å fylle butikker med lavkvalitetsprodukter med planlagt foreldelse er en skammelig praksis som må ta slutt om man skal nå klimamålene. Derfor må Arbeiderpartiet skjerpe forbrukerkjøpslovens krav til produsentene gjennom lengre reklamasjonsrett.	Forslag: Arbeiderpartiet må sørge for en betydelig forlengelse av reklamasjonsretten i forbrukerkjøpsloven.	Velferd	Oversendes redaksjonskomiteen
229	Arbeiderpartiet i Bergen	Flere rapporter peker på hvordan kvinnelige innsatte diskrimineres i norske fengsel. Kvinnelige fanger utgjør 5-6 % av fangene i Norge. Det lave antallet, kombinert med at det kun er 5 rene kvinnefengsel; alle plassert på Østlandet – fører til at en stor andel (40-50 %) soner sammen med menn. I en rapport fra 2017 viser Sivilombudsmannens funn at samlet sett har kvinner i dag et dårligere soningstilbud enn menn. Det skyldes blant annet følgende: Flere kvinnefengsler er lokalisert i gamle og uegnede bygninger. Mange kvinner har et betraktelig dårligere tilbud enn menn når det gjelder uteområder og tilbud om fysisk aktivitet. Kvinner som sitter i blandede fengsler, har økt risiko for uønsket oppmerksomhet eller seksuell trakassering fra mannlige innsatte. Kvinnelige innsatte risikerer å måtte sitte i fengsler langt fra familie og egne barn på grunn av få egnede soningsplasser. Dette kan være særlig utfordrende for mødre som ønsker besøk av barn som ikke kan reise alene.	Forslag: Laksevåg Arbeidersamfund mener at kvinnelige innsatte i Norge må tilbys samme kvalitet på soning som mannlige innsatte. Det må legges bedre til rette for at kvinner, spesielt de med små barn, kan sone nært sitt eget hjem.	Velferd	Oversendes redaksjonskomiteen
230	Arbeiderpartiet i Bergen	Begrunnelse: Telefonbasert svindel, der personer ringes opp eller mottar tekstmelding fra kriminelle som utgir seg for å være fra en bank eller annet foretak, har blitt et stort problem. Dette gjelder både for de som svindles, og for bankene som svindlerne utgir seg for å representere. Et vanlig virkemiddel som svindlerne benytter seg av er såkalt «spoofing», det vil si at svindlerne får det til å se ut som at anropet kommer fra for eksempel en kjent bank. «Spoofing» er mulig fordi teleoperatørens systemer tillater at dette lar seg gjøre, eller ikke har tilstrekkelig gode systemer for å hindre at dette skjer. Det er fullt mulig å innføre tekniske løsninger hos teleoperatørene som gjør det vanskelig eller umulig å utgi seg for å være en annen enn den man er. Det må derfor innføres krav til alle operatører i det norske telenettet at de innfører en slik løsning.	Forslag: Forbrukerne må få bedre beskyttelse mot telefonbasert svindel	Velferd	Støttes oversendes justis, familie og kultur komiteane
231	Arbeiderpartiet i Bergen	Begrunnelse Offentlig sektor bør styres nøkternt og kostnadseffektivt. Etter ni statsbudsjett med flate «ostehøvelkutt», er imidlertid hele effektiviseringspotensialet ved lokal omdisponering hentet ut. I store deler av offentlig sektor – eksempelvis ved universitetene og forskningsinstitusjonene – har budsjettene til enhetene krympet uten at arbeidsoppgavene har blitt redusert i tilsvarende grad. Administrative støttefunksjoner har blitt nedbemannet, og den strategiske evnen og kjerneoppgavene blir skadelidende som følge av årvisse flate kutt. Den rød-grønne regjeringen har programfestet en slutt på ABE-kuttene, og dette skal prioriteres for revidert statsbudsjett 2022.	Forslag AP i Bergen vil prioritere å avvike de flate ABE-kuttene i forskning og høyere utdanning fra og med revidert statsbudsjett 2022.	Velferd	oversendes redaksjonskomiteen

nr	Kommuneparti:	Begrunnelse for forslaget:	Forslaget:	Tema	Innstilling
232	Arbeiderpartiet i Bergen	Begrunnelse: Forsknings- og høyere utdanningsinstitusjoner i Norge har fått et ekstraordinært kutt i form av en justert pensjonssats som fører til et bortfall av overføringer over statsbudsjettet på mer enn 600 millioner kroner. Som Universitets- og Høgskolerådet har vist, er dette kuttet vesentlig større enn det varslede kuttet fra departementet, og utgjør den største reduksjon i finansieringen av forskning og høyere utdanning i norsk historie. Det trekkes ned basisfinansieringen av universitetene, og innebærer et betydelig tap av faste stillinger i en sektor med eksepsjonelt høy midlertidighet.	Forslag: Korriger det tekniske pensjonskuttet. AP i Bergen ønsker å korrigere de ekstraordinære, tekniske pensjonskuttene i forskning og høyere utdanning i tråd med intensjonen i statsbudsjettet, slik at de er budsjettneutrale for de enkelte universiteter og høyskoler.	Velferd	Oversendes redaksjonskomiteen
233	Arbeiderpartiet i Bergen	Begrunnelse: Faglig sterke domstoler er avgjørende for rettsikkerheten og kontroll av de politiske myndigheter og dermed demokratiet. For å ivareta ønsket nærhet bør det kreves et tett samarbeid mellom de store og mindre tingretter slik at folk og aktører blir behandlet ut fra de beste fagmiljø, slik Hordaland tingrett har tilrettelagt for. Rundt en tredel av sakene som går for landets tingretter gjelder barn og unge. Ofte handler det om barnefordelingssaker. Å reversere domstolsreformen styrker ikke rettsikkerheten, man svekker rettsikkerheten, og særlig for barn og unge.	Forslag: Ap i Bergen støtter ikke en reversering av domstolsreformen i den utstrekning dette vil bidra til å svekke rettsikkerheten.	Velferd	oversendes redaksjonskomiteen
234	Askøy Arbeiderparti	Fortsatt styrking av kommuneøkonomien! Vestland Arbeiderparti er positive til at den nye Arbeiderpartiledete regjeringen allerede i sitt tillegg til statsbudsjettet fant rom for å øke inntektene til kommunene. Mange av de tjenester Norges befolkning mottar fra det offentlige er tjenester levert av kommunene. Samtidig så ser vi at mange kommuner har store økonomiske utfordringer, og sliter med å kunne levere gode nok tjenester til befolkningen. Det være seg helsetjenester, skole, barnehager og innenfor infrastrukturområdet. Mange kommuner sliter også med å ha råd til å investere i sårt tiltrengte nye bygg, og vedlikeholde eksisterende kommunal bygningsmasse. Vestland Arbeiderparti mener derfor at betydelig økning i inntektene til kommunene må prioriteres i de kommende statsbudsjettene. Økonomiske sterke kommuner står bedre rustet til å kunne levere gode tjenester til befolkning, sikre at det er nok ansatte i kommunene, og at de har en god arbeidshverdag. En styrket kommuneøkonomi vil også kunne ha positiv effekt på det lokale næringslivet, gjennom kjøp av varer og tjenester.	Teksten i "Begrunnelse for forslaget" vedtas som uttale av Vestland Arbeiderparti.	Velferd	Ivaretatt politikk
235	Bremanger Arbeiderparti	Dei ressurskrevjande tenestene gjeld våre sjukaste innbyggjarar, og krev mykje av kommunane i form av både ressursar og kompetanse. Her er eit stort behov for forbedring av ordninga i form av reversering av gjennomførte kutt, samt styrke innsatsen mot denne sårbare gruppa. I tillegg må grensa på 67 år takast bort, det er for oss uforståeleg tilskotsordninga forsvinn straks ein fyller 67 år.	Bremanger Arbeiderparti meiner vi må styrke ressurskrevjande tenester i kommunane.	Velferd	oversendes redaksjonskomiteen
236	Fjaler Arbeiderparti	Er fellesframlegg frå Fjaler AP, Askvoll AP, Solund AP og Hyllestad AP. Fleire regionar opplever å få svekka vaktberedskap spesielt på natt i forhold til vaktberedskap og utrykkingstid. Eit døme er Askvoll kommune og øyane der.	Sikre god vaktberedskap og utrykkingstid for politi, brann og ambulanse for alle i distrikta, både på dagtid og på natt.	Velferd	Oversendes redaksjonskomiteen
237	Stad Arbeiderparti	Finansieringa av kommunane bygger på fleire ulike prinsipp. Mykje av rammeoverføringane vert imidlertid basert på folketal og om ein har meir eller mindre vekst enn landssnittet. Dette meiner vi er problematisk. Kommunane har ansvar for å gi gode velferdstenester til alle innbyggjarar. Og det må vere mulig å halde oppe dette også om ein ikkje har folketalvekst. Slik inntektssystemet no er bygd opp, vert dette vanskeleg. Eit anna moment er innslagspunktet for refusjon for ressurskrevjande brukarar. Dette har auka jamnt og trutt under Høgre-regjeringa, no er det på tide at innslagspunktet vert redusert monaleg. Det er rimeleg å forvente at ei Arbeiderparti-styrt Regjering legg til rette for gode tenester til innbyggjarar i heile landet.	Stad Arbeiderparti meiner at kommuneøkonomien må styrkast, slik at ein særleg sikrar dei mindre kommunane si evne til å gi gode tenester	Velferd	oversendes redaksjonskomiteen

nr	Kommuneparti:	Begrunnelse for forslaget:	Forslaget:	Tema	Innstilling
238	Stad Arbeider parti	Hurdalsplattformen slår fast at ein vil utvikle heile landet, by og land hand i hand. Mange stader i distrikts-Norge har store naturressursar og gode vilkår for industri. Men ein manglar ofte folk, og mulighet for å skaffe relevant kompetanse. Under pandemien har vi sett at fleire ser vedrien av å bu mindre tett på andre, og vel å flytte ut av dei største byane. Arbeiderpartiet må vere ein pådrivar for større breidde i distriktpolitikken. Mellom anna gjennom sterke kompetansmiljø med offentlege og statlege arbeidsplassar nær innbyggjarane, med meir tilrettelegging for å kunne jobbe «remote», og med utdanningshubar for meir desentralisert utdanning i tråd med det lokalt næringsliv og arbeidsliv treng.	Stad Arbeiderparti meiner det må satsast enno meir på ein offensiv distriktpolitikk. Vi treng gode velferdstenester, eit variert arbeidsliv med offentlege og private arbeidsplassar, og gode utdanningsuligheter over heile landet.	Velferd	oversendes redaksjonskomiteen
239	Sunnfjord Arbeider parti	Det er dessverre mange indikatorar i dag som peikar mot ei global matvarekrise, som blir forsterka av stopp i kunstgjødselproduksjonen. Tidlegare hadde Norge beredskapslager for eitt års forbruk av korn og mjøl. Frå 1995 blei lager gradvis redusert, og i 2003 vedtok Stortinget å avvike beredskapsordninga. Norge er det landet i verda med lågast sjølvforsyningsgrad av landbruksprodukt, ifølge FAOs statistiske årbok fra 2012. I 1883 var det 250 lokale kornlager i Norge. I dag er det ingen. Det vil koste ca.50 mill.kroner årleg å drifte eit kornlager. Til samanlikning vert det årleg gjeve 5,8 milliarder kroner i skatte- og avgiftsfordel til kjøp av el-bil, eller over 100 millioner kroner i veka.. Agri Analyse kom i 2013 med rapporten «Korn og krise. Hvorfor Norge bør starte kornlagring», der dei anbefaler å kome igong att med kornlager. «– Vi må bygge opp igjen strukturen med kornsiloer på riktige steder i landet, slik at vi både styrker norsk kornproduksjon og sikrer beredskapen» (Smedshaug, Agri Analyse)	Kornlager, Hurdalsplattformen seier : Etablere beredskapslagring for korn. Sunnfjord AP bed Sunnfjord kommune saman med Vestland Fylkeskommune sette igong arbeid med regionale kornlager. Det bør lagrast både matkorn og forkorn	Velferd	Oversendes redaksjonskomiteen
240	Sveio Arbeider parti	Fengsel i Sveio. Sveio er sentralt plassert sør i Vestland fylke, og er ein del av både Haugalandet og Sunnhordland regionar. Det er behov for nytt høgrikisofengsel i denne regionen. Sveio er ein naturleg plassering med kort veg til Sunnhordland tingrett, Haugaland tingrett og politi. Sveio arbeiderparti ynskjer sterkt støtte for å byggje eit høgrikisofengsel i Sveio som har vore på trappene i mange år, med støtte frå bpde Vestland og Rogaland Arbeiderparti. Dette vil vere ei stor styrking av regionen i heile Sunnhordland og på Haugalandet.	Vestland Ap støttar bygging av høgrikisofengsel i Sveio.	Velferd	Oversendes redaksjonskomiteen
241	Vaksdal Arbeider parti	I dag har vi følgande kvinnefengsel Bretvedt (Oslo), Ravneberget (Sarpsborg) og Evje. Bergen har ein open avdeling som er utan skuletilbod og med svært begrensa arbeidstilbod. Dei kan jobba i Fengselsbutikken, vera med på vedhogst (der er dei saman med menn) eller dei kan vera på systova, som er eit tilbod utan arbeidsleiar. Dei kvinnene som har Bergen som sitt nærområde, men som ikkje kvalifiserar til open soning må enten sona saman med menn på lukka avd. i Bergen fengsel eller reisa til Evje eller Bredtvedt. Fleire mannsfengsel avsluttar sine kvinneplassar og det er positivt. Men, det betyr at mange må sona langt vekk frå familie og anna nettverk. Tilbakføring blir vanskeleg.	Kvinnesoning Vestland Ap meiner at det må jobbast aktivt for betre og desentraliserte soningsforhold for kvinner.	Velferd	Oversendes redaksjonskomiteen
242	Voss Arbeider parti	Voss Ap ynskjer å styrka det kommunale arbeidet med bustadpolitikk. Med særleg fokus på fyrstegongsetablerarar. Ein må ta alle verkemidla i bruk for å få ned kostnadane for denne gruppa, med t.d. ordninga «leiga til eiga».	Voss Ap ynskjer at husbanken skal få tilbake dei oppgåvene Statsforvaltaren har fått for å unngå at husbanken vert bygd ned som eit bustadpolitisk instrument.	Velferd	Oversendes redaksjonskomiteen

nr	Kommuneparti:	Begrunnelse for forslaget:	Forslaget:	Tema	Innstilling
243	Voss Arbeider parti		Politibemannning i distrikta Voss Ap meiner at ein må nå målet med 2 polititeneestemenn pr 1000 innbyggjarar. Viktig at politidistrikta tenkjer på at ein kan lokalisera politi uavhengig av fagfolk gjennom å utnytte dei digitale ordningane som me veit fungerer bra.	Velferd	Oversendes redaksjonskomiteen
244	Øygarden Arbeider parti	Øygarden Arbeiderparti er særst godt nøgde med at det i Hurdalsplattformen vert varsla auka lokal handlefridom for busetting og næringsutvikling i spreittbygde stork langs kysten. Forenklinga av plan- og bygningsloven slik at planprosessane går raskare og ein reduksjon i talet på søknadspåktige byggetiltak vil vere ein naturleg konsekvens av dette. For ein kystkommune som Øygarden representerer regjeringa sin politikk på dette området eit høve til å halde fast på kystkulturen, dyrke kysttradisjonane og historia vår, og opne opp for endå større bruk av havet og fjordane våre til fiske, båtliv og annan maritim verksemd. Samstundes ser me at det i mange kystkommunar har vore alt for slepphendt handtering av formåla med byggjetiltaka, slik at det mange stadar i praksis har vorte ei privatisering av strandsona. I Øygarden har me fleire stadar dømer på samlingar av store naust, som både utvendig og innvendt minner mest om fullverdige heilårsbustadar. Når kommunane no skal få større handlefridom over sine eigne kystområde er det viktig å unngå ei slik utvikling får halde fram	• Det må sikrast at kommunane får romsleg høve til å stille krav til kva tiltak som skal kunne realiserast i strandsona. • Tiltak som aukar vanlege folk sin tilgang til strandsona skal prioriterast.	Velferd	Oversendes redaksjonskomiteen
245	Årdal Arbeider parti	Barnefattigdom: Barnefattigdom i Norge handlar i stor grad om at barn opplever å vere ekskludert og kjenne seg utanfor. Barn som veks opp i familiar med låg sosioøkonomisk status har eit dårlegare utgangspunkt og vil ha vanskar med å klare seg på nesten alle område i livet. Barnefattigdom råkar spesielt barn av foreldre med låg utdanning, foreldre utan fast arbeid, foreldre med innvandrarbakgrunn, store familiar med einslege forsørgjarar og familiar som mottek sosialhjelp. Forsking syner at born som lever i fattigdom i mindre grad deltek i sosiale aktivitetar enn andre born. Forsking syner og at det er ein samanheng mellom familiens inntektssituasjon og borns psykososiale helse. Ulikheitane har auka dei siste åra. Andelen born som veks opp i familiar med låg inntekt er meir enn fordobla i løpet av 15 år. Aktivitetstilbod til born og unge skal vera tilgjengeleg for alle uavhengig av inntekta til føresette. Ved å få delta kan ein førebygge utanforskap. Alle kommunar skal ha eit kulturskuletilbod til barn og unge, og kommunen både eig og driv kulturskolen. Kostnaden ved å delta i kulturskolen er såpass høg at mange ikkje har økonomi til å la borna delta. Dette tykkjer Årdal Arbeiderparti er uhyrt. Me ynskjer å:	• Auka rammetilskotet til kommunane, slik at det kommunale kulturtilbodet kan ha eit betalingssystem som gir alle mogelegheit til å delta • Barnetrygda må aukast.	Velferd	oversendes redaksjonskomiteen